

BERETNING

1952

DET NORSKE ARBEIDERPARTI

DET NORSKE ARBEIDERPARTI

BERETNING 1952

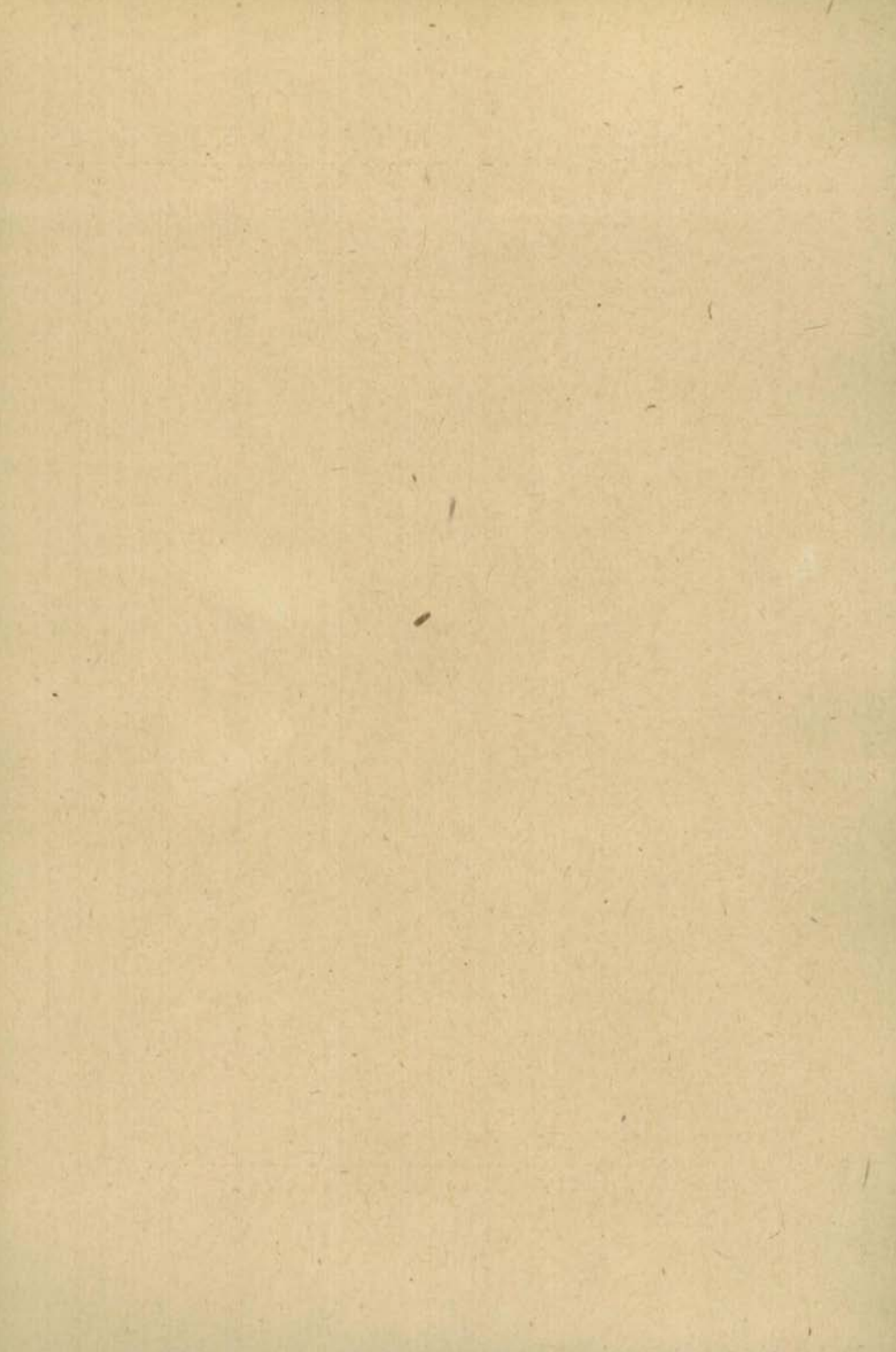
UTARBEIDET
VED PARTIKONTORET

OSLO 1953

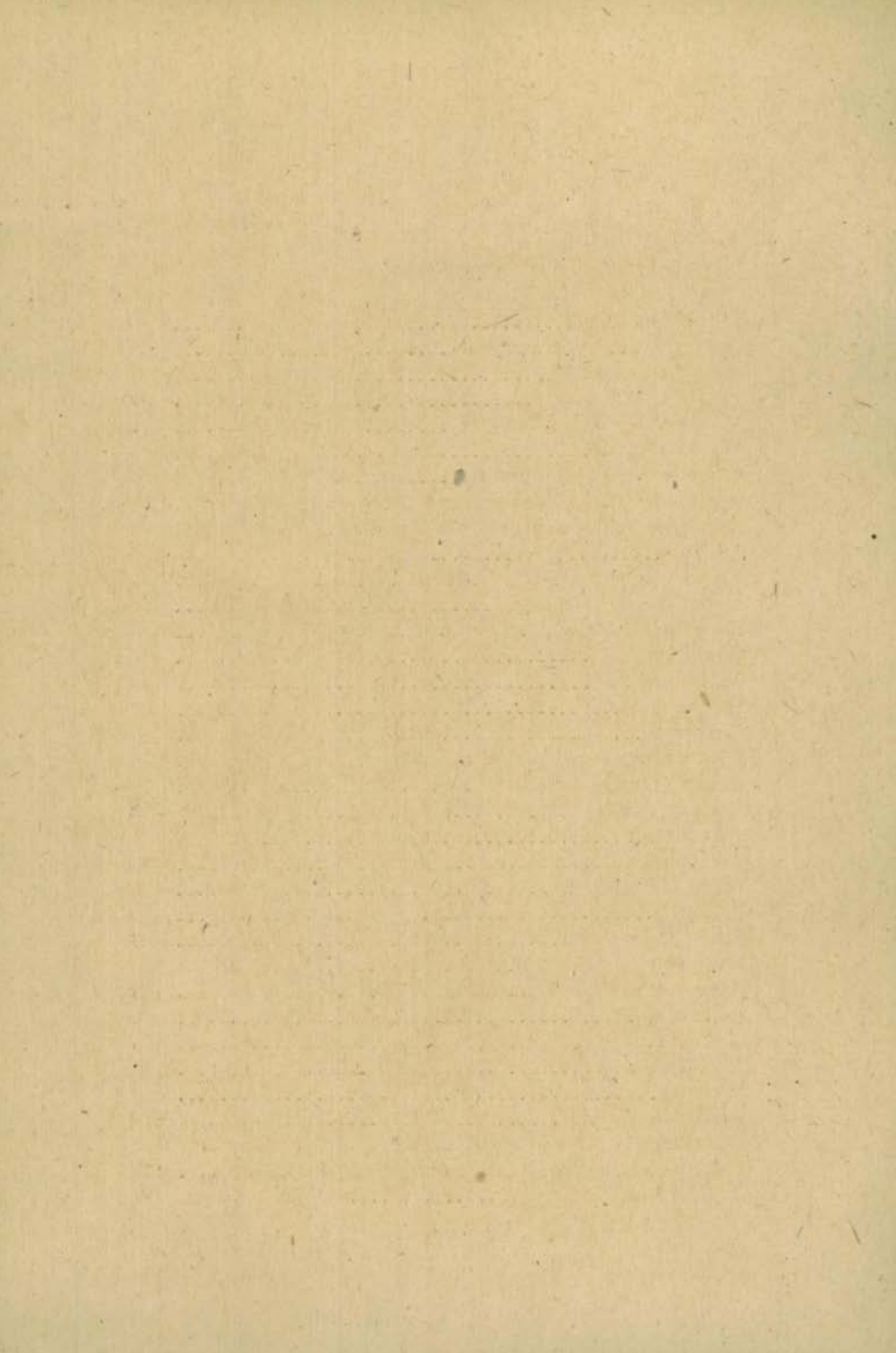

ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

INNHold

	Side
Innledning	5
Sentralstyret og landstyret	6
Sentralstyremøter	7
Landstyrets møter	7
Konferanser og fellesmøter	10
Olav Kringen	11
Faste komitéer og utvalg	11
Sentralstyrets representanter i diverse institusjoner ..	13
Utvalg i forbindelse med forberedelsen til landsmøtet	14
1. mai	16
Johan Nygaardsvolds minnefond	27
Organisasjonsarbeid	27
Saker sendt ut av partikontoret	32
Tillitsmannen	33
Magnetofoner	34
Stipendier	35
Prisloven	34
Distriktsorganisasjonenes rapporter	35
Internasjonalt samarbeid	72
Nordisk samarbeid	72
Partikurs	73
Partikontoret	73
Kvinnebevegelsen	74
A.U.F.	81
Framfylkingen	89
Opplysningsforbundet	90
Arbeidernes Avholdslandslag	96
A-pressen	98
A.P.	108
Arbeiderbladet	110
Kontakt	110
A/S Fram Forlag	111
Arbeiderbevegelsens Arkiv	111
Arbeiderbevegelsens komité for produksjonsøking	112
Regjering og Storting	117

Innledning.

Året 1952 har som de foregående år, vært preget av utenrikspolitisk spenning og usikkerhet. Utbyggingen av vårt militære beredskap har fortsatt etter den oppsatte 3-årsplan. Trass i den belastningen dette har ført til, særlig på det realøkonomiske området, er den økonomiske utbyggingen ført videre. Produksjonsøkingen i landet har fortsatt selv om den på grunn av avsetningsvansker ikke har vært så stor som i de foregående år.

Den mangeårige striden om valgordningen er nå løst ved at Stortinget vedtok Arbeiderpartiets forslag om å ta Bondeparagrafen ut av Grunnloven og gjennomføre en ordning slik at by og land velger sammen. Den politiske striden i året har ellers vært preget av kampen om Pris- og rasjonaliseringskomitéens innstilling og om Regjeringens forslag til ny prislov. Gjennom næringsorganisasjonenes spesielle opplysningsorgan «Libertas» og gjennom forskjellige såkalte «opplysningskomitéer» om pris- og rasjonaliseringsloven, er det satt inn en voldsom og demagogisk kampanje mot reguleringslovene og mot den økonomiske politikken som Arbeiderpartiet fører. Disse komitéene har åpenbart hatt nesten ubegrensede pengemidler til disposisjon, men den agitasjonen de har satt inn, har vært så over alle grenser usaklig at den ikke kan ha virket etter hensikten. Fra arbeiderbevegelsens side har en møtt denne kampanjen fra borgerlig side med en felles agitasjons- og opplysningskampanje fra L.O. og partiet.

Arbeidet i partiorganisasjonene har på det organisasjonsmessige området vært preget av medlemsvervingen og bestrepelsene

på å stabilisere organisasjonen, og på det politiske området av forberedelsene til landsmøtet i mars 1953. Sentralstyret har lagt stor vekt på å medvirke til å skape større politisk aktivitet i partiet og i dets avdelinger. Det er sendt ut til avdelingene en rekke politiske saker til drøfting og uttalelse, og svarene som er kommet, vitner om at spørsmålene er behandlet med grundighet og interesse.

Av nye tiltak som er satt i gang, kan det også være grunn til å nevne de orienteringsmøtene som en gang i måneden holdes for alle de partifeller som er fastlønte tillitsmenn i fagorganisasjonen og de fellesmøter som er holdt mellom stortingsgruppa, L.O.s sekretariat og sentralstyrene i partiet og ungdomsfylkingen. Disse tiltakene har resultert i det en ønsket — større politisk aktivitet i partiets avdelinger og i dets sentrale ledelse.

Sentralstyret og landsstyret.

Landsmøtet 17.—20. februar 1949 valte disse som medlemmer av Sentralstyret:

Einar Gerhardsen, formann, Trygve Bratteli, nestformann, Haakon Lie, sekretær, Olav Larssen, redaktør, Konrad Nordahl, Oscar Torp, Halvard M. Lange, Gunnar Bråthen, Martin Tranmæl, Hans Sundrønning, Ragna Karlsen, Alfred Ljøner og Ingvald Haugen.

Kvinnesekretariatets representant er Aase Lionæs og A.U.F.s representant er Frank Andersen, fra 15. mai 1952 Ivar Mathisen.

Varamenn: Thor Aspengren, Bjørg Bergh, Leif Larsen, Erling Frogner, Hans Cappelen, Thyra Hansen, Anton Ruud og Gudmund Harlem. Varamann for Kvinnesekretariatets representant: Kirsten Brunvoll og for Ungdomsfylkingen Ivar Mathisen, fra 15. mai 1952 Rolf Hansen.

Distriktsrepresentanter: Østfold: Arthur Arntzen og Helga Aronsen (varamenn Hans Hansen og Randi Johannessen). Akershus: Harald Kvalum og Helga Waldorf (Bernt Korslund og Ragnar Hansen). Hedmark: Oscar Nilssen og Oskar Lindber-

get (Teodor Wardenær og Evald O. Solbakken). Oppland: Egil Hernæs og Thv. Ulsnes (John Morken og Sig. Evang). Buskerud: Olaf Watnebryn og Helene Grønvold (Thorleif Nilsen og Paul Breiehagen). Vestfold: Marie Skau og Harald Brynildsen (Olaf Nordskog og Andreas Honerød). Telemark: Johan Magnussen og Konrad Andersen (Kari Kjenbakken). Aust-Agder: Ebba Lodden og Aani Rysstad (Josef Støle fjell og Gunnar Karlsen). Vest-Agder: Salve Salvesen og Jacob Nygaard (Einar Virak og Erling B. Kvaale). Rogaland: I. K. Høgnestad og Karl J. Westerlund (J. M. Remseth og Edv. M. Edvardsen). Hordaland: Hjalmar Romslo og Ole Svendsen (Gurid Almenningen). Sogn og Fjordane: Magnus L. Osland og Edvard Solheim (Alfred Prestegard og Pernille Vattekar). Møre og Romsdal: Olav Oksvik og Ottar Guttelvik (Peder Bjørlo og Konrad Strømmen). Sør-Trøndelag: Johan Nygaardsvold og Nils Lysø (Thv. Ø. Michelsen og Jens O. Haanes). Nord-Trøndelag: Erling Myrholt og Petter Hallem (Erling Thun og Nils Kvam). Nordland: Nils Hillestad og Odd Finseth (Kristian Munkeby og Anton P. Medby). Troms: Ingvald Jaklin og Magne Jønsson (Bertha Mikkelsen og Freder Fredriksen). Finnmark: Harald J. Olsen og Rudolf Olsen (Hans Hansen og Aldrik Seppälä). Bergen: Kjell Aabrek (Torsten Selvik). Stavanger: Trond Hegna (Peder Johannessen). Trondheim: Ole Øisang (Peder Dybvik).

Sentralstyremøter.

Sentralstyret har holdt 35 møter og behandlet 442 saker.

Landsstyrets møter.

Landsstyret holdt møte i dagene 2.—3. mars 1952. Foruten de vanlige landsstyresakene behandlet møtet «Partiopp gavene 1952» og en eventuell endring av valgordningen.

Spesielt for behandlingen av sistnevnte sak var partiets stortingsgruppe innkalt.

Valgordningen.

Etter behandlingen i det utvidede landsstyremøtet gjorde en vedtak i følgende uttalelse som ble vedtatt mot 1 stemme.

«Det norske Arbeiderpartis landsstyre har i møte 2. mars 1952 drøftet de foreliggende forslag om endringer i valgordningen og er kommet til det resultat at en kan nå fram til en varig og tilfredsstillende valgordning på følgende grunnlag:

1. Grunnlovens § 57, annet ledd, Bondeparagrafen, oppheves.
2. Landet inndeles i 20 (eventuelt 22 valgdistrikter), hvor byene velger sammen med landkommunene i de fylker hvor de ligger.
3. Den gjeldende fordelingsmetode erstattes med ulike talls metode (Lagüe's metode) med 1,5 som delingstall for tildeling av et partis første representant.

I sin behandling av saken har Landsstyret bygd på sitt enstemmige vedtak av 11. januar 1950, der det heter:

«Landsstyret ser det som en nødvendig forutsetning for en rettferdig og varig valgordning at bondeparagrafen blir opphevd og at landet inndeles i valgkretser hvor byene velger sammen med landkommunene i de fylker hvor de ligger.

Landsstyret er av den oppfatning at den fordelingsmetode som skal nyttes ved valgoppgjøret i vårt land, fortsatt må bygge på den politiske forholdsmessighet i de enkelte valgdistrikter som grunnleggende prinsipp, samtidig som en søker å nå fram til en fordelingsmetode som gir bedre forholdsmessighet mellom partienes samlede stemmetall og deres representasjon i Stortinget.»

Landsstyret grunngir sitt forslag om å oppheve Bondeparagrafen med at oppdelingen av riket i landvalgkretser og kjøpstadsvalgkretser er helt foreldet i det norske samfunn av i dag. De grunner som i 1814 førte til denne delingen, er nå falt bort. I dag kan det bare føres historiske og tradisjonsmessige argumenter i marken for å opprettholde den. Det er ikke, og bør heller ikke, settes opp noe skille mellom de interesser som er knyttet til bygdene og byene i vårt land. Både på det næringsmessige, administrative og politiske området blir bygdene og byene knyttet stadig sterkere sammen, i første rekke bygdene og byene i samme fylke. Dette gjør det naturlig at inndelingen av valgdistriktene følger fylkesinndelingen.

Bestemmelsen om inndeling i by og landvalgkretser stiller seg også hindrende i veien for gjennomføringen av en rasjonell valgordning innenfor rammen av det nåværende representant-tall (150). Det samme gjør Bondeparagrafen.

Forslaget til inndeling i valgdistrikter bygger på valgordningskommisjonens innstilling. Alternativ VI med 20 distrikter går ut på at landfylkene med sine byer danner hvert sitt valgdistrikt, og at Oslo og Bergen blir egne valgdistrikter. Alternativ V med 22 distrikter går ut på den samme inndeling, men med byene Trondheim og Stavanger som egne valgdistrikter. Innenfor begge inndelinger er det 3 under-alternativer for Oslos representasjon, med henholdsvis 17, 15 og 13 representanter.

I sin grunngeving for å ta i bruk ulike talls metode (Lagüe's metode) vil Landsstyret framheve:

- a) Fordelingsmetoden bør bygge på enkle og klare prinsipper som kan forstås av enhver. Valgsystemer som tar sikte på å tilfredstille forholdsmessighetsprinsippet både i riksmålestokk og for det enkelte valgdistrikt, vil komplisere valgordningen enten en nyter spesielle utjavningsmandater, tilleggsmandater eller andre ordninger.
- b) De ulike politiske oppfatninger blant velgerne skal komme til uttrykk i nasjonalforsamlingen, men det er av den største betydning at folkerepresentasjonen ikke er for oppdelt. Erfaringer fra andre land viser at en oppdeling av nasjonalforsamlingen i mange, mindre partier kan være en avgjørende hindring for effektivt demokratisk styre. Derfor bør politiske partier samle et visst minstetall av velgere bak seg for å oppnå representasjon i valgdistriktet.

Ulike talls metode er i år foreslått gjennomført av den svenske valgordningskommisjon, og er der begrunnet med ønsket om å nå fram til større forholdsmessighet enn man oppnår med den d'Hondtske metode — som hittil også har vært brukt i Sverige.

Ved d'Hondtske metode er delingstallene for tildeling av mandater 1, 2, 3, 4 osv. Ved ulike talls metode er delingstallene 1, 3, 5, 7 osv.

Ulike talls metode fører til en sterkere reduksjon av stemmetallet ved hver ny deling, og krever derigjennom et høyere antall stemmer for hvert nytt mandat et parti skal tildeles.

Svakheten ved ulike talls metode er at den i seg selv ikke i den samme grad som d'Hondtske metode motvirker dannelsen av småpartier og dermed kan oppmuntre til stadig nye partidannel-

ser. Slike tendenser kan en motvirke ved å forhøye den første delingstallet (1) med 0,5. En får da følgende delingstall ved mandatfordelingen:

1,5, 3, 5, 7, 9, 11 osv.

Denne metode krever et relativt høyt stemmetall for tildeling av første mandat, men virker samtidig mer utjavnende enn d'Hondtske metode, fordi den også krever høyere stemmetall for tildeling av hvert nytt mandat utover det første.

Landsstyrets forslag kan gjennomføres med de grunnlovsforslag som foreligger for dette Storting, og ved en enkel endring i valgloven.»

Konferanser og fellesmøter

Etter initiativ av samarbeidskomitéen er det i 1952 innstiftet en ny ordning med informasjonsmøter og konferanser med stortingsgruppas medlemmer og fastlønte fagforeningstillitsmenn og også spesielt interesserte partimedlemmer foruten disse.

Disse tillitsmannsmøtene har vært meget nyttige og har vært omfattet med den største interesse. \

I løpet av året har Sentralstyret, Sekretariatet, Stortingsgruppa og A.U.F.s sentralstyre hatt tre slike sammenkomster og drøftet følgende saker:

- April 1952. «Innstilling om Pris- og rasjonaliseringsloven». (Sjaastad-komiteéns innstilling.) Innledning av formannen Sjaastad.
- Juni 1952. «Norsk utenrikspolitikk». Innledning av utenriksminister Halvard Lange.
- Oktober 1952. «Opplegget til arbeidsprogrammet». Innledning av partiets formann Einar Gerhardsen.

Konferansene hvor fagforbundenes tillitsmenn møtte sammen med Sekretariatet og Sentralstyret:

- Oktober 1952. «Erfaringer fra den svenske valgkampen». Innledning av det svenske partis sekretær, Sven Aspling.

- Oktober 1952. «Den økonomiske situasjon — lønninger og priser». Innledning av finansminister Trygve Bratteli.
- November 1952. «Om prisforhandlingene». Innledning av statsminister Oscar Torp.
«Beredskapet og vår økonomiske stilling». Innledning av handelsminister Erik Brofoss.
- Desember 1952. «Inntrykk fra Amerika». Innledning av Landsorganisasjonens formann Konrad Nordahl.
«Utenrikspolitisk orientering». Innledning av utenriksminister Halvard Lange.

Olav Kringen.

Etter behandling i Sentralstyret er det i samarbeid med Arbeidernes faglige Landsorganisasjon og Arbeiderbladet reist en gravsten på Olav Kringens grav.

Partiet har også etter vedtak i Sentralstyret bevilget pensjon til fru Kringen i tillegg til det L.O. yter. Pensjonen løper fra januar 1952 med kr. 800.00 pr. år.

Faste komiteer og utvalg.

Samordningsutvalg for partiets økonomiske virksomheter: Einar Gerhardsen, formann, Trygve Bratteli, nestformann, Ivar Opsahl, sekretær. Torolf Evang, Edm. Norén og Johan Ona.

Revisjonsnemnd valt av landsmøtet: Alfred Nilsen, formann, Nils Arvesen og Leonard Nilsen med varamenn Alf Torp og Olaf Kopperud.

Landskommuneutvalget valt av landsmøtet: Henry Jacobsen, formann, Torbjørn Henriksen, Oslo, Leif Larsen, Bærum, Thv. Kinn, Fett, Nils Handal, Bergen, Johs. Johnsen, Stavanger, P. C. Reinsnes, Sortland, Per Almås, John Aae, Trondheim, Rud. Hedemann, Vang, Ulrik Olsen, Kristiansund, Jacob Pettersen, Odda, Olav Vegheim, Gjerpen.

Samarbeidskomitéen: Konrad Nordahl og Torbjørn Henriksen med P. Mentsen som varamann fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, Einar Gerhardsen og Martin Tranmæl, med Trygve Bratteli og Haakon Lie som varamenn for partiet.

P. Mentsen er komitéens sekretær.

Arbeiderbevegelsens Arkiv: Henrik Hjartøy, Øystein Marthinsen og Hans Hegg fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, Randolf Arnesen og Olaf Wang Johnsen fra partiet.

Organisasjons- og Agitasjonsutvalget: Johs. Hanssen, formann, Einar Gerhardsen, Hans Sundrønning, Haakon Lie, Ivar Opsahl, Martin Tranmæl, Thina Thorleifsen, Ivar Mathisen.

Internasjonale utvalg: Haakon Lie, formann, Finn Moe, Arne Ording, Halv. M. Lange, Konrad Nordahl, Aase Lionæs, Martin Tranmæl.

Faglig utvalg: P. Mentsen, Martin Tranmæl, Ivar Hobbelhagen, Thor Aspengren, Haakon Lie, Ragna Karlsen.

Landbruksutvalget: Alfred Ljøner, Kr. Fjeld, Olav Larssen, Amund Skarholt, Sverre Østlie, Oskar Lindberget, Johan Ødegård, Rolf Lunder, Liv Tomter, Olav Hogna, Rasmus Nordbø.

Fiskeriutvalget: Ingv. Haugen, formann, Alfr. Skar, sekretær, Peder Holt, Johs. Olsen, Petter Naustvik, varamann: Einar Andreassen.

Arbeiderbladets administrasjonsutvalg: Haakon Lie, formann, Ivar Opsahl, Edm. Norén, Fr. Roås, varamann, Olav Larssen, Rolf Gerhardsen, varamann, Kåre Hansen, Erling Brynhildsen, varamann, Hans Sundrønning, Eugen Johannessen, varamann.

Kooperativt utvalg: Einar Gerhardsen, formann, Trygve Bratteli, Gunnar Bråthen, Konrad Nordahl, Bjarne Jullum, Sven Svensson, P. Mentsen.

Bergverksutvalget: Hans Sundrønning, Ole Beck, Fredrik Haslund, Øivind Birkeland, Albert Vasshaug, Arne Drogseth, Johs. P. M. Ødegård og Fr. Nannestad.

Sentralstyrets representanter i diverse institusjoner.

Arbeidernes Aktietrykkeri A/S:

Ivar Opsahl, formann, varamann Kåre Pehrson,
Olav Larssen, varamann Karl Furuskjegg,
Emil Torkildsen.

Norsk Arbeiderpresse A/S:

Einar Gerhardsen, pers. varamann Olav Larssen,
Ivar Opsahl, pers. varamann E. Norén,
E. O. Solbakken, pers. varamann Nils Hønsvald.

Arbeiderpressens Samvirke A/L:

Ivar Opsahl, pers. varamann Johs. Hanssen.

Tiden Norsk Forlag:

Karsten Heli, varamann Ivar Opsahl,
Johs. Hanssen.

Kontakt A/S:

Ivar Opsahl, varamann Gudmund Harlem,
Johs. Hansen, varamann Torolf Elster,
Alfred Skar.

A.U.F.s sentralstyre:

Hans Sundrønning, varamann Ragna Karlsen.

Kvinnesekretariatet:

Martin Tranmæl.

Arbeidernes Opplysningsforbund:

Haakon Lie,
Aase Lionæs.

Framfylkingen:

Hans Sundrønning, varamann Bjørn Fougli,
Werna Gerhardsen,
Hjalmar Helgesen.

Arbeiderbevegelsens Arkiv:

Randolf Arnesen,
Olaf Wang Johnsen.

Sosialistisk Forum:

Haakon Lie, varamann Johs. Hansen.

Organisasjonskontorenes tariffutvalg:

Ivar Opsahl.

Utvalg i forbindelse med forberedelsen til landsmøtet.

I forbindelse med landsmøtet 1953 er det nedsatt en rekke utvalg for å gjøre det forberedende arbeid med et nytt arbeidsprogram.

Disse ble nedsatt etter behandling i sentralstyremøtet 7. januar 1952.

Utvalg for å forberede et sosialprogram:

Einar Gerhardsen, formann,
Aaslaug Aasland,
Nils Hønsvald,
Rakel Seweriin,
Idar Norstrand,
Gudm. Harlem,
Odd Galtung Eskeland,
Rolf Hansen,
Aase Lionæs,
Hans Cappelen.

Utvalg til forslag om et nytt økonomisk program:

Trygve Bratteli, formann,
Erik Brofoss,
Jens Chr. Hauge,
Konrad Nordahl,

Petter Jakob Bjerve,
Eivind Erichsen,
Thor Skrindo,
Halvard Roald.

Skoleutvalg (oppnevnt 16. april 1951):

Helge Sivertsen,
Werna Gerhardsen,
Olav Sundet,
Karsten Heli,
Per Almaas,
Gudmund Harlem,
Erling Østerud,
Torleif Mathisen (senere tiltrådt).

SPESIELLE UTVALG

Utvalg for bibliotekene og det lokale folkeopplysningsarbeid
(oppnevnt 10. november 1952):

Helge Sivertsen, formann,
Odd Nordland,
Alfred Wold,
Aksel Zachariassen,
Anders Andreassen,
Hans Hansen,
Kåre Fjukmoen,
Sigurd Halvorsen.

Funksjonærutvalg (oppnevnt 10. mars 1952):

Jens Chr. Hauge,
Idar Norstrand,
Haakon Bingen,
Arvid Aasfeldt,
Per Borgersen.

Utvalg for håndverkere og selvstendige næringsdrivende (oppnevnt 10. mars 1952):

Omar Gjestebø, formann,
Carl Söderstrøm,
Jens Hannemyr.

Utvalg for pris- og rasjonaliseringsloven (oppnevnt 19. mai 1952):
Fra partiet: Jens Chr. Hauge, Olav Larssen, Trygve Haavelsmo.
Fra L.O.: Konrad Nordahl, Anton Andresen, Alf Nordhus.

1. mai.

I 1952 ble 1. mai feiret under trykket av kommunistenes aggresjon, og vår parole var: «Mot fascistisk og kommunistisk diktatur, for frihet, stabilisering og økonomisk demokrati, for fred og internasjonal solidaritet».

Årets 1. mai merke bar veteranen Carl Jeppesens bilde.

Partiet og Landsorganisasjonen sendte ut dette 1. mai-manifestet:

«Vi lever i en tid da folkedemokratier og kommunistpartier daglig vanærer sosialismens navn og misbruker det som fanemerke for politivelde, ufrihet og reaksjonær politikk.

Vi opplever samtidig at en likegyldig verden holder på å «akseptere» det fascistiske styret i Spania, som har overvintret fra Hitler og Mussolinis tidsalder. Vi ser at hel- og halvfascistiske organisasjoner løfter hodet i mange land. Vi vet også at borgerlige partier og interesser setter alt inn på å drive arbeiderbevegelsen tilbake fra dens politiske posisjoner og fra dens økonomiske maktstilling i samfunnet.

I denne tiden da reaksjonen er på marsj fra høyre og fra venstre, er det av livsviktig betydning at den frie arbeiderbevegelsen i alle land bærer den sanne demokratiske sosialismen fram til seier og gjør den til en urokkelig grunnvoll for fred, for frihet og for framskritt i verden.

Det er nødvendig å gjenreise og nyreise respekt og forståelse for sann sosialistisk tankegang.

Mennesket er midtpunktet i sosialistisk lære. Staten er midlet. Målet for den demokratiske sosialismen er å skape samfunn av virkelig frie mennesker. Ikke bare noen få, men alle mennesker skal hver på sin plass vite og kjenne at samfunnet er deres, at det gir dem trygge kår, frihet og kulturverdier, og at det samtidig kaller på deres evne, medarbeiderskap og ansvarskjensle. Det er demokratisk sosialisme.

Vi må samle alle progressive krefter om en dristig og konstruktiv framskritts- og reformpolitikk på det økonomiske, sosiale og kulturelle området. Det gjelder både å verne om det som

er oppnådd og fortsette omformingen av samfunnet steg for steg i den demokratiske sosialismens tegn.

Den jamne og raske vekst i lønnsinntakernes reelle inntekter som fant sted etter krigen i takt med økingen i landets produksjon, stagnerte i 1950 og 1951 på grunn av sterk internasjonal prisstigning og økende leveomkostninger som slukte lønnstilleggene. De tariffrevisjoner som nå pågår, må bringe stagnasjonen til opphør og sikre lønnsinntakerne deres berettigede andel i den stigende nasjonalinntekten. En fast og målbevisst prispolitikk må hindre at prisstigning på ny spiser opp lønnstilleggene og rammer lønnsinntakerne i deres livsinteresser. Stabilisering av prisene er et vesentlig ledd i kampen for trygge kår og for fortsatt bedring av levestandarden for de brede lag av folket.

*

Flertallet i den offentlige Pris- og rasjonaliseringskomitéen har i sitt forslag til ny prislov og ny lov om fremme av rasjonalisering i næringslivet, tatt opp sentrale politiske og økonomiske spørsmål til debatt og har gitt et utkast til en dristig reformpolitikk. Den norske arbeiderbevegelsen er på det sterkeste interessert i disse lovforslagene. De er forsøk på praktisk utforming av prinsipper som er en del av arbeiderbevegelsens grunnsyn: Den private kapitalen og de private bedriftene skal være samfunnets tjener og ikke dets herre. Dette er økonomisk demokrati. Bare økende produktivitet kan gi grunnlag for stigende velstand for alle. Arbeiderbevegelsen ønsker et positivt samarbeid mellom næringsliv og statsmyndigheter for å oppnå dette. Det private næringsliv og dets menn skal vite at en vesentlig del av oppgaven ansvaret faller på dem. Samtidig skal det offentliges ansvar og myndighet være klart definert i samarbeidets interesse. For arbeiderbevegelsen er det en velferdssak at den lovgivning som skal sette prinsippene om i praksis, blir så rasjonell, så god og så produktiv som mulig. Med dette for øye vil Pris- og rasjonaliseringskomitéen bli gransket, debattert og tatt stilling til innenfor arbeiderbevegelsen.

*

Den frie arbeiderbevegelse i alle land må i stigende grad bli seg sin internasjonale karakter bevisst. Den må utvikle sin internasjonale ansvarskjensle og den må øke sin styrke og sin slagkraft ved å stå sammen. Toleranse, solidaritet og fellesskapskjensle på tvers av landegrenser, raser og religioner, er en del

av den demokratiske sosialismens innhold. Disse egenskaper setter den frie arbeiderbevegelse opp mot diktatur, voldsmentalitet og imperialistisk underkuelse, som sitt konstruktive bidrag til virkelig og varig fred.

Den norske arbeiderbevegelse vil gå aktivt inn for at Norge, så snart som mulig, skal sette den internasjonale solidaritetstanken om i handling blant annet ved å gjennomføre målbevisste hjelpetiltak for tilbakeliggende land, i en slik målestokk at det innebærer offer for det norske folk selv.

Den internasjonale solidariteten bør også gi seg utslag i støtte til dem som lider under Franco-diktaturet i Spania.

Vi oppfordrer til innsamlinger over hele landet til fordel for spanske flyktninger.

Den 1. mai 1952 demonstrerer den norske arbeiderbevegelse mot fascistisk og kommunistisk diktatur, for frihet, stabilisering og økonomisk demokrati, for fred og internasjonal solidaritet.

Det norske Arbeiderparti,

Einar Gerhardsen.

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon,

P. Mentsen.

Maidagen ble feiret på i alt 640 steder med disse talerne:

A.

Alta: Erling Jensen.

Alvdal: Ludv. Johansen.

Alversund: Konrad Sylta.

Alvøen: Arnold Nævdal.

Andebu: Helge Waale.

Andenes: B. Torgersen.

Ankenes: Alfred Skar.

Aremark: Arne Hagen.

Arendal: Gustav Sjaastad.

Asker: Kai Knudsen.

Askim: Fritz Hannestad.

Askvoll: Christian Hangaard.

Askøy: Mattis Tøsdal.

Audnedal: Ivar Opsahl.

Aure: A. Holmin, Ola Kalvøy.

Aurland: Ragnar Christiansen.

Aurskog: Thoralf Evje.

Austmarka: Knut Werswick.

Andselv: Arthur Heggelund.

Abelvær: Guttorm Hansen.

B.

Bagn: Aslak Slette.

Bakke, V. Agder: Kåre Berg.

Balestrand: Odd Kvigne.

Balstad: Sigurd Hamran.

Begndalen: Gunnar Kyrkjebø.

Bergen: Finn Moe.

Berkåk: Arthur Granlund.

Berlevåg: Alfred Larsen.

Bertnes: Hermod Nesje.

Biri: G. Natvig Pedersen.

Bjøllånes: Nils Hillestad.

Bjørkelangen: G. Thornstrøm.
Blaker: Thoralf Evje.
Bodø: Aksel Zachariassen.
Borgestad: Nils Långhelle.
Borkenes: Magne Jønsson.
Borre: Fredrik Haslund.
Brandbu: Johan Ødegård.
Brandval: K. Arneberg.
Brattvåg: Carl Henry.
Brekken: Kåre Rogstad.
Brettesnes: B. Benjaminsen.
Brevik: Dagfinn Juel.
Brumunddal: Harald Jansen.
Brunkeberg: Egil Eriksen.
Bryne: Kjølve Egeland.
Brønnøysund: H. O. Wika.
Brøttum: Kr. Gundersen.
Budal: Eigill Gullvåg.
Buvik: Harry Klippenvåg.
Bynes: Kåre Skarholt.
Bærum: Alf Andersen.
Bø i Telemark: P. Jacobsen.
Bø i Vesterålen: C. Karlstrøm.
Bøverbu: Martin Haugen.
Bådalen: Worm Eide.
Båtsfjord: Hans Sætrum.
Bosmo: P. Berntsen.
Ballangen: Sandrup-Nilsen.
Bogen: Jacob Normann.
Bangsund: Gunnar Bråthen.
Brekkvasselv: O. H. Berg.

D.

Dale i Bruvik: Sverre Løberg.
Dale i Sogn og Fjordane:
Erling Bøe, Alf Sagevik.
Dalen, Akershus: G. Liungh.
Dalen, Telemark: S. Sperrud.
Dalsbygda: Bernt Korslund.
Degernes: Oscar Lauritzen.
Dokka: Oskar Lindberget.
Dombås: Magnhild Hagelia.

Dovre: Martin Nilsen.
Drangedal: Lars Lia.
Drevsjø: Reodor Wardenær.
Drøbak: Aaslaug Aasland.
Dverberg: B. Torgersen.
Drammen: Brynjulf Bull, Lars
Lindemann (fisk).

E.

Egersund: Isak Flatabø.
Eid: Kolbjørn Varmann.
Eide: B. Ludv. Jonassen.
Eidfjord: Ole Svendsen.
Eidsfoss: Paul Bentsen.
Eidsvoll, søndre: Gun. Nielsen.
Eidsvåg: Bertold Hasvold.
Eik: Theodor Broch.
Eina: Bj. Klafstad.
Eivindvik: Ivar Kleiva.
Ekene: Johan L. Strand.
Elsfjord: Arne Rønning.
Elverum: Raket Seweriin.
Enebakk: Øystein Egelund.
Enebakneset: Georg Liungh.
Engerdahl: Reodor Wardenær.
Engjan: Thomas Tvedt.
Espa: Per Melby.
Etne: Jens Røssland.
Etnedal: Sverre Thurn.
Evanger: Berge Ellingsen.
Evje: Odd Lien.
Eydehamn: Gustav Sjaastad.
Egge: Mathias Eide.
Eggedal: Alf Seweriin.

F.

Fagernes: Martin Smeby.
Farsund: Reidar Strømdahl.
Feiring: Henry Larsen.
Feios: Sigurd Opthun.
Fenstad: Jørgen Fr. Ording.
Fetsund: Trygve Bull.

Finneid: L. Mentzoni.
Fiskåbygd: Ole Rong.
Fjell, Hordaland: Leif Mortensen.
Fjotland: Jens Kvale.
Fjærland: Erik Holen.
Flatdal: Halvor Røysland.
Flateby: Øystein Egelund.
Flekkefjord: Leif Granli.
Flisa: Rasmus Nordbø.
Fluberg: Bj. Klafstad.
Fluberg, vestsiden: H. Sivertsen.
Flåm: Ragnar Christiansen.
Foldfjorden: P. O. Branem.
Føllafoss: Ivar Skjånes.
Folldal: Arnljot Johnstad.
Follebu: O. Jensvoll.
Fosnavåg: Elias B. Reite.
Fredrikstad: Trygve Bratteli.
Frosta: Per Dybvik.
Furnes: Odvar Nordli.
Fyresdal: Knut Dukane.
Førde: Oskar Andersen.
Fåberg: Arne Opheim.
Fåvang: A. G. Tothammer.
Filtvedt: Arthur Ruud.
Flesberg: Erik Ribu.
Flå: Reidar Somdalen.
Finnsnes: Emil Larssen.
Figgjo: Jonas Andersen.

G.

Ganddal: Alfred Eriksen.
Gaupen: Otto Dahl.
Gaupne: Hans Offerdal.
Geilo: Karsten Skau.
Gibostad: Alf Olsen.
Gjemnes: Martin Landstad.
Gjerdrum: Klaus Kjeldsrud.
Gjerstad: Knut Josefson.
Gjøvdal: Anders Hove.

Gjøvik: G. Natvig Pedersen.
Glemmen: Olav Strandås.
Glåmos: Aldor Ingebrigtsen.
Gol: Kåre Gilhus.
Gran: Aasmund Kulien.
Grane: P. Berntsen.
Gransherad: Olav Vegheim.
Gravberget: Georg Syversen.
Greåker: Erling Kvåle.
Grimstad: Henry Jacobsen.
Grong: Arne Drogseth.
Grue: Olav Standnes.
Grue Finnskog: A. H. Buflod.
Gudå: Osvald A. Skogø.
Gulsvik: Reidar Somdalen.
Gvarv: Aslak Nilsen.

H.

Haslum: Leif Larsen.
Hattfjelldal: Torgeir Berge.
Haugesund: Torstein Selvik.
Havøysund: Harald J. Olsen.
Heggedal: Johs. Hanssen.
Hegra: Einar Stavang.
Heidal: Per Mellesmo.
Heimdal: Einar Gerhardsen.
Heistad: Dagfinn Juel.
Helgøya: Enok Sletengen.
Hemnesberget: A. Nilsen.
Henningsvær: Oscar Myrstad.
Herefoss: Aani Rysstad.
Hernes: Leif Haugli.
Herre: Arne Meedby.
Herøya: Odd Gøthe.
Hestvika: Johan Karlsen.
Hjelmeland: O. M. Endregård.
Hof, Hedmark: Ole B. Hoel.
Hof, Vestfold: Leif Anfinnsen.
Holmedal: Thoralf Solheim.
Holmestrand: Torolf Elster.
Hommelvik: Arne Strøm.
Honningsvåg: Kr. Berg.
Hordabø: Steffen I. Toppe.

Horten: Fredrik Haslund.
Hosanger: Bjarne Nødtveit.
Hovin (Eg): Haakon Johnsen.
Hovin, Telemark: J. Moen.
Hommersåk: Leif Aasen.
Hundorp: Asbjørn Haug.
Hunndalen: Inge Scheflo.
Hurdal: Sverre Østli.
Hvaler: Frank Andersen.
Hægebostad: A. Djuphagen.
Høllonda: Andr. Wormdahl.
Høvik: Johs. Spjældnes.
Høyanger: Harald Løbak.
Høydalsmo: Per Borgersen.
Høylandet, Ø.: J. A. Andersen.
Hallingby: Haakon Lie.
Hokksund: Erik Ribu.
Hol: Karsten Skau.
Hole: Bertrand Olsen.
Hvittingfoss: O. Solumsmoen.
Hønefoss: Haakon Lie.
Høyenhall, Buskerud: Halvard
Roald.
Hafslo: Thorstein Hillestad.
Haga: C. J. Hansen.
Hakadal: Anton Ruud.
Halden: P. Mentsen, J. Nielsen
(dansk).
Haltdalen: Jon Berg.
Hamar: O. C. Gundersen.
Hammerfest: Magne Sagelv.
Hamnvik: Jacob Norman.
Hanestad: Magne Myrvang.
Hareide: Nils Lindin.
Harestua: Sigurd Solheim.
Harpefoss: Lina Olsen.
Harran: Arne Drogseth.
Harstad: Magne Jønsson.

I.

Inderøy: Johan Støa.
Innvik: Edvard Solheim.
Isfjorden: Bjarne Dahlberg.

J.

Jevnaker: Anker Nordtvedt.
Jostedal: Johs. Grov.
Jømna: Arvid Hoel.
Jørpeland: Thv. Haavardstad.
Jondalen: Per Åsen.
Jøa: Sigurd Krekling.

K.

Kabelvåg: Ludvig Larsen.
Kapp: Sigurd Østlie.
Kaupanger: Oddvin Sindre.
Kyrkseterøra: Nils Lysø.
Kirkenes: Rudolf Olsen.
Kjeldbotn: Nils Hoprekstad.
Kjellmyra: Rasmus N. Nordbø.
Kjøllefjord: Karl Holt.
Kjøpsvik: Knut Knudsen.
Klæbu: Asgeir Jørum.
Kolbu: Inge Scheffo.
Kongsvinger: Karl Evang.
Kønnerud: Anders Mørk.
Kopervik: Jens Steffensen.
Koppang: Arne Veen.
Kragerø: Sigurd Halvorsen.
Kristiansand: Peder Heit.
Kristiansund: Reidar Carlsen.
Kråkerøy: Olav Strandås.
Kråkstad: P. Bergsvik.
Kvam: M. Høgåsen.
Kvelde: Nils Østby.
Kvinesdal: Alfred Lindø.
Kviteseid: Egil Eriksen.
Kvål: Haakon Johnsen.
Kårvåg: Claus Neergård.
Kongsberg: Martin Tranmæl.
Krøderen: Johs. Fougli.
Kopperå: Karl Årønes.
Klinga: Albert Grøtting.
Kolvereid: Guttorm Hansen.
Kongsmoen: Jens A. Andersen.

L.

Lakselv: Peder Sivertsen.
 Laksevåg: A. O. Nygårdsvik.
 Langangen: Kaare Byrjall.
 Langesund: Arne Meedby.
 Langseth: Holm Morgenlien.
 Larvik: Lars Moen.
 Lavik: Alfred Guddal og
 Olav Børnes.
 Leirfjord: Anders Granås.
 Leirvik: Olav Børnes.
 Leknes: Sigurd Hamran.
 Leksvik: Odin Rastad.
 Lena: Sigurd Østlien.
 Ler: Thv. Ø. Michelsen.
 Lesjaskog: Leif Slåen.
 Levanger: Tidemann Evensen
 og Paul Hjulstad.
 Lillehammer: Jakob Friis.
 Lillesand: Henry Jacobsen.
 Lillestrøm: Idar Norstrand.
 Lisleby: Inge Valestrand.
 Lista: Bergtor Strisland.
 Lofthus: Olav Moberg.
 Lom: Egil Hernæs.
 Lonevåg: Alv Hagen.
 Lundamo: Carl V. Lange.
 Lunde: Odd Humblen.
 Lunner: Sigurd Solheim.
 Luster: Hans Offerdal.
 Lyngdal: Jens Haugland.
 Lysøysund: Reidar Lyseth.
 Lærdal: Oddvin Sindre.
 Lødingen: Øivind Martinusen.
 Løken: G. Thornstrøm.
 Lørdalen: Olga Mistereggen.
 Lørenskog: Leif Larsen.
 Løten: Rakel Seweriin.
 Lånke: Johs. Sømmark.
 Lårdal: Per Borgersen.
 Labro: Per Asen.
 Lauvsnes: Håkon Breivollen.

M.

Magnor: Leif H. Nilsen.
 Malm: Ivar Skjånes.
 Malvik: Arne Strøm.
 Mandal: Paul Sunde.
 Manger: Steffen I. Toppe.
 Melbu: Pastor Steinholdt.
 Meldal: Ingv. Jaklin.
 Meråker: Karl Årønes.
 Mesnali: Faste Forfang.
 Mo i Nord-Odal: Rolf Kristian-
 sen.
 Mo i Rana: Lars Evensen.
 Moelv: Kr. Gundersen.
 Molde: Olav Oksvik.
 Mosjøen: Kr. Fjeld.
 Moss: Arne Magnussen.
 Mysen: Gullborg Nyberg.
 Mælum: J. P. Johansen.
 Mjøndalen: Terje Wold.
 Moi: Salve Salvesen.
 Mellingsmo: O. H. Berg.

N.

Namdalseid: Åsmund Gjörv.
 Namsos: Gunnar Bråthen.
 Nannestad: Klaus Kjeldsrud.
 Narvik: Alfred Skar.
 Nelaug: Johs. Kinserdal.
 Nes, Hedmark: E. Sletengen.
 Nesjestranda: Leif Hansen.
 Neslandsvatn: Lars Lia.
 Nesna: Gunvald Engelstad.
 Nesodden: Hans Amundsen.
 Nesttun: Anskar Kristiansen.
 Nittedal: Hans Cappelen.
 Nord-Frøya: Arne Nordbotten.
 Notodden: Nils Eikevik.
 Nærbø: Ragnar Paulsen.
 Nøtterøy: Aase Lionæs.
 Nes i Adal: Gunnar Kyrkjebø.
 Nesbyen: Ole Nilsedalen.

Nore: Walther Kristiansen.
Nordli, Namdal: Andr. Austad.
Nordstatland: Erling Thun.

O.

Odda: Jens Chr. Hauge.
Odnes: Oskar Lindberget.
Oltedal: Alf Sanner.
Opakermoen: Georg Tomter.
Oppdal: Olav Versto.
Ophus: K. Wardenær-Brøten.
Oppegård: Eugen Pettersen.
Orkanger: Harry Klippenvåg.
Orkdal, Fannrem: Per Almås.
Orkdal, Råbygda: H. Klippen-
våg.
Orkland, Svorkmo: Per Almås.
Os, Hedmark: Bernt Korslund.
Os, Hordaland: Jørgen Hustad.
Osen: Omar Gjesteby.

Oslo:

Flaggparaden: Ivar Mathisen.
Rådhusplassen: Oscar Torp.
Rådhusplassen: Julio Just.
Framfylkingen, Dælenenga:
Brynjulf Bull.
Abildsø: John Johansen.
Birkelundsvener: Oscar Torp.
Bjølse: Thina Thorleifsen.
Bryn: Karl Flod.
Grefsen og Disen: G. Stous-
land Møller.
Grorud: Gudmund Harlem.
Høybråten: Kåre Haugen.
Kjelsås: Arnfinn Vik.
Kjelsås: Ivar Mathisen.
Korsvoll: Oscar Torp.
Lilleaker: Gudmund Harlem.
Maridalen: Bjarne Jullum.
Oslo Arbeidersamfund: Martin
Tranmæl.
Oslo Framkrets: R. Aakervik.

Sagene Arbeidersamfund:
Arthur Mathisen.
Simensbråten: Hans Karlsen.
Sosialistisk Bondeungdomslag:
Peder Sjøiland.
Sørkedalen: Brynjulf Bull.
Østensjø: Arnfinn Vik.
Otnes: H. O. Dørum.
Otta: Erling Wold.
Overhalla: Karl Karlsen.
Oklungen, Telemark: R. Gran.
Oksvik i Lyngen: E. Eriksen.

P.

Porsgrunn: Odd Gøthe.
Prestfoss: Alf Sewerrih.

R.

Rakkestad: Arne Ording.
Rasta: Arne Veen.
Raufoss: Olav Brunvand.
Rauland: Thoralf Sørensen.
Rena: Omar Gjesteby.
Rindal: Lage Haugnes.
Ringeby: Einar Hansen.
Rissa: Einar Sandvik.
Risør: Anton Alvestad.
Rjukøn: Trond Hegna.
Rognan: Harald Selaas.
Rognes: Carl Viggo Lange.
Rolvøy: Hans Hansen.
Romedal: M. A. Nordli.
Rygge: Magnus Eftedal.
Rysstad: Tarald Nomeland.
Rønvik: G. Hugaas.
Røra: Rolf Molden.
Røros: Olav Meisdalshagen.
Rørvik: Johs. Olsen.
Råde: Trygve Bratteli.
Rollag: Henry Harm.

S.

- Saksumdal: Oskar Skogly.
 Salangsverket: Hall Hofsø.
 Salhus: Bjarne Takla.
 Samnanger: Halvdan Rød.
 Sand i N. Odal: R. Kristiansen.
 Sand i Ryfylke: Ole S. Kristoffersen.
 Sande: Edvard Bull.
 Sandefjord: Randolph Arnesen og Ingjald Nordstad.
 Sander: Alfred Ljøner.
 Sandnes: Halvard M. Lange.
 Sandstrand: B. Gunnesdal.
 Sandvollan: Ola G. Tromdal.
 Sannessjøen: Harry Jørgensen.
 Sannidal: Sigurd Halvorsen.
 Sauda: Olaf Watnebryn.
 Sauland: Isak Havstad.
 Sarpsborg: Arne Ordning.
 Sel: Erling Wold.
 Selbu: Liv Tomter.
 Selbustrand: Kåre Hellem.
 Seljord: Peder Jacobsen.
 Selvik: Edvard Bull.
 Setskog: Erling Olsen.
 Siljan: Arthur Olsen.
 Singsås: Thv. Ø. Michelsen.
 Sjøa: Kr. Moe.
 Skafså: Th. Hanes.
 Skage: Karl Karlsen.
 Skarnes: Alfred Ljøner.
 Skatval: Einar Stavang.
 Skaun: Hermann Aune.
 Skedsmo: Viktor Jensen.
 Skeie, Leka: E. Aasgaard.
 Ski: Hartvig Svendsen.
 Skien: Nils Langhelle.
 Skiptvedt: Torbjørn Dahl.
 Skjelsvik: Sverre Saus.
 Skjervøy: Nordahl Johansen.
 Skjolden: Hans Offerdal.
 Skjåk: A. Gjeldsvik.
 Skogbygda: Georg Tomter.
 Skogn: Johan L. Strand.
 Skotfoss: Tulla Bratvold Negård.
 Skotselv: Jon Vraa.
 Skotterud: Leif H. Nilsen.
 Skreia: Erika Berntsen.
 Skudesneshavn: T. Gjøstein.
 Skåbu: John Morken.
 Skånevik: Arne Skoddivin.
 Slemmestad: Jens Berg.
 Slåstad: Aasmund Grimstad.
 Slåstadseter: Aasm. Grimstad.
 Snarum: Johs. Fougli.
 Snertingdal: Andr. Nordland.
 Snåsa: Erling Myrholt.
 Sokndal: Isak Flatabø.
 Sokna: Andreas Andersen.
 Soløy: Per Tønder.
 Son: Alf Nordhus.
 Sortland: Pastor Steinholdt.
 Sparbu: Jakob Pettersen.
 Spjelkavik: Johan Wiik og Reinhardt Rørvik.
 Spydeberg: Sverre Skaug.
 Stadsbygd: Arne Stangeby.
 Stammeshella: Ing. Dahlberg.
 Stamsund: Sigurd Hamran.
 Stange: E. O. Solbakken.
 Stavanger: Halvard M. Lange.
 Stavern: Lars Moen.
 Steinkjer: Jakob Pettersen.
 Stjørdal: Einar Stavang.
 Stjørna: Paul Dahlø.
 Stend: Conrad Milde.
 Stongfjorden: Chr. Hangaard.
 Stokke: Randolph Arnesen.
 Stokmarknes: C. Karlstrøm.
 Stord: Joachim Dahl.
 Stranda: Harald Bratteberg.
 Straumsnes: Marius Væge.
 Strinda, Ugla og Selsbak: Nils Goude.

Strinda, Nidarvold: A. Tangen.
 Strinda, Ranheim: Einar Gerhardsen.
 Strinda, Charlottenlund: Anders Tangen.
 Stryn: Kåre Maurset.
 Strømmen, Akershus: Viktor Jensen.
 Strømmen, Hedmark: H. O. Dørum.
 Støren: Carl Viggo Lange.
 Sulitjelma: Elias Volan.
 Sunde: Hjalmar Romslo.
 Sunnan: Nils Kvam.
 Sunndalen: Olav Larssen.
 Surnadal: Gunnar Kalrasten.
 Svarstad: Knut Kvigne.
 Svelgen: Olav Kolle.
 Svelvik: Daniel Vefald.
 Svolvær: Willy Jansen.
 Sykkylven: Harald Thoresen.
 Sylling: Thor Aspengren.
 Sæbø, Hordaland: A. Korsvoll.
 Sæbø, Sunnmøre: Johs. Bjøringsøy.
 Sætre: Halvard Roald.
 Sævareid: Thomas Rødne.
 Søgne: Konrad Nygård.
 Sømna: Jonas Enge.
 Søndeled: Anton Alvestad.
 Søndre Høland: Rutner Rønnestad.
 Søndre Land: Helge Sivertsen.
 Sørbyvåg: Petter Høydal.
 Sørum: Martin Johansen.

T.

Tafjord: Peder Kanestrøm.
 Tana: Per Fokstad.
 Tangen: Ole H. Løvlien.
 Terråk: Sverre Saus.
 Tingvoll, Akershus: Holm Morgenlien.

Tingvoll, Nordmøre: J. M. Remseth.
 Tinn: Trond Hegna.
 Tjølling: Gunnar Haraldsen.
 Tjøme: Håkon Hoff.
 Tjøtta: Petter J. Liland.
 Todalen: Johs. Løkke.
 Tolga: Bernt Korslund.
 Tomter: Pedro Edvardsen.
 Torpa: Bernt Skjølaas.
 Torridal: Peder Holt.
 Torsnes: Hans Hansen.
 Trengerøid: Halvdan Rød.
 Tresfjorden: Johan Andersen.
 Tretten: Albert Kvammen.
 Trondheim: Einar Gerhardsen og Nils Goude (svensk).
 Trysil: Kristian Haugen.
 Træna: Alf Andr. Øverli.
 Trøgstad: Birger Eriksen.
 Tuddal: Isak Havstad.
 Tvedestrand: E. L. Ellingsen.
 Tveit: Odd Hultmann.
 Tverlandet: A. Zachariassen.
 Tydal: Sverre Svendsen.
 Tyldal: Brynjulf Sjetne.
 Tynset: Brynjulf Sjetne.
 Tønsberg: Erik Brofoss.
 Tørberget: Lauritz Storholt.
 Tørdal: Trygve Bergland.
 Tørmoen: A. H. Buflod.
 Tofte: Arthur Ruud.
 Torpo: Kåre Gilhus.
 Tranby: Thor Aspengren.
 Tyristrand: Konrad Knudsen.
 Tromsø: Gunnar Ousland.

U.

Ulefoss: Odd Humblen.
 Ullensaker: Jens Boyesen.
 Ulsteinvik: Arnfinn Roald.
 Uskedal: Ragnvald Strømme.

Utskarpen: Nils Jacobsen.
Uvdal: Walther Kristiansen.

V.

Vadsø: Anders Aune.
Vadheim: Oddleif Fagerheim.
Vaksdal: Jan Hermansen.
Valberg: Sverre Sand.
Vallset: Karl Østvold.
Valnesfjord: L. O. M. Braseth.
Vang, Hedmark:
O. C. Gundersen.
Vang, V. Oppland: T. Treholt.
Vardø: Fredr. Fredriksen.
Varhaug: A. Haraldseide og
T. Sjøiland.
Vega: H. O. Wika.
Vegårdshei: Lars Fosstveit.
Velfjord: Jonas Enge.
Venabygd: R. Bakka.
Vennesla: Paul Engstad.
Verdal: Kjell Aabrek.
Verdal, Vuku: Kåre Snekvik.
Verma: A. Stormyrbakken.
Vestby: J. A. Haugen.
Vestnes: Johan Andersen.
Vestre Gausdal: A. Mossige.
Vivelstad: Arvid Lian.
Vigrestad: A. Haraldseide
og T. Sjøiland.
Vik i Sogn: Halvdan Halse.
Vingrom: Oskar Skogly.
Vinje: Johan Heisholdt.
Vinstra: Anton Andreassen.
Volda: I. K. Hognestad.
Voss: Ulrik Olsen.
Vrådal: Emil Kjenbakken.
Vågåmo: Kåre Flåskjer.
Våler: Karl Bergen.
Veggli: Henry Harm.
Veme: Andreas Andersen.
Vestfossen: Konrad Knudsen.
Viker i Ådal: Håkon Lie.

Visnes: Tønnes Sirevåg.
Vemundvik: Gunnar Bråthen.
Vik i S. Flatanger:
Håkon Breivollen.

Y.

Ytre Arna: Finn Moe og
Jakob Kolrud.
Ytterøy: Anders Brenden.

Ø.

Øksendal: Per Hoel.
Øre: Otto Arø.
Ørland: Olav Gjærevold.
Ørsta: I. K. Hognestad.
Østby, Hedmark:
A. Gulbrandsen.
Østre Gausdal: E. Gjørva.
Østre Jevnaker: A. Nordtvedt.
Østre Slidre: Martin Smeby.
Østre Toten: Olav Brunvand.
Øvre Rendal: Johanne Aamlid.
Øvre Årdal: Nils Hønsvold.
Øyer: Kåre Pehrson.
Øymark: Arne Hagen.
Øyslebø: Alf Salvesen.

A.

Abogen: Oddvar Gaustad.
Åfjord, Lauvøy: Ivar Viken.
Åkrehavn: O. M. Wikre.
Åkrene: Trygve Bull.
Ålen: Aldor Ingebrigtsen.
Ålen, Gratås: Olav Meisdals-
hagen..
Ålesund: Johan Wiik.
Ålgård: Alf Sanner.
Ålvik: Karsten Torkildsen.
Åmli: Anders Hove.
Åndalsnes: Bj. Dahlberg.
Åndsvik: L. Mentzoni.
Årnes: Jørgen Fr. Ording.
Ås: Edm. Norén.

Asbygda, Romedal:
M. A. Nordli.
Asen: Einar Musum.
Aseral: Helge Rosenberg.

Asnes, Finnskog: R. Nordbø.
Al: Ole Nilsedalen.
Amot, Modum: Alf Seweriin.
Årdalstangen: Nils Hønsvold.

Johan Nygaardsvolds minnefond.

Ved Johan Nygaardsvolds død, 13. mars 1952, følte ikke bare den norske arbeiderklasse, men hele det norske folket behov for å reise ham et varig minnesmerke.

Sentralstyret for Det norske Arbeiderparti og sekretariatet for Arbeidernes faglige Landsorganisasjon besluttet i møte 15. mars å nedsette en komité bestående av: Haakon Lie, Hans Hegg, Aksel Zachariassen, Alfred Skar og Ivar Opsahl, som fikk i oppdrag å samle inn midler i fag- og partiforeninger og blant enkeltpersoner for å skape et fond som skal nyttes til en studieheim som skal bære Johan Nygaardsvolds navn.

Pr. 31. desember 1952 er det kommet inn i alt *kr.* 174 602.55. Det alt overveiende av beløpet er kommet inn ved salg av Nygaardsvold-minnemerket.

Organisasjonsarbeid.

Arbeidet på dette feltet ble innledet i januar 1952, da dette oppropet gikk ut til alle avdelingene:

Til Det norske Arbeiderpartis avdelinger.

Året 1952 er året «mellom slagene». Vi har et kommunevalgår bak oss og et stortingsvalg foran oss, men for Det norske Arbeiderparti og dets medlemmer skal det ikke være noe hvileår. Vi må bruke det til å styrke og aktivisere partiet — organisasjonsmessig og politisk.

Medlemsverving.

På det organisasjonsmessige området skal vi gå inn for å øke medlemstallet. Fra valg til valg har partiets stemmetall økt, men medlemstallet har ikke fulgt veksten i stemmetallet. Og det bør det gjøre i vårt parti. I 5 år har vårt samlede medlemstall vært praktisk talt uforandret. Nå må vi ta et krafttak for å øke det.

Sentralstyret ber om at vi går inn for å øke medlemstallet med minst 10 pst. i løpet av 1952. Det vil si 20 000 nye medlemmer.

Hvert enkelt partilag — og herunder også kvinnegrupper og ungdomslag — må prøve å øke medlemstallet sitt med 10 pst.

Sammen med lagene må by- og herredspartiene planlegge og organisere oppgaven i sin kommune. Medlemstilgangen kan komme ved å øke medlemstallet i de bestående lag eller foreninger, ved å danne nye lag eller ved å få med i partiet fagforeninger som står utenfor. De enkelte organisasjoner må selv avgjøre hvordan de vil løse oppgaven. De har hele året å gjøre det på, men bør ta fatt med en gang.

Fra landspartiets side vil en gi ut en liten spesiell trykksak. Vedlagt følger en trykksak til bruk i agitasjon, som kan bestilles og vil bli fordelt så langt opplaget rekker. Ellers får en vise til partiets programmer og politikk.

Partipressen vil i den utstrekning det er mulig, slutte opp om kampanjen og vil særlig være interessert i til enhver tid å få rapporter om resultatene. Hvert enkelt partimedlem og hver enkelt partiavdeling må se det som en æressak å løse denne oppgaven. Det er en stor oppgave, men ikke større enn at vi i fellesskap skal greie å løse den.

Aktivering av partiarbeidet.

Det ligger et stort ansvar på Det norske Arbeiderparti i de årene vi nå gjennomlever. Vårt folks framtid er i høy grad avhengig av Arbeiderpartiets evne til å føre en byggende og en ansvarsbevisst politikk. Derfor er det så viktig at partiet til enhver tid er en levende og aktiv organisasjon som har god kontakt med folket over hele landet.

For å legge grunnlaget til rette for større aktivitet i partiet, vil Sentralstyret sende en del konkrete saker til behandling i avdelingene. Vi begynner med en enkel organisasjonssak som *landsmøteperiodene*, så følger et foreløpig utkast til nytt *skoleprogram* og deretter et utkast til nytt *sosialprogram*. Meningen er å få en foreløpig drøfting av disse spørsmålene. På grunnlag av den foreløpige drøftingen vil så de endelige forslag bli utarbeidet og sendt avdelingene på vanlig måte før landsmøtet i 1953. Vi skal prøve å legge det hele slik opp at materialet kan danne grunnlag for et allsidig ordskifte i små og store grupper av partifeller. Partipressen vil også bli bedt om å ta del i ordskiftet om de enkelte sakene og om å gi plass for innlegg fra interesserte.

Kommunepolitiske spørsmål, både praktiske og prinsipielle,

bør også bli tatt opp til debatt i partiavdelingene. By- og herredspartiene må i tilfelle gi opplegget til slike debatter.

Vi vil be om at styrene i de enkelte partiavdelinger forbereder disse diskusjonsmøtene godt, slik at det kan bli interessante og gode møter. Det kan være en tanke å be noen av de mest interesserte partifeller om på forhånd å gå sammen i en samtalegruppe for å forberede seg på ordskiftet. Arbeidernes Opplysningsforbund vil utarbeide materiale for slike samtalegrupper.

Hvis vi gjør gode erfaringer ved drøftingen av de sakene som nå sendes ut, vil Sentralstyret gjerne komme med nye saker. En setter nå i gang arbeidet med et nytt økonomisk langtidsprogram for partiet og en slik sak bør også bli gjort til gjenstand for grundig behandling i partiets avdelinger.

I samsvar med et ønske fra landsstyret vil Sentralstyret fra nå av prøve å få informasjonsvirksomheten inn i noe mer faste former og bl. a. sende D.N.A.-Informasjon ut regelmessig hver måned.

Til slutt vil Sentralstyret be om at hver eneste partiavdeling tar de oppgaver som her er nevnt opp til samvittighetsfull og alvorlig behandling, slik at vi oppnår det vi alle gjerne vil: Et større og sterkere parti — et mer levende og aktivt arbeidende parti.

Med partihilsen

Det norske Arbeiderpartis sentralstyre,

Einar Gerhardsen.

Rapporter som er kommet fra de fleste fylkes- og kretspartier viser at det på mange steder har blitt lagt mye arbeid i både å øke medlemstallet og forsterke aktiviteten i de enkelte laga. Det kan dog ikke sies at målet «en øking av medlemstallet med 10 pst.» er nådd over hele landet. En del fylkespartier har hatt en større øking enn 10 pst., andre har økt noe, mens en del har et lavere medlemstall enn tidligere. En har imidlertid det bestemte inntrykk at tallene som oppgis nå er mer reelle enn tidligere, og med dette som bakgrunn kan det sies at verveaksjonen var vellykket om ikke 100 pst. Ennå står det imidlertid igjen å få det rapporterte medlemstallet i overensstemmelse med det kontingentbetalende medlemstallet og her ligger en oppgave å løse i året som kommer.

I tall ser det slik ut:

Lags- og medlemsoversikt 1951 og 1952.

Fylkes- og kretspartier:	Rapporterte:			
	lag 1951:	lag 1952:	medl. 1951:	medl. 1952:
Østfold	293	294	11 000	11 000
Akershus	278	256	8 304	8 159
Hedmark	356	335	13 300	11 718
Gudbrandsdal	77	*77	2 500	*2 500
Vest-Oppland	128	127	4 120	3 856
Buskerud	249	243	7 000	7 500
Vestfold	187	185	8 587	9 108
Telemark	167	*167	5 091	*5 091
Aust-Agder	88	88	2 500	2 557
Vest-Agder	86	92	2 700	3 417
Rogaland	112	101	6 858	5 400
Hordaland	133	127	3 265	3 550
Sogn og Fjordane	95	101	2 000	2 794
Sunnmøre	65	55	1 048	1 093
Romsdal	37	*37	712	*712
Nordmøre	100	95	3 236	2 483
Sør-Trøndelag	231	238	7 184	7 237
Inn-Trøndelag	173	169	3 790	3 650
Namdal	71	72	2 317	2 361
Sør-Helgeland	27	28	555	621
Nord-Helgeland	55	56	1 612	1 871
Søndre Salten	113	85	3 135	2 336
Nord-Salten	48	50	1 375	1 424
Lofoten	37	22	863	456
Vesterålen	34	*34	569	*569
Sør-Troms	40	40	846	840
Nord-Troms	72	77	1 269	1 333
Vest-Finnmark	29	*29	804	*804
Øst-Finnmark	36	*36	897	897
Oslo	209	210	62 442	62 915
Drammen	47	*47	2 100	*2 100
Bergen	62	*62	3 769	*3 769
Trondheim	44	*44	3 613	3 981
	3 779	3 679	179 361	178 102

* Tallene er gjentatt fra 1951.

Rapportert medlemstall for 1951 var 179 361. For 1952 viste rapportene et medlemstall på 178 102. En nedgang i tall på 1 259. Her vil vi imidlertid tilføye at tallene er mer reelle enn tidligere. Antall lag var i 1951 3 779. I 1952 var antallet 3 679.

Sekretærkonferanse.

I tilslutning til et informasjonsmøte for partipressens redaktører, i forbindelse med offentliggjørelsen av prislovproposisjonen, ble sekretærene innkalt til konferanse på Partikontoret. En drøftet her verve- og aktivitetsskampanjen og den alminnelige politiske og organisatoriske stilling i de enkelte distrikter.

Turnéer og reiser.

I 1952 som i tidligere år ble det daglig distribuert en rekke foredragsholdere gjennom Partikontoret. I samband med behandlingen av prislovutkastet ble det lagt opp en særlig møteplan hvor en rekke av partiets talere deltok i diskusjonsmøter med innledere og debattanter fra «Libertas».

Arsmøtene i fylkes- og kretspartiene har alle hatt besøk av medlemmer av Sentralstyret eller andre som har optrådt på Sentralstyrets vegne.

Reisesekretæren reiste inntil årsskiftet i Sunnmøre, Romsdal og Rogaland.

Sekretærordningen.

De fleste fylkes- og kretspartier har nå fastlønte sekretærer. I noen tilfelle deler sekretærene sin tid mellom fylkes- og kretspartiet og arbeideravisene i distriktet.

Vi har ansatte sekretærer i følgende distrikter:

Østfold	Hans Hansen, Sarpsborg.
Akershus	Johan Jensrud, Oslo.
Hedmark	Alfr. Gulbrandsen, Hamar.
Vest-Oppland	Harald Haugen, Gjøvik.
Buskerud	Edgar Hell, Drammen.
Vestfold	Alf Skåum, Tønsberg.
Telemark	Emil Kjenbakken, Drangedal.
Aust-Agder	Jens Kvale, Arendal.

Vest-Agder	Kåre Berg, Kristiansand.
Rogaland	K. Øveland Nilsen, Stavanger.
Hordaland	C. Milde, Bergen.
Bergen	Harry Hansen, Bergen.
Sogn og Fjordane	Olav Børnes, Afjordstranda.
Sør-Trøndelag og Trondheim..	Andr. Wormdahl, Trondheim.
Namdalen	Guttorm Hansen, Namsos.
Sør-Helgeland	Arvid Lian, Brønnøysund.
Nord-Helgeland	Alf Øverli, Mo i Rana.
Søndre Salten og Lofoten	Godtfred Gran, Stamsund.
Nord-Salten	Halvdan Kvernmo, Narvik.
Sør-Troms og Vesterålen	Magne Jønsson, Harstad.
Nord-Troms	Edm. Eriksen, Tromsø.
Vest-Finnmark	Martin Aune, Hammerfest.

Saker sendt av partikontoret.

En har i 1952 i større utstrekning enn før søkt å trekke avdelingene med i drøftingene av spesielt viktige saker.

I januar sendte kontoret ut til drøfting spørsmålet om landsmøteperioden. Saken har vært omfattet med stor interesse av avdelingene, og 200 svar foreligger på kontoret. Svarene røper at saken har vært samvittighetsfullt behandlet i alle deler av landet. Tendensen viser et ønske om å få landsmøte i partiet hvert annet år.

Langtidsprogrammet for skolen

ble utarbeidet av skoleutvalget og sendt ut i februar og er blitt behandlet over hele landet i møter og konferanser. 200 svar foreligger på kontoret, men vi vet at saken er behandlet i langt flere forsamlinger. Materialet som er kommet inn har vært et velkomment tilskudd til det materiale komitéen har hatt bruk for i forbindelse med utarbeidingen av arbeidsprogrammet.

Trygdeordningene.

Rundskrivet om trygdeordningene, som sosialutvalget sendte ut, viser tydeligere enn noe annet at dette er en effektiv måte

å behandle sakene på. 500 svar foreligger og avdelingenes syn på disse spørsmålene har vært av den største betydning for det videre arbeid med sosialprogrammet.

Brosjyrer og informasjonsmateriale 1952.

1. mai 1952. Materialsamling for foredragsholdere	1 750
Foredragsdisposisjon om prisloven	1 000
Den nye prisloven. Trygve Bratteli (salg)	20 000
Forsvar for forbrukerne	208 130
Elektrisitetsforsyningen i Norge (salg)	2 000
Betaler vi freden for dyrt	304 800
Velkommen skal du være	50 000
Langtidsprogram for skolen	10 000
Forslag til nytt sosialprogram	20 000
D.N.A.-Informasjon nr. 1	10 000
Tillitsmannen nr. 2. Tidl. D.N.A.-Informasjon	7 000
—>— » 3 (Prisloven)	10 000
—>— » 4 (Sosialistisk prinsippdebatt)	7 000
—>— » 5 (Arbeidsprogrammet)	15 000
Distribuert av partiet:	
Innstillinger fra Pris- og rasjonaliseringslovkomitéen	
3 hefter (salg)	500
Hva er Nato? (Utgitt av Folk og Forsvar)	10 000

Tillitsmannen.

«D.N.A.-Informasjon» har i løpet av året blitt avløst av den nye publikasjonen «Tillitsmannen» og redigeres nå mer til bruk i laga og som hjelp i den politiske debatten.

I løpet av året har det kommet 1 nummer av «D.N.A.-Informasjon» og 4 nummer av «Tillitsmannen», i alt 5 nummer.

Nr. 1 bringer diskusjonen om det nye forsvarsprogrammet.

Nr. 2 tar opp diskusjonen om et nytt arbeidsprogram.

Nr. 3 omhandler prisloven.

Nr. 4 reiser spørsmålet om en forsterket ideologisk debatt.

Nr. 5 omhandler utkastet til arbeidsprogram og tar opp igjen den behandlingsmåten der laga skal trekkes inn i debatten, denne gang om målene i vår økonomiske politikk. Skjønt tidsfristen i

denne saken var knapp, har vi også her fått svar fra ca. 200 avdelinger. Denne behandlingsmåten, når det gjelder bestemte viktige saker, viser at vi rundt i hele landet skaper debatt og aktivitet med de sakene som sendes ut, noe som lover godt for den kommende valgkampen.

Prisloven.

Innstillingen fra Pris- og rasjonaliseringskomitéen forelå våren 1952. Sentralstyret oppnevnte sammen med Sekretariatet i Landsorganisasjonen et lite utvalg av partifeller (Alf Andersen, Trygve Haavelmo, Jens Chr. Hauge, Olav Larssen, Alf Nordhus, Konrad Nordahl (formann)), som arbeidet i kontakt med Regjeringen under utformingen av arbeiderbevegelsens standpunkt i saken.

Da Regjeringens proposisjon til ny prislov kom i september 1952, sendte Partikontoret ut, foruten selve proposisjonen, en brosjyre av Trygve Bratteli «Den nye prisloven. Et hjelpemiddel til økonomisk stabilitet og fremskritt», et særnummer av «Tillitsmannen» til bruk for foredragsholdere og en folder «For-svar for forbrukeren» i stort opplag. Samtidig satte partiet i verk en møtekampanje over hele landet om og til fordel for lovfor-slaget. Arbeidernes Pressekontor sendte ut en særskilt stoff-samling til arbeiderpressen. Arbeiderbladet gikk til felts mot næringslivets selvreguleringer og konkurranseregulerende av-taler.

I den siste tid har Oslo-partiet og Samorganisasjonen i Oslo tatt kampen opp mot den særlig ondartede Libertas-agitasjonen i Oslo gjennom brosjyrer, og innsamling av underskrifter til for-del for loven. Innstillingen fra Stortingets finanskomité ventes å foreligge før Landsmøtet.

Magnetofoner.

I samarbeid med Opplysningsforbundet har partiet gått til innkjøp av 20 magnetofoner som er solgt videre til fylkes- og

kretspartiene til sterkt redusert pris. Også dette er et viktig ledd i informasjonstjenesten og det er stor etterspørsel fra de steder, hvor de har fått slike maskiner, etter programmer. Spesielt er det interesse for programmer som omhandler arbeidsprogrammet.

Stipendier.

Conrad Mohr og Chr. Holtermann-Knudsens stipendier ble for 1952 tildelt Olaf Wang Johnsen og Rolf Aakervik.

Distriktsorganisasjonenes rapporter.

Østfold.

Formann: Arthur Arntzen, Borge.

Arbeidet i partiavdelingene og fylkespartiet har vært preget av et «politisk rolig år», hvor organisasjonsarbeidet og politisk opplysningsvirksomhet har påkalt størst oppmerksomhet fra fylkespartiets side.

Konferansene som har vært holdt, har vært meget godt besøkt.

Allerede 11. januar holdtes en tillitsmannskonferanse i Sarpsborg, hvor sekretær Johs. Hanssen innledet om landspartiets organisasjons- og agitasjonsplaner.

17. februar ble det holdt en distriktskonferanse i Fredrikstad, hvor redaktør Martin Tranmæl innledet om partioppgavene og sekretær Håkon Bingen om pris- og rasjonaliseringspolitikken. En liknende konferanse ble holdt i Mysen 23. februar med sekretær Haakon Lie som taler. 16 mars holdtes en svensk-norsk konferanse i Halden, hvor byråsjefene Barch-Holst og Grønås innledet fra henholdsvis svensk og norsk side.

1. mai ble feiret i nær sagt samtlige kommuner med talere formidlet delvis gjennom fylkes- og landspartiet.

Høstens arbeid ble innledet med to tillitsmannskonferanser med representasjon fra partilag, kvinnelag og ungdomslag i distriktet. Den første ble holdt i Mysen 14. september hvor se-

kretær Jens Chr. Hauge innledet om partiets politikk og fylkespartiets sekretær om organisasjons- og møtelivet. En liknende konferanse med samme representasjon ble holdt i Fredrikstad 28. september, hvor sekretær Haakon Lie i to foredrag innledet om partiets økonomiske politikk og prissituasjonen, og sekretær Hans Hansen om organisasjons- og møtelivet.

En jordbrukskonferanse ble holdt i Mysen 16. november med stortingsmann J. M. Remseth og fullmektig Kristian Haugen som talere.

Partilagene har også deltatt i studiekonferanser arrangert av Distriktsstudienemnda i Østfold, men det lokale studiearbeidet i partilagene er ikke tilfredsstillende.

Ellers har også ungdomsbevegelsen vært viet en del interesse, og under den seneste tid har det vist seg gode tegn på tilfriskning på steder hvor det har vært visse vansker.

Kvinnebevegelsen virker mer stabil, uten at det kan vises noen påtakelig framgang.

Etter anmodning fra fylkespartiet er partiavdelingenes lokalhistorie blitt viet større interesse, og på en rekke steder er det nedsatt historieutvalg. Resultatet av dette arbeid bør også komme fylkespartiet til nytte allerede neste år, da det fyller sine 50 år.

A k e r s h u s .

Formann: Hartvig Svendsen, Ski.

1952 har vært et jamnt arbeidsår hvor hovedtyngden har falt på de organisasjonsmessige oppgaver.

Det er i året avviklet to fylkeskonferanser. En kommunalkonferanse, hvor Hartvig Svendsen innledet om Kommunenes økonomiske problemer, med 71 deltakere og en jordbrukskonferanse hvor Kr. Fjeld og Kr. Haugen innledet om aktuelle jordbruks-spørsmål. Her møtte 60 representanter. Jordbrukskonferansen vedtok et framlegg om «Vern og nytting av dyrka og dyrkbar jord», som er sendt jordlovkomitéen.

Arsmøtet 1952 ble holdt den 30. mars i Lillestrøm. Fra D.N.A.

møtte Johs. Hanssen. Årsmøtet vedtok bl. a. et framlegg i forbindelse med Barnevernkomitéens utkast til «Lov om barnevern».

En felleskonferanse av Store styre og våre ordførere i fylket ble holdt den 8. juni 1952.

1. mai ble feiret i samtlige 31 kommuner med god tilslutning.

Opplysningsarbeidet ble inngående drøftet på startkonferansen 14. september 1952. Innledere her var O. Wang Johnsen, Erling Olsen og J. Jensrud.

Den politiske aktiviteten har foruten de kommunalpolitiske oppgaver vært viet programoppleggene til landsmøtet og prisloven.

Samtlige herreds- og bypartier er i virksomhet. Men så vel herredspartiene som det enkelte lag har sine steder store vansker med økonomien. Dette legger en demper på møtevirksomheten. Kvinnelaga arbeider bra over hele fylket. Derimot ungdommen sliter med store vansker. Tross jevn framgang av medlemstallet i parti og kvinnelag har det ikke oppveiet tilbakegangen i ungdomslaga. En har imidlertid nå fått i stand felles kontorordning, slik at fylkespartiet lettere kan få gitt ungdommen en handsrekning.

For øvrig har formann og sekretær stadig vært på farten rundt i avdelingene og der drøftet de praktiske arbeidsoppgaver.

Det er i året kommet til 6 nye partiavdelinger fordelt på 2 partilag, og 4 fagforeninger.

H e d m a r k.

Formann: Harald Løbak, Trysil.

Det er vanskelig å gi et noenlunde holdbart bilde av stillingen før rapportene kommer inn fra laga, og i de fleste tilfelle kommer ikke disse før årsmøtene er holdt. Kontingentinnbetalingen er heller ikke noe å holde seg til da den i mange tilfelle kommer så altfor sent, og dette forholdet ser det ut til å være temmelig håpløst å få helt i orden. En kan jo ikke stryke gode lag med sikre medlemmer som en vet vil ordne sitt forhold med dag og stunder.

En ting synes imidlertid å være sikker, nemlig at vi må notere en beklagelig tilbakegang i ungdomsbevegelsen, med 20 lag som er gått ut. Det er forskjellige årsaker som oppgis for at det går slik, nemlig at ungdommen reiser fra bygda, at det er mangel på interesse og mangel på tilfredsstillende møtelokaler. Særlig det siste rammer ungdomslaga særs hardt da det jo stilles helt andre krav til et godt arrangert ungdomsmøte enn f. eks. møter i kvinne- og arbeiderlag som med fordel kan holde møter i hjemmene der hvor ikke laget er for stort. Det mest sannsynlige er nok at det er mangel på ledelse som kan og vil drive et aktivt organisasjonsarbeid som er grunnen til at det går dårlig.

Fylkespartiet har søkt kontakt med distriktslaga angående disse forhold, og der hvor det er muligheter for reorganisasjon vil dette bli gjort, men det nytter ikke før det er sikret en dyktig ledelse.

Partilaga holder seg godt, med tendens til øking i medlems-tallet og større aktivitet jevnt over.

Kvinnelaga arbeider regelmessig og godt som de bestandig har gjort. De har en særegen evne til å innrette seg etter forholdene slik de er.

Det har ikke vært slik fres over medlemsvervingen denne gang som sist, og det var vel heller ikke å vente, men det blir sikkert resultater, og vi håper å kunne notere framgang når årsoversiktene kommer inn litt lengre ut på nyåret, bare laga har avviklet sine årsmøter.

Fylkespartiet har holdt 3 fylkesomfattende kommunalkonferanser hvor følgende saker er behandlet: Den nye jordloven — boligbygging og kredittgiving — Det norske Arbeiderpartis stilling til de faglige jordbruksorganisasjoner — rasjonalisering i jordbruket — våre sosiale trygder og arbeidssituasjonen nå og i framtida.

I disse konferansene har herreds- og bypartienes formenn og partiets ordførere deltatt, likeså de av våre kommunale ombudsmenn som de forskjellige saker har sortert under.

Høsten 1952 ble det holdt en fylkesomfattende startkonferanse for studiearbeidet, med representanter fra fag- og partilaga.

Fylkespartiet har innkalt til, og ledet, 28 lokale konferanser hvor organisasjonsspørsmål og studiearbeidet er behandlet.

Fylkespartiet har til stadighet deltatt i møter med foredrag og filmkjøring, og innkalt til møter i lag som har arbeidet dårlig.

Det er dannet 1 partigruppe, og 1 fagforening er kollektivt tilmeldt.

Vest-Oppland.

Formann: Marfin Haugen, Vardal.

Kretspartiet har sett det som den viktigste oppgave i 1952 å styrke organisasjonen tallmessig og aktivisere laga. Vervekampanjen har imidlertid ikke gitt det resultat en trodde og håpet. Det er kommet til 8 nye avdelinger i året, og den betalende medlemsstokk er gått opp med vel 300.

For å aktivisere avdelingene ble det i høstmånedene — fra midten av august — arrangert tillitsmannskonferanser i hvert herred. På en del steder gikk konferansene over to dager — lørdag og søndag — mens en i andre bygder gjorde unna alt på en dag. Frammøtet til konferansene var gjennomgående bra og til dels meget bra. En representant fra kretspartiet var til stede på alle konferanser og innledet.

Foruten verve- og aktiviseringskampanjen, ble studiearbeidet viet stor plass på disse møtene.

Etter hvert utover høsten og førjulsvinteren ble det bedre aktivitet i laga. De forskjellige opplegg fra Sentralstyret — «Langtidsprogrammet for skolen», «De sosiale trygder» og «Det økonomiske programmet» — har vakt begeistring ute i laga og har gjort sitt til å øke aktiviteten.

Kretspartiet, sammen med Oppland faglige Samorganisasjon, arrangerte i oktober et åpent møte om prisloven. Statssekretær Odd Gøthe innledet på møtet, som holdtes i Folkets Hus, Hunndalen. Videre arrangerte kretspartiet en jordbrukskonferanse i Gjøvik i oktober. Statsråd Rasmus Nordbø og redaktør Johan Ødegård møtte som innledere. Konferansen var besøkt av representanter fra praktisk talt alle herreder i Vestoppland, og møtet var positivt og godt.

Sommerstevnet 1952 holdtes i Gjøvik, og oppslutningen var bedre enn på mange år.

Den viktigste oppgaven i tida framover til våren 1953 blir å følge opp med aktiviseringen slik at alle lag og herredspartier står best mulig kampdyktige når valgslaget setter inn.

B u s k e r u d.

Formann: Fridthjof Olsen, Kongsberg.

Det har ikke vært noen særlig aktivitet i lagene i 1953. Erfaringen viser at det etter et valg alltid vil bli en «pause». Dette er nesten naturlig, da det praktisk talt er de samme folkene som bærer valgets «byrder» hver gang.

Det ble arrangert 53 1. mai-tilstelninger med god tilslutning.

Medlemsvervingen har også brakt en del resultater. Vi regner med at medlemstallet er økt med ca. 700 medlemmer. Dertil kommer at kontingenten går regelmessig inn.

Det er dannet to nye arbeiderlag, en fagforening er meldt inn i partiet og to ungdomslag har tatt opp arbeidet igjen. Det er dessuten dannet ennå et arbeiderlag, men dette vil først bli tilmeldt partiet fra 1. januar 1953.

To ungdomslag er nedlagt. Det ene foreløpig. Det arbeides med å få dette opp igjen, og det vil sikkert lykkes.

Ellers er det tungt å arbeide med ungdomsbevegelsen. Distriktslaget gjør sikkert det de kan og tror også det kan bli lettere for ungdomsbevegelsen i året som kommer. Det arbeides med å ta opp lagsarbeidet flere steder.

Det er holdt et fylkesstevne med forholdsvis god deltakelse. Det er arrangert 4 kommunalkonferanser med 132 deltakere. Deltakerne var aktive kommunefolk, fra formannskap, viktige utvalg og råd.

Ellers ble det arrangert en del møter der forskjellige politiske spørsmål ble drøftet, bl. a. forslaget til ny prislov.

Kvinnebevegelsen hadde også i år skaffet dukker til utlodning, og dette innbrakte ca. kr. 4 000.00 netto.

Det arbeides med stortingsvalget 1953 og en del praktiske til-

tak er allerede gjort. En av hovedoppgavene våren 1953 vil bli å opprette valgkorps i hver kommune og med disse drøfte det lokale opplegg til valget.

Fylkeskommunalutvalget og fylkestinggruppa er aktive. Store saker er løst og flere saker står foran sin løsning i den nærmeste framtid.

Vestfold.

Formann: Harald Brynildsen, Tønsberg.

Det er dannet 1 nytt arbeiderlag og 1 ny kvinnegruppe. Arbeidet ligger nede i 1 kvinnegruppe og 3 ungdomslag.

Medlemstallet er i årets løp økt med 521 netto, eller ca. 6 pst. Medlemsøkningen skyldes den medlemsvervingskampanjen som fylkespartiet har drevet og som fikk god tilslutning fra avdelingene. Målet ble satt til 5 pst. øking, og en greidde dette godt og vel. Kampanjen vil bli fortsatt også vinteren 1952—53 for om mulig å komme opp i 10 pst. øking.

1. mai ble avviklet med 20 arrangementer, hvorav de fleste hadde god tilslutning. Fylkespartiets årlige stevne ble holdt på Borrehaugene og samlet 4 000 deltakere. Stevnet ga et meget godt økonomisk resultat. Av andre arrangementer kan nevnes en større jordbrukskonferanse, som behandlet den nye jordloven og aktuelle jordbruksspørsmål. Videre er det holdt et ukeskurs for jern- og metallarbeidere med 17 deltakere.

Kvinneutvalget har holdt et helgekurs om aktuelle organisasjonsoppgaver.

Arbeidet i ungdomslaga går fremdeles tungt. Sekretæren deltok i et kurs på Utøya, hvor det ble lagt opp plan om å foreta en distriktsanalyse av forholdene i distriktene og ungdomsorganisasjonenes stilling m. v. En arbeidsgruppe har siden arbeidet med oppgaven og gjort ferdig en innstilling som er sendt A.U.F.

I oktober—november har sekretæren holdt 22 tillitsmannskonferanser med partiets, kvinnelagas og ungdomslagas tillitsmenn i 24 av fylkets 26 kommuner. Det er mange steder tungt å

arbeide og liten interesse for møtene, men de aller fleste steder har vi en gruppe av flinke tillitsmenn, som holder partiarbeidet i gang. Det er partiorganisasjoner i alle fylkets kommuner.

I desember hadde fylkespartiet ekstraordinært årsmøte og valte representanter til landsmøtet. Videre ble det behandlet en rekke forslag fra avdelingene, som kommer opp på landsmøtet.

Partiavdelingene har vist stor interesse for prisloven og det er foreløpig arrangert 22 møter om saken.

For å øke andelskapitalen i våre aviser, har fylkespartiet satt i gang en aksjon som alt begynner å vise resultater. Fylkespartiet har selv bevilget kr. 1 000.00 til tegning av andeler i arbeiderpressa i fylket.

Telemark.

Formann: Svein Sperrud.

I 1952 er kommet til følgende nye avdelinger:

Fagforeninger som er kollektivt tilmeldt: Hydroarbeiderne i Notodden, Jern- og Metallarbeiderne i Notodden, Sjømennene i Porsgrunn. Dessuten er den kommunale tjenestemannsgruppa i Porsgrunn gått over til kollektiv innmelding. Av nye partilag er tilmeldt Hydrofunksjonærene i Notodden. Fylkespartiet består nå av 42 fagforeninger med 2174 medlemmer, 12 ungdomslag med 275 medlemmer, 29 kvinneforeninger og grupper med 745 medlemmer og 83 partilag med 2524 medlemmer. Tilsammen 5675 medlemmer, fordelt på 26 herredspartier og 7 bypartier.

Kontoret har også i år ligget i Drangedal. Det er i alt mottatt 611 skriv, og sendt 1743 skriv og rundskriv.

Møter og konferanser.

Forretningsutvalget har holdt 14 møter, og behandlet 70 saker. Styret har vært innkalt til 2 møter. Dessuten har det vært innkalt til tillitsmannsmøte i Bø den 20. januar 1952, der Einar Gerhardsen foreleste om partiet, til jordbrukskonferansen i Skien

den 20. april, og til kommunalkonferanse i Skien 30. november, der byenes forhold til fylkeskommunen ble drøftet. Kraftutvalget hadde møte i Bø den 28. september sammen med styret. Olav Versto innledet om kraftsituasjonen, og saken ble drøftet.

Agitasjon.

Agitasjonen for økt oppslutning om partiet har fortsatt. På tillitsmannsmøte i Bø den 20. januar ble satt opp som mål å få økt medlemstallet med minst 10 % i året som vi var inne i. Dette målet har vi ikke klart, og arbeidet med medlemsvervingen må fortsette. Til bruk i agitasjonsarbeidet og opplysningsarbeidet er det i året innkjøpt magnetofon, og dessuten leid et lydfilmapparat av A.O.F. Fylkespartiet arrangerte i år sommerstevne sammen med Mo Arbeiderparti. Stevnet ble holdt i Dalen i Telemark. Taler ved stevnet var sekretær Frank Andersen. På grunn av det dårlige været var tilslutningen ikke så stor som en kunne ha ønsket.

1. mai.

Feiringen av 1. mai ble stort sett vellykket over hele fylket. Det ble i alt avviklet 43 arrangementer. Det ble tildelt 10 talere fra Oslo. Ellers måtte det avvikles ved egne krefter. Film ble vist ved flere av arrangementene.

Oppgavene framover.

Oppgavene er fortsatt å styrke vårt organisasjonsapparat. Arbeidsfolk må slutte bedre opp om våre foreninger, og det må bli mer orden i rapporteringen og kontingentinnbetalingen. Det viktigste målet i år blir å vinne stortingsvalget. For å kunne make den oppgaven må medlemmer og tillitsmenn aktiviseres i større grad enn ved tidligere valg. Det vil bli tatt sikte på flere helgekurs for å trimme valgagitorer. Det vil også bli tale om et kurs i påsken med sikte på agitatorer. Kurset vil få som emne: Tale og diskusjonsteknikk. Økonomien vil bli et stort problem

i valgåret. Skal vi make å gjennomføre valgkampen med tilstrekkelig styrke, så trengs det større pengemidler enn det som kommer inn ved kontingent og vanlige tilskott.

A u s t - A g d e r .

Formann: Knut Josefsen, Vrengen pr. Arendal.

Årets første måneder var preget av arbeidet for å verve nye medlemmer. I kampanjen gjorde en del lag godt arbeid, noen mindre, og en rekke kom ikke i gang med vervingen. Flere vervemøter fikk meget god tilslutning. Imidlertid er det en del kommuner hvor partiet er svakt, og der tar det lang til å få partiorganisasjonen opp på et noenlunde bra nivå. Det har vist seg at det var vanskelig å få en reell øking i medlemstallet på 10 pst., da man også har måttet notere litt tilbakegang enkelte steder. Således ligger 3 partilag foreløpig i dødvannet fordi der er mangel på krefter til å drive arbeidet. Dette er imidlertid i kommuner hvor det er flere enn én avdeling. På den annen side er det stiftet 2 nye partilag og 2 kvinnegrupper. Det går smått med å få det antall kvinnegrupper som skulle være mulig. Men framgangen er preget av sikkerhet og den er mege stabil, om enn tallene ikke er store. Flere partilag har forbedret sin møtevirksomhet i årets løp og det viste seg å være god interesse for partiets forslag til skoleprogram og framleggene om sosialpolitikken.

Arbeidet i flere ungdomslag går tregt på tross av en god ledelse i distriktslaget. Å få en ungdomsbevegelse med noenlunde bredde synes å være litt av et langtidsprogram. Noen lag driver en bra virksomhet. Et nytt lag er stiftet i årets løp.

Opplysningsarbeidet har ikke hatt den framgang som man skulle ha ventet. Men de laga som driver studieringer o. l. gjør et godt arbeid.

Det er holdt en stor kommunalkonferanse og et kurs med meget god deltakelse. Ellers har både organisasjonsmessige oppgaver og politiske spørsmål av forskjellig art vært drøftet på en rekke møter i lag og herredspartier.

Kontakten mellom avdelingene og fylkespartiet er stort sett bra. Året har alt i alt hatt både lyspunkter og enkelte mindre tilfredsstillende trekk. Den virksomhet som har vært drevet danner imidlertid et godt grunnlag for neste framstøt: Stortingsvalget i 1953.

Vest-Agder.

Formann: Odd Hultmann, Kristiansand.

Arbeidet i 1952 har vesentlig bestått i å utbygge og styrke partiapparatet og fylkespartiet har all grunn til å være fornøyd med de resultater som er oppnådd.

Fast sekretær ble først ansatt fra 1. mars, men så ble sekretæren innkalt til 2 måneders beredskapsøvelser i tiden 15. september—15. november og dette har selvsagt vært til hinder for arbeidet.

Arbeidet med medlemsvervingen begynte straks etter 1. mars og en har klart å øke med 717 nye medlemmer, ca. 26 pst., og har ved årets slutt et samlet medlemstall på 3 417.

En har i årets løp fått stiftet 4 nye kvinnegrupper og fått reorganisert 2 ungdomslag som har ligget nede i flere år. Det er gledelig å merke en økt aktivitet innen kvinne- og ungdomsbevegelsen i fylket.

1. mai ble feiret på 17 steder i fylket med god tilslutning. Et sommerstevne ble arrangert i Lyngdal i juni med tidligere statsråd Carlsen som taler; dette var over 2 dager med god tilslutning. Videre avholdt Vennesla Arbeiderparti et godt sommerstevne i juli på Hunsfosheim ved Oggevatn. Fylkespartiet sto for danskebesøket, partifeller fra Hirtshals og Hjørring, og arrangerte en lengre busstur og en enkel tilstelning.

I januar ble det holdt en tillitsmannskonferanse i Kristiansand, hvor sekretær Johs. Hanssen møtte fra Sentralstyret. Til stede var fylkespartiets styre, representanter fra Samorganisasjonen, parti-, kvinne- og ungdomslag, fylkets partiredaktører og landsstyremedlemmer. En behandlet D.N.A.s opplegg til medlemsvervekampanjen og aktivisering av lagene.

En større konferanse om prisloven ble arrangert i Kristiansand i september i fellesskap av Samorganisasjonen og Fylkespartiet. Tidligere statsråd Hauge innledet og det møtte ca. 100 representanter fra fagforeninger, parti-, kvinne- og ungdomslag. Representanter som hadde utgifter over kr. 5.00 fikk disse dekket.

I forbindelse med konferansen arrangerte Kristiansand Arbeiderparti dagen etter et større diskusjonsmøte med Hauge som innleder. Det møtte representanter fra Libertas og næringsorganisasjonene og ellers stort frammøte. Møtet gikk helt i vår favør og betegnes som en stor suksess.

Videre er det i samarbeid med Mandal Arbeiderparti arrangert et diskusjonsmøte om prisloven, som ble meget vellykket. Prisloven er videre behandlet av en rekke avdelinger.

Fylkespartiet sendte i august—september ut en underholdnings- og agitasjonsturné, «Vi starter opp», med sekretæren som leder, samt en underholdningsgruppe på 4 med egen bil og sjåfør. Programmet besto av film, kort tale og underholdning. Turnéen har besøkt 10 kommuner og avholdt 9 forestillinger for voksne med 1150 tilhørere og 7 barneforestillinger med 400 tilhørere. Turnéen ble meget vellykket.

I november—desember hadde Fylkespartiet besøk av sekretær Trygve Aakervik, og han gjestet 25 steder i fylket med sitt program «Den røde gitar». Han hadde på de fleste steder godt frammøte og ca. 1 600 mennesker har overvært hans møter.

For å bedre kontakten har Fylkespartiet begynt å sende ut et stensilert husorgan, «Parti-Nytt», i flere eksemplarer til alle parti-, kvinne- og ungdomslag. Dette tiltaket er blitt godt motatt fra alle hold.

Tildelingen av filmmapparatet fra D.N.A. har bidratt til å gi møtene mer innhold og har vært flittig i bruk.

De sakene som D.N.A. har sendt ut til drøftelse i laga er behandlet av de fleste av fylkets lag og det settes stor pris på den enkle og greie behandlingsform som er lagt opp av Sentralstyret.

Studiearbeidet har i året ikke gått så bra som ønskelig, men en del studieringer har vært i arbeid og flere fra fylket har vært

deltakere på kurs. I mars ble avholdt 3 kommunalkonferanser med god deltakelse. D-laget av A.U.F. holdt studiekurs i november med Georg Liungh fra Fylkingen som innleder; godt resultat. Kvinneutvalget har hatt studiekurs sammen med Aust-Agder med 12 deltakere her fra fylket. Det faglige kurset på Fevik i juni hadde 12 deltakere fra Vest-Agder. Videre er det arrangert en rekke faglige helgekurs av Samorganisasjonen. Arbeidernes Opplysningskomité for Kristiansand er reorganisert og utvidet til 10 medlemmer fra faglige og politiske lag.

R o g a l a n d.

Formann: Leif Asen, Stavanger.

En har i 1952 lagt særlig vekt på å stabilisere partiet organisasjonsmessig. Det er arbeidet med å få i gang opplysningsvirksomheten i en eller annen form, større aktivitet i partilaga, effektivitet i rapport og kontingentinnbetalingen og medlemsverving, hvor en har konkurranse mellom laga.

Den organisasjonsmessige stillingen er fremdeles svak, og en har ennå ikke klart å få partilag i alle kommuner i fylket. På flere steder hvor vi ikke har lag, har en imidlertid fått kontakter. Kvinnegruppen arbeider jevnt over bra og vinner nytt terreng. Dette kan en imidlertid ikke si om ungdomsbevegelsen, men så har den også mange vanskeligheter å kjempe med, bl. a. slette lokalforhold som råder rundt om i distriktet. Framfylkingen ligger nede, men det er nedsatt et utvalg for å få reist denne igjen.

Det er i årets løp avholdt 9 distriktsvise konferanser for tilitsmenn hvor en har drøftet: Den politiske situasjon, lags- og opplysningsarbeidet, den økonomiske situasjon, skoleprogrammet, folketrygden og partilagas arbeidsoppgaver.

En har i dette år hatt en utstrakt reisevirksomhet, idet formann, sekretær og en del andre partifeller stadig har vært på reise. Sekretær Frank Andersen reiste i oktober måned i fylket. På denne turen var også partipressen representert, med den oppgave å få økt utbredelse av den. Dette har gitt positive resultater.

Det er reorganisert 1 partilag og 1 kvinnegruppe er startet. Medlemstallet synes å vise en øking på de rapporter som foreligger i skrivende stund, men enda mangler det en del rapporter.

På tross av visse vanskeligheter må en betegne året som godt arbeidsår, og en har allerede nå tatt til med forberedelsene til høstens valgkamp, som en regner med skal bli et nytt framstøt for vårt parti i Rogaland.

Hordaland.

Formann: Ole Svendsen, Fana.

Hordaland Arbeiderparti har i året fått et nytt kvinnelag på Stord, et nytt arbeiderlag på Voss. Det er nedsatt arbeidsutvalg for danning av kvinnelag på to steder, og på tre steder for danning av arbeiderlag.

Det er tilsluttet partiet 100 arbeiderlag, 10 fagforeninger, 9 kvinnelag og 8 ungdomslag, med tilsammen 3 550 medlemmer. En framgang på ca. 300 medlemmer.

Kontingentinnbetalingen og rapportvirksomheten har bedret seg, men den er ikke så god som den skulle være til tross for at fylkespartiets arbeidsutvalg har arbeidet meget med denne saken i året. Og vi må fortsette med dette for å trene medlemmene opp til å betale sin kontingent i rett tid.

Da organisasjonen i Hordaland ikke er utbygd i forhold til det stemmetall partiet fikk ved de to siste valgene, er det den videre utbygging av denne som har preget fylkespartiets arbeid i 1952.

Partiet fortsatte i 1952 med tillitsmannsmøter og helgekurs rundt i distriktet, og det har vært avholdt 8 slike møter og kurs på følgende steder: Os, Voss, Dale, Norheimsund, Lofthus, Etne og Manger. Foredragsholdere på disse møtene har vært arbeidsutvalgets medlemmer: Ole Svendsen, Steffen I. Toppe, Thomas Rødne og Conrad Milde. På Voss har det også vært avholdt et kommunalmøte for hele Vosse-distriktet, med foredrag av Hjalmar Romslo og Steffen I. Toppe. Sekretæren har reist i distriktet og besøkt laga og har hatt med film. Han var også på en turné

sammen med Kvinneutvalgets formann, Magda Kleppestø, for å danne nye kvinnelag.

5. januar holdt fylkespartiet en næringspolitisk konferanse i Bergen. Foredragsholdere var: Torstein Selvik, Rasmus Nordbø, Mons Lid og Sønnik Andersen. Fylkespartiet hadde kalt sammen denne konferansen for å diskutere næringsgrunnlaget i fylket. Konferansen var vellykket. Et utvalg fikk i oppdrag å arbeide videre med alle de spørsmål som reiste seg.

1. mai var arrangert på 41 forskjellige steder, og etter meldingene som kom til fylkespartiet, var oppslutningen god.

Fylkespartiet hadde sitt årsmøte den 24. og 25. mai, med 150 representanter fra lagene. Fra Sentralstyret møtte Jens Chr. Hauge og Ivar Opsahl.

Stort sett har det vært et bra år for partiet. Det vi kan sette fingeren på, er at lagene fremdeles er sene med kontingentinnbetalingen og at arbeidet i ungdomslaga ikke går godt. I partilaga og kvinnelaga derimot merker vi en økende aktivitet. Kontakten mellom laga og fylkespartiet er den aller beste.

Sogn og Fjordane.

Formann: Oddvin Sindre, Leikanger.

I Sogn og Fjordane er det nå 72 partilag, 15 kvinnelag, 10 arbeiderungdomslag og 5 faglag, i alt 102 lag med eit samla medlemstal på 2 794. Medlemstalet har auka ikkje så lite i 1952.

Fylkespartiet har halde oppe skipnaden med eigen reisesekretær. Reisesekretæren har i det farne året vitja storparten av partilaga, teke aktiv del i partimøta, halde taler og gjeve filmframsyningar. I alt har reisesekretæren vore til stades på over 70 partimøte og på den måten freista å få meir liv og aktivitet i partiarbeidet. Det har lukkast å få skipa tre nye partilag i 1952 og å rekonstruera ein del lag som låg nede. Kontingentinnbetalinga går tregt. Restansane er store.

Stort sett kan ein seia at aktiviteten i partilaga har teke seg

ein del opp i 1952. På partimøta har vore teke under drøfting sosialpolitiske, kulturelle og utanrikspolitiske spørsmål. Men framfor alt er det det økonomiske opplegget og områdeplanlegginga som har fanga interessa i partilaga. Fylkespartiet går nå med all kraft inn for ei meir planmessig utbygging av næringslivet i bygdene her. Styret for fylkespartiet fekk for eit år sidan i oppdrag å koma med framlegg om plan for kraftutbygging og andre tiltak til fremjing av næringslivet i fylket. Ei nemnd arbeider med slike planar og første delen av planen blir lagd fram på førstkomande årsmøte i fylkespartiet.

Av større tilskipingar som fylkespartiet har hatt i 1952 vil ein nemna det store tillitsmannsmøtet den 19. og 20. april, der 120 tillitsmenn frå dei ymse partilaga i fylket var til stades. Statsråd Brofoss greidde ut am langtidsprogrammet m. v. og direktør Bråthen om områdeplanlegginga. Alt i alt kan ein seia at 1952 har vore eit bra år for partirørsla i dette fylket.

S u n n m ø r e.

Formann: Nic. Nilsen, Ålesund.

Sunnmøre Arbeiderpartis arbeidsområde er de 2 Sunnmørsfogderiene med 24 herreder og tils. 70 000 innbyggere, samt Ålesund by med 18 000 innbyggere. Av disse 25 kommuner er det partilag i 17, kvinnegrupper i 10 og ungdomslag i 4. Siste rapport viser i alt 22 lag med et samlet medlemstall på ca. 1 150, hvilket er omtrent som før. I ytterligere 7 herreder hadde vi tidligere 18 lag som ikke har vært rapportert de siste år.

Det er framleis vanskelig for vårt parti å få skikkelig fotfeste på Sunnmøre, til tross for at man hadde stor oppslutning om partiet ved stortingsvalget 1949. Ved kommunevalget 1951 var tilslutningen atskillig mindre, men her spiller lokalinteressene en del inn, og det at enkelte av våre folk lot seg stille på lokale krinslister. En har også inntrykk av at en særlig på bygdene ikke tør tilkjenne sin politiske oppfatning gjennom medlemskap i vårt parti. Dette syner seg også i medlemstallet sammenholdt med deltakelsen i de forskjellige valg, nemlig:

Landdistriktene ca. 420 medlemmer, 8 667 stemmer ved stortingsvalget 1949, 3 259 ved kommunevalget 1957. Ålesund ca. 730 medlemmer, 4 870 stemmer ved stortingsvalget 1949, 4 143 ved kommunevalget 1951.

Møtevirksomheten har avtatt noe siste året. Årsakene kan være mange, men når det gjelder Ålesund må det vesentlig tilskrives slapphet. Når det gjelder bygdene kan det delvis komme av at sesongfiskeriene er blitt utvidet betraktelig slik at folk er nokså meget «spredt for alle vinde» som en lagsformann uttrykte det i en rapport.

Forberedelsene til årets stortingsvalg vil sikkert skape aktivitet i laga igjen. Krinspartiets årsmøte som ble holdt i Ulsteinvik 24. og 25. mai ble meget vellykket særlig gjennom statsråd Peder Holt og sekretær Johs. Hanssens positive foredrag. Også stevnet på Ørskogfjellet (Oksvikstevnet) den 22. juli med Sunnmøre Arbeiderparti som arrangør ble meget vellykket tross et forferdelig regnvær, men 3 stortingsmenn som talere, nemlig Olav Oksvik, Ivar Norvik og Anton Alvestad dro folk til fjells denne sommersøndag.

Organisatorisk må en dessverre konstatere en viss stagnasjon, men med de kontakter en har i samtlige kommuner, må en ha lov å tro at partiet må kunne regne med atskillig framgang i dette distrikt om en energisk reisesekretær fikk arbeide her en tid. Arbeidsmåten er jo lagt opp tidligere, men arbeidet er ikke fullført.

R o m s d a l.

Formann: Olav Oksvik.

Kretsen har 38 lag i virksomhet. Svar på vår henvendelse har vi fått fra 17 lag, hvorav 4 kvinnelag og 3 ungdomslag. Medlems-tallet for alle disse 17 lag var pr. 1. juli 1951 334 og pr. 1. juli 1952 420. En framgang på 86, som vesentlig skriver seg fra et ungdomslag som er nytt pr. 1. juli 1952, med medlemstall 56. Et nytt partilag er kommet til etter 1. juli 1951, nemlig Sekken Arbeiderlag med 9 medlemmer. I den nærmeste framtid kommer

enda et nytt lag til, Sør-Aukra eller Otterøya, hva det nå kommer til å kalle seg. Det blir antakelig på ca. 15 mann til å begynne med. Av rapportene for øvrig fra de 17 foran nevnte lag, går det fram at det siste året har vært holdt 29 styremøter og 71 lagsmøter.

Resultatene av medlemsvervingen er ikke så oppimuntrende nettopp. Riktignok kommer enkelte nye til mens det samtidig går ut andre, så stillingen holder seg meget jevnt. Av de uttalelser som er gitt av enkelte lag, synes det å gå fram at det er den små vervingen av medlemmer gjennom året som gir de beste resultater, iallfall de sikreste medlemmer, som gjerne blir med og danner den stamme som blir livsvarende. Det går dog tydelig fram at partiet har en masse mennesker som slutter opp om det, uten å gå inn som medlemmer. Det er den kjente «faren ved å bli valgt til noe» som avholder dem fra å slutte seg offisielt til. Hva for øvrig valgresultatene alltid gir et godt uttrykk for. Den styrke partiet da viser står jo ikke i noe som helst forhold til medlemstallet, hva en for så vidt heller ikke kan forlange fullt ut.

Sekretær Frank Andersen har besøkt en del lag her i kretsen.

Det er så smått begynt i kretspartiet med klarlegging av forskjellige spørsmål som melder seg i forbindelse med stortingsvalget, særlig organiseringen av propaganda-apparatet.

For øvrig har kretspartiet arrangert et skogmøte, hvor det var adgang for alle. Møtet ble dårlig besøkt, men foredraget var desto bedre, og det vil bli forsøkt gjentatt ved senere anledning.

Siden årsmøtet i mai i år har forretningsutvalget holdt 3 møter og styret 1 møte.

Nordmøre.

Formann: Peder Kanestrøm, Kanestraum.

Årsmøte vart halde 22.—23. mars 1952.

Det var årsmøtets forutsetnad at den nye formannen skulle fungere som reisesekretær samstundes som han skulde ha alt sekretærarbeid for krinspartiet. Med sikte på dette vart kontin-

genten høgda med 20 øre pr. kvartal. Noko reiseverksemd kunde formannen ikkje taka til med på våren og forsomaren då han var oppteken med arbeid som reisesekretær på Sunnmøre og Romsdal til midten av juni.

Krinspartiet formidla talarar 1. mai til 15 stader. Det var god tilslutning til 1. mai-feiringá.

Formannen har sidan august månad hatt ei rekkje møter og konferansar rundt om i distriktet. Hovudvekta hev vore lagt på arbeidet med å konsolidere partiarbeidet og å stimulere til meir aktivitet i lagsarbeidet i dei kommuner vi har lag i verksemd. Det er i 19 av dei 26 kommuner i vårt distrikt. I dei andre 7 kommuner er partiarbeidet heilt sovna av. Det er ikkje innbetalt kontingent til dels i fleire år og vi har stroke dei av kartoteket. Vi må her taka til frå grunnen av og i 3 av desse kommuner har vi no god von om å starte på ny.

I dei kommuner vi har lag i verksemd var det fyrst på året lite liv i lagsarbeidet. Mange stader såg det ut for å sovne heilt av. Vi fekk og meldingar frå fleire bygder at tillitsmennene, ja til og med alle styremedlemene i einsskilde lag var bortreist på arbeid. I dei bygder det ikkje er industri må arbeidarane søkje seg bort på arbeid. Dei tek ut på anlegg, byggjearbeid og fiskje. Under slike tilhøve har det mykje å segja at ein kan koma i personleg kontakt med folka, få tak i nye folk og sette dei i sving osv. Rekrutteringa er ikkje bra og dei ungdomar som er aktive er anten bortreist på arbeid, skular eller militærteneste. Og dei gamle veteranane held på å gå trøyt. Men når ein får dei i tale so levnar dei til og tek sin tørn i von om at avløyseringa kjem ein gong.

Det har vore lagt stort arbeid på å få orden i kontingentbetalinga. Det har i dei seinare år utarta meir og meir til at kontingenten til krinspartiet ikkje har vore innbetalt fyr straks fyr årsmøtet. Vi har nå fått inn restansene for 1951 og for 1952 er det berre 4 herredspartier som ikkje har betalt ennå. Dei andre har betalt for fyrste halvår og fleire har betalt for heile året. Dette er i alle fall eit resultat av møtene og konferansane. For-

utan kontingent og rapportverksemda og aktiviteten i lagsarbeidet har opplysningsarbeidet og vår presse vore dei sentrale spursmål på dei møter formannen har hatt. Andre aktuelle politiske og økonomiske saker har og vore framme.

Redaktør Arvid Dyrendal har halde mange foredrag omkring i laga, vesentlig om prislova og økonomiske spursmål, elles om pressa. Nokon foredragsverksemd utanom dette har det ikkje vore.

Møteverksemda i mange lag har teke seg bra opp i det seinaste og vi trur at valvinden kjem til å blåse liv i folka våre.

Om vi er so nokolunde tilfredse med auka interesse for lagsarbeidet kan ikkje det same segjast om opplysningsarbeidet.

I Kristiansund er dette arbeidet bra. Formannen i opplysningskomitéen for byen er ein aktiv kar som syner at det kan gjerast noko med eit interessert arbeid. Men elles i distriktet må ein segja at det står kleint til. Eit helgekurs med emne, Områdeplanlegginga, har vore halde i Surnadal med B. Hasvoll som forelesar. Opplysningskomitéen i Kristiansund hadde og eit kurs om same emne og forelesar på Kvalvåg (Frei) og Kristiansund kvinneutvalg eit kurs (praktisk organisasjonsarbeid) på Straumsnes med forelesarar Oluf Melby og Odd Taftø.

Kvinnelaga arbeider stort sett bra. Ungdomslaga arbeidar tungt. På dei stader ein kan få til fellesmøter mellom alle greiner i arbeidarrørsla går arbeidet best. Ein må vera på vakt mot isolasjon. Det er samarbeid som må til og serleg på mindre stader.

Når ein tek omsyn til innbetalt kontingent i 1951 og 1952 syner medlemstalet litt auke, men den er so liten at ein diverre må segja at laga ikkje har teke parolen om 10 pst. auke ålvorleg nok. Men får det nye styret høve til å fortsette det personlege kontaktarbeid som er byrja, trur vi på fortsatt auke både i aktivitet og medlemstal. Berre vi kunde skapa eit økonomisk grunnlag for arbeidet i krinspartiet trur vi at valåret vilde medverka både til aktivisering og utbygging av dei organisasjonar vi har og skiping av nye i dei kommuner der vi ikkje har organisasjonsmessig fotfeste.

Vi har ikkje oversikt over kor mange lag som har handsama dei saker som er sendt ut av sentralstyret. Det gjeld: Landsmøteperiodene, Skuleprogrammet, Sosialprogrammet og Det økonomiske program. Vi veit det har vore fyrehatt i fleire avdelingar, men om det har vorte innsendt svar på spursmåla frå alle som har hatt desse sakene fyrehavt, veit vi ikkje. Men vi er av den meining at dette er eit svært bra tiltak og er med og tilskundar formennene til å samankalle møter. Sjølv om svara dette fyrste året er få, vil vi be om at sentralstyret fortsetter med tiltaket og gjerne slik at det vert stilt konkrete spursmål slik som i sosialprogrammet og det økonomiske program. Det er etter vår meining eit godt middel i aktivitetsskampanjen samstundes som det er til opplysning for medlemmane.

Sør-Trøndelag.

Formann: Thv. Ø. Michelsen, Trondheim.

I året 1952 er det stiftet og tilmeldt fylkespartiet 8 nye parti-
lag — 7 arbeiderkvinnelag og 1 arbeiderlag.

Det endelige resultat av medlemsvervingen vil først foreligge i slutten av januar måned. En effektiv øking av medlemstallet med 10 pst. vil en neppe nå. Tilsammen er det nok kommet til så mange nye medlemmer at det utgjør 10 pst., men på den andre siden er nok også en del glidd ut. Kontingentinngangen og rapportvirksomheten er heller treg. Både kontingent og rapporter kommer fra de fleste lag, men det kommer for seint. For første gang etter krigen har en hørt ytringer om at folk synes det er tungt å betale kontingenten. For kontingen fra ungdomslaga til fylkespartiet har en fått en nyordning. Kontingenten oppkreves nå gjennom det ordinære merkesalg i ungdomslaga og betales til fylkespartiet av distriktslaget. Ordningen ser ut til å virke utmerket og har ført til at flere ungdomslag som før ikke hverken betalte kontingent eller rapporterte til fylkespartiet nå gjør dette presist.

Aktiviteten i partiavdelingene er både og — framleis med

kvinneavdelingene som de beste på dette området. Flere ungdomslag ser ut til å være kommet opp av den down-periode de har vært nede i. Valgåret vil forhåpentlig gi ytterligere kraftige puff framover her. Etter oppfordring av fylkespartiets ledelse er det holdt en rekke planleggingsmøter i avdelingene med sikte på å trimme organisasjonsapparatet for valgkampen i 1953. Dette arbeidet vil bli fortsatt. Medlemmene har vist stor interesse for landsmøtesakene. Interesse er det også for den områdeplanlegging som er i gang. Dette kan vel bl. a. ha sin årsak i arbeids-situasjonen. Både i kystbygdene og i fjellbygdene er arbeidsledigheten nå større enn i tidligere etterkrigsår.

Det er i årets løp på forskjellige steder i fylket holdt 10 interkommunale helgekonferanser med tilsammen om lag 500 deltakere — vesentlig partifeller med kommunale ombud. Til de av konferansene som hadde Områdeplanleggingen på saklista var også innbudt de andre partiers herredstyremedlemmer og medlemmene i arbeidsnemnder og tiltaksnemnder. Mange av dem møtte. Foruten Områdeplanleggingen ble på møtene behandlet: Jordbruksproblemene, Skolepolitikken, Sosialpolitikken og Samferdselsproblemene.

Arbeidet med å opprette jord- og skogbruksutvalg i herredspartiene fortsetter, og en har tatt fatt på utarbeidingen av et fylkeskommunalprogram for partiet.

Omfanget av opplysningsarbeidet var i 1952 forholdsvis bra — best i 1. halvår.

1. mai ble feiret i de fleste kommuner med til dels meget god tilslutning.

Det ser ut til at prislovdebatten ikke har vakt slik interesse i bygdene som i byer og rene industristrøk. Resonnementet blant arbeidsfolk ser ut til å være kort og godt dette: «Sjølsagt skal vi ha en prislov.» Det har vært arrangert noen få diskusjonsmøter om Prisloven i fellesskap med Høyre — gode møter for vårt parti. Fylkespartiet hadde også en større tillitsmannskonferanse om Prisloven.

Den nye valgordningen har ikke vakt bare bifall i partikretser. Mange medlemmer mener partiet har strukket seg for langt.

Fylkespartiet ble stiftet i 1903 på Ler i Gauldal og jubileumsårsmøtet vil bli holdt på dette stedet, antakelig den første helga i juli 1953.

Valgresultatet i 1953 vil bli godt, men det vil koste innsats og kamp.

I n n - T r ø n d e l a g .

Formann: Anders Brenden, Malm.

Kretsen omfatter 28 kommuner i Nord-Trøndelag, og det er tilmeldt foreninger fra alle. I året er det startet et nytt kvinnelag, et arbeiderlag og et arbeiderungdomslag.

Rapportvirksomheten er stort sett bra, men enkelte lag — og spesielt ungdomslag — er sene. Noe som på sin side bevirker at rapportene fra herredspartiene blir forsinket.

En har inntrykk av at kvinnelagene i distriktet faktisk arbeider lettest. Ungdomslagene derimot arbeider svært tungt.

Medlemsvervingen har en ikke full oversikt over, men en har kjennskap til at flere herredspartier har økt medlemstallet ganske bra. Trass i dette har medlemstallet totalt gått tilbake, og dette skyldes i første rekke en del av ungdomslagene som helt eller delvis har sluttet å betale kontingent til partiet.

Det første halvåret i 1952 hadde partiet fast ansatt sekretær som stadig var på besøk hos de forskjellige foreninger og lag, men av økonomiske grunner måtte denne ordningen oppheves. Besøk av partilagene har derfor stort sett måttet innskrenkes til helgene da det ellers ville bli alt for kostbart. Årsaken til dette er at kommunikasjonene sjelden passer, og en må derfor enten bruke drosjebil eller godtgjøre tapt arbeidsfortjeneste.

Arbeidet i 1952 har for det meste gått ut på å styrke de enkelte lag med sikte på valgkampen i 1953. Kretspartiet har dessuten 50-årsjubileum i 1953, og de nødvendige forberedelser er foretatt sammen med Namdal Arbeiderparti som også feirer sitt 50-årsjubileum samtidig. En felles 50-årsberetning for de to kretspartiene vil foreligge ferdigtrykt på forsommeren.

Samarbeidet med Namdal Arbeiderparti er for øvrig nå svært godt. Noe som sikkert vil gjøre seg utslag i bedre bearbeiding av de fylkeskommunale sakene, og også ha stor betydning i den kommende valgkampen.

Det er distriktvis holdt flere foredrag om de store sakene som er lagt fram for Stortinget. F. eks. folketrygden og prisloven. 1. november ble det holdt et svært godt besøkt kommunalmøte i Levanger hvor «Utbyggingen av næringslivet i fylket» og «Revisjonen av kommunegrensene» ble behandlet.

Opplysningsarbeidet går stort sett bra, men kunne sikkert vært enda bedre. Det ble i høst holdt en startkonferanse i Steinkjer med svært bra tilslutning, og ellers er det i gang om lag 30 brev- og studiekurs.

N a m d a l.

Formann: Erling Thun, Namsos.

Namdal Arbeiderparti har partiorganisasjoner i alle kommuner i kretsen. Men aktiviteten i foreningene er svært forskjellige

En kan resymere stillingen slik: I kvinnelagene er det stort sett god aktivitet, regelmessig møtevirksomhet og interesse. I ungdomslaga er det dårligere tilslutning, men en del lag arbeider riktig bra. I partilaga er aktiviteten svært variabel. En har likevel inntrykk av at en del av de store saker som er sendt ut fra partikontoret har økt den politiske aktivitet.

Sekretær har vært Guttorm Hansen som samstundes er journalist i «Namdal Arbeiderblad».

Det har i året vært en god del reisevirksomhet ved sekretæren. Dels er det holdt møter der aktivitets- og vervekampanjen er behandlet, dels møter der en del av landsmøtesakene er behandlet. Det innkjøpte smalfilmapparat har vært i flittig bruk ved forskjellige møter og sammenkomster.

Fra høsten og fram til årsskiftet har sekretæren hatt informerende møter med styrene i partilaga i de forskjellige kommuner der en har lagt opp arbeidsplaner for vinteren.

Det har i året vært arrangert en tillitsmannskonferanse for ungdom og en studielederkonferanse.

I 1952 er samarbeidet med Inn-Trøndelag Arbeiderparti kommet i god gjenge gjennom et fast organisert samarbeidsutvalg som har hatt flere møter.

Medlemstallet er økt i en del kvinnelag, men ellers har en inntrykk av at dette stort sett er stabilt og vervekkampanjen har ikke gitt det resultat en håpet på.

Sør-Helgeland.

Formann: H. A. Waag, Brønnøysund.

Den partimessige stilling er i året stort sett uforandret. Et lenge nedlagt partilag i Brønnøy er reorganisert.

Medlemstallet i kretspartiet er i året økt fra 555 til 621.

Stortingsmann Jonas Enge har besøkt flere lag og herredspartier når han har vært heime fra Stortinget. Han har bl. a. orientert partifolka om Scheikomiteéns innstilling vedrørende den nye kommuneinndeling, samt de nye reglene for skattutjevning.

Sekretær Arvid Lian har besøkt lag og herredspartier på årsmøter og andre tilstelninger. Arvid Lian arbeider også for «Helgeland Arbeiderblad» og reiser også i en del av Nord-Helgeland Arbeiderpartis distrikt.

Våren 1952 oppnevnte kretspartiet ny distriktsstudienemnd for Sør-Helgeland. Nemnda består av tre medlemmer, dessuten tiltrer Arvid Lian nemnda som sekretær. Nemnda har arbeidet godt i den tida den har fungert. Det er således avholdt et helgekurs for studieledere, samt igangsatt en kveldskole i Brønnøysund. Flere studieringer og samtalelag er i gang rundt omkring i distriktet.

Svakheten i de søndre og ytre deler av Helgeland ligger først og fremst i den svake stilling vår partipresse har. Men på én måte har også dette bedret seg i 1952. Mens det før har vært så å si umulig å få annonser til avisen fra disse strøk, har det i 1952

rettet seg atskillig på dette området. Avisen har således fått en god del både av kommunale og forretningsannonser. Abonnent-tallet har derimot ikke økt svært mye.

Nord-Helgeland.

Formann: Einar Holm, Mo i Rana.

Kretspartiet har lag i 21 av distriktets 22 kommuner. I Alstadhaug har det tross gjentatte forsøk ikke lyktes å få dannet lag, men arbeidet med dette vil fortsette.

I alt har kretspartiet 34 partilag, 9 kvinneforeninger, 9 ungdomslag, 4 fagforeninger med tilsammen 1 871 medlemmer. En framgang i året på 2 kvinneforeninger, 2 ungdomslag, med tilsammen 228 medlemmer.

Rapportvirksomheten har vært bedre enn tidligere, men står ennå en del tilbake å ønske.

Møtevirksomheten har for det indre distrikts vedkommende vært meget god, men for det ytre mindre bra. På grunn av de geografiske, kommunikasjonsmessige og ernæringsmessige forhold vil en aldri få den samme møtevirksomhet der som i det øvrige distrikt. Arbeidet der har for det meste vært lagt an på å få sekretærene til å besøke partiets tillitsmenn og holde møter med styrene og partiets tillitsmenn i kommunale ombud.

Den store anleggsvirksomheten i det indre distrikt de siste år har ført til at en stor del av de beste årsklasser av den mannlige befolkning har søkt inn til disse stedene, særlig Mo og Kor-gen. Grunnet deres usikre framtid når anleggsperioden er forbi, har imidlertid ført til at disse ikke har sluttet seg til bevegelsen i den utstrekning de ville gjort i tilfelle arbeidsforholdene hadde vært mer stabile.

Et gledelig forhold er at ungdomsbevegelsen, takket være et meget driftig styre i distriktslaget, har utviklet en betydelig aktivitet. Flere lag som i lengre tid bare har eksistert i navnet, er i år kommet i full drift med så vel møter som studiesirkler og teatergrupper.

Kretspartiets kvinneutvalg har ikke virket så aktivt som ønskelig i det siste. Valget av nytt styre ser imidlertid ut til å bringe en forandring i dette forhold. Sammen med dette har kretspartiet og sekretær Lian lagt plan for arbeidet, som i første omgang går ut på at formannen i utvalget sammen med Lian skal besøke de steder hvor det tidligere har vært lag og få disse rekonstruert eller i tilfelle de er gått ut, få startet nye.

-Kretspartiet har arrangert 2 distriktskonferanser for tillitsmenn. En 3-dagers tillitsmannskonferanse er arrangert i Korgen. Den planlagte kommunalkonferanse måtte av økonomiske grunner utsettes til neste år.

Et i alle deler vellykket arbeiderstevne ble avviklet i Korgen med partiet der som arrangør. Det tradisjonelle svensk-norske arbeiderstevne ble arrangert i Vilhelmina i Sverige, og tilslutningen til dette var meget god idet det fra Helgeland deltok ca. 400 personer.

Med henblikk på neste års organisasjons- og agitasjonsarbeid i forbindelse med valget, har kretspartiet innledet samarbeid med distriktslaget. Dette har påtatt seg å organisere en teatergruppe til disposisjon for kretspartiet.

Ennvidere har kretspartiet sammen med stortingsmann Berntsen diskutert planer for leie av en motorbåt med aggregat og filmapparat til benyttelse i valgkampen i de ytre strømløse distriktene.

Foruten filmapparat har kretspartiet anskaffet magnetofon.

Økonomien har vært svak. Dette har i høy grad hemmet det arbeid som kunne vært utført.

Arvid Lian og Alf Øverli har fungert som reisesekretærer for kretspartiet.

Søndre Salten.

Formann: Margith Munkebye, Bodø.

Kretspartiet har partilag i alle 14 herreder i distriktet, ungdomslag i 6 og kvinnelag i 5.

Noe helt nøyaktig medlemstall er det vanskelig å komme fram til da kontingentinnbetalingen og rapporteringen langtfra er tilfredsstillende. Tilbakegangen fra 113 partilag, som var rapportert ifjor og til 85 i år, er imidlertid ikke noe som er skjedd det siste år. Det skriver seg flere år tilbake.

Aktiviteten ute i herredspartiene og i laga er ikke så bra som en kunne ønske, og det klages på dårlig tilslutning til møtene. Vi har imidlertid, i samarbeid med Lofoten Arbeiderparti og Nordlands Framtid, fått tilsatt en sekretær. Han skal snart ta til med sitt arbeid i vårt distrikt, og det er da meningen å legge opp tillitsmannskonferanser rundt omkring i de fleste herredspartiene i løpet av våren.

Haakon Lie var i vårt distrikt i høst og holdt 3 foredrag i Sulitjelma, 2 i Glomfjord, 1 på Finneid og 1 på Spildra.

Kretspartiets formann har vært til stede på møter i Glomfjord, Sulitjelma, Saltdal og Finneid.

Av saker som det arbeides med kan nevnes: Interkommunalt tiltaksråd for Søndre Salten. Denne sak ble tatt opp på kretspartiets årsmøte i fjor i forbindelse med et foredrag om Nord-Norge-planen. Det har i den forbindelse vært holdt 2 møter med representanter fra en del av herredspartiene i distriktet, 1 på Fauske og 1 i Bodø. Møtet i Bodø vedtok at alle kommuner i distriktet skulle innbys til samarbeid om et slikt organ. Dette møtet arbeidet også ut forslag til vedtekter og budsjett. Saken er ekspedert ut til herredspartiene.

Kretspartiet har også behandlet, og gått inn for, et forslag fra kretspartiernes samarbeidsnemnd i Nordland om dannelse av et fylkesorgan for partiet med representanter fra de 6 kretspartiene i fylket. Konstituerende møte i dette representantskapet vil antakelig bli holdt med det første.

Ungdomsbevegelsen, som før har vært forholdsvis godt utbygd i distriktet, er dessverre gått sterkt tilbake. Dette forhold må vi legge arbeid på og det må bli en av oppgavene for partisekretæren i samarbeid med distriktslaget av A.U.F. å forsøke å få ungdomslaga på fote igjen.

Nord-Salten.

Formann: Sandrup Nilsen, Narvik.

Organisasjonsmessig er stillingen for partiet i Nord-Salten stort sett som året før. Medlemstallet er nå 1 424, mot 1 375 i 1951. Lagsantallet er økt med 2, fra 48 i 1951 til 50 ved utgangen av 1952.

En del unøyaktighet med oppgjør fra kassererne i lagene gjør at kretspartiet ikke alltid har den nøyaktige oversikten over stillingen. Helhetsinntrykket er dog at stillingen stort sett er bra i distriktet.

Fra 1. oktober 1952 er Halvdan Kvernmo tilsatt i en kombinert stilling som partisekretær og journalist for «Fremover». Kretspartiet venter seg meget av denne ordningen.

Arbeidsutvalgets medlemmer har besøkt samtlige herredspartier og hatt konferanser med styrene og delvis også med representantskapene.

Følgende talere holdt foredrag 1. mai: Narvik: Alfred Skar, Ankenes: Alfred Skar, Ballangen: Sandrup Nilsen, Kjeldbotn: O. Hoprekstad, Bogen: skolebestyrer Normann, Lødingen: ordfører Martinussen.

Det nordiske samarbeid — samarbeidet med Norrbotten Partidistrikt — ble ytterligere utdypet i 1952. Et felles stevne ble holdt i Kiruna, bl. a. med foredrag av sekretær Jens Chr. Hauge og statsråd Andersson. Til høsten er det meningen at et liknende stevne skal holdes i Narvik.

Det er holdt en tillitsmannskonferanse med deltakelse fra samtlige herredspartier, der saker i forbindelse med landsmøtet og prislovsforslaget ble drøftet.

Med god hjelp fra sentralstyret har kretspartiet nå til disposisjon et småfilmapparat og en magnetofon.

Lofoten.

Formann inntil 16. november: Leif Johansen, Svolvær.

Dette året har ikke vært bra når det gjelder partiarbeidet.

1. mai ble det som vanlig holdt tilstelninger på sentrale steder.

Årsmøtet, som skulle vært holdt i juli, ble av ymse grunner utsatt, og det ble ikke holdt før 15. og 16. november. Årsmøtene gir en viss stimulanse for arbeidet om høsten, som er den beste tid for lagsarbeidet, og når årsmøtet ble holdt så seint, var det et minus. Men de fleste lag som ikke hadde hatt noen møter i året, kom seg i gang i desember. I jule- og nyttårshelga ble det holdt partimøter på flere steder.

Sekretær G. Gran reiste fra 21. november til 6. desember og holdt tillitsmannsmøter i følgende kommuner: Hol, Buksnes, Borge, Gimsøy, Vågan og Svolvær. Oppslutningen til møtene var stor, og resultatet vil sikkert vise seg i et livligere lagsarbeid i 1953.

Opplysningsforbundets tillitsmannskurs i Kabelvåg fra 7. til 14. desember hadde en forbløffende tilslutning. Det var planlagt for 28 deltakere, men det meldte seg 60, og alle disse fikk høve til å delta. Både lagsarbeidet, kommunale oppgaver og Nord-Norge-planen ble drøftet. Oppslutningen viser god politisk interesse hos våre yngre partimedlemmer.

Sør-Troms.

Formann: Bendiks Gunnesdal, Harstad.

1952 har vært et merkeår for partiorganisasjonen i Troms idet det var 50 år siden de første partilag ble stiftet, og dette fikk sitt umiddelbare resultat året etter med de 3 første sosialistiske tingmenn fra Troms.

Jubileet ble feiret sammen med Nord-Troms Arbeiderparti på Finnsnes med et mektig jubileumsstevne hvor partiformannen, Einar Gerhardsen, var hovedtaler.

I samband med stevnet hadde Sør- og Nord-Troms Arbeiderpartier for første gang felles årsmøte.

I løpet av året har kretspartiet søkt å stimulere laga gjennom korrespondanse og besøk av sekretæren, Magne Jønsson. Det har særlig vært arbeidet med å få diskusjon om partiets organisasjonssaker, langtidsprogrammet for skolen, sosialprogrammet og det økonomiske programmet. Denne virksomhet konkluderte ved

årets utgang i 2 partikonferanser med bra tilslutning av representanter fra flere lag.

Det er kommet til et nytt partilag, en fagforening, og ett arbeiderungdomslag. Et arbeiderungdomslag og et partilag som har ligget nede en tid, er blitt gjenopptatt og er i arbeid.

Det er dessverre en del lag som ikke lar høre fra seg og som det er vanskelig å få forbindelse med, men en kjenner til at de enda opprettholdes.

Dessverre har det tross gode hjelpemidler ikke lyktes å få i stand det jevne, solide og interesserte partiarbeid som en håpet på, og som en kunne vente etter den store tilslutningen partiet har ved valgene i Sør-Troms. Vi mener dog at det skal være mulig å mønstre framgang og et godt valgresultat til stortingsvalget 1953.

Nord-Troms.

Formann: Emil Larssen, Tromsø.

Oversikten for 1951 viste en del tilbakegang og vi bebudet da særskilte tiltak for å rette på forholdene og å aktivisere lagene.

Som et første steg på veien fikk vi — ved imøtekommenhet fra partistyrets side — ordningen med egen reisesekretær for kretsen. Edmund Eriksen ble tilsatt og tiltrådte arbeidet den 1. mai.

I de første månedene fikk han ikke anledning til å reise så særlig meget, da hans tid ble opptatt med forberedelsene til feiringen av vårt 50-årige jubileum som ble avviklet på en meget vellykket måte den 22. og 23. august på Finnsnes og hvor parti-formannen og L.O.s sekretær, Elias Volan, var våre gjester. Stevnet ble organisert i samarbeid med Sør-Troms Arbeiderparti.

Utover høsten har sekretæren så å si stadig vært ute på reiser i kretsen, og vi tør nok uttale at interessen for og forståelsen av betydningen av et effektivt partiarbeid er stigende. I alt er det i orden med innmeldelse av 5 parti- og ungdomslag som enten er blitt rekonstruert eller stiftet som nye. Vi har kontakt med og forbereder nye framstøt på flere steder, og vi er av den opp-

fatning at det året vi er gått inn i vil bringe oss tilslutning fra nye lag. Rapportvirksomheten har ikke vært så bra som vi hadde ønsket, men vi legger stor vekt på at også denne del av arbeidet blir bedre.

Som det vil sees av årsrapporten er antallet av tilsluttede lag økt fra 72 til 77 og i 4. kvartal er et ungdomslag kommet til, et som har ligget nede på grunn av husmangel.

Foruten årsmøtet, som ble holdt i forbindelse med jubileumsstevnet, har kretspartiet arrangert en tillitsmannskonferanse i desember, hvor vi behandlet og hadde til drøftelse mange store og aktuelle saker for oss. Til konferansen var det tilslutning fra de fleste kommuner i kretsen.

I anledning jubileet ga kretspartiet ut en jubileumsbok: «Det store gjennombruddet» på henimot 200 sider og som undertegnede var redaktør for. Da vi ennå ikke har solgt opplaget av boka, er kretspartiets økonomi nokså anstrengt for tiden, men vi håper at vi i løpet av året makter å rette opp stillingen.

I det hele tatt er helhetsinntrykket en voksende interesse for lagsarbeidet, og vi ser derfor mer optimistisk framtiden i møte.

V e s t - F i n n m a r k .

Fungerende formann: Knut Furu, Alta, setteformann i forretningsutvalget: Annemarie Lorentzen, Hammerfest.

Årsmøtet 1952 som holdtes i mai, gjorde vedtak i en rekke saker. De er ekspedert videre til Sentralstyret, som har meldt at sakene er oversendt Regjeringen.

Møtets vedtak og forretningsutvalgets arbeid for å få løst sekretærspørsmålet for partiet i distriktet førte til at sentralstyret stilte Martin Aune til disposisjon fra 26. august. Foreløpig gjaldt ordningen til nyttår 1953. Imidlertid er sekretæren kommet tilbake igjen etter nyttår, og man håper å få beholde ordningen med sekretær. Det var meningen at partiets valgte formann Joh. E. Pedersen skulle organisere sekretærens virke, men så døde Pedersen plutselig og helt uventet. Nestformannen, Knut Furu, rykket så opp som formann. Han bor imidlertid i Alta og

kan derfor ikke lede forretningsutvalgets arbeid. Styret har så valgt Annemarie Lorentzen som setteformann. Samtidig påla man sekretæren å organisere reisevirksomheten. I løpet av høst-månedene, etter et kortere vikariat i «Vest-Finnmark Arbeiderblad»s redaksjon, har sekretæren reist og holdt 3 møter i Loppa-Øksfjord kommune, 1 møte i Alta, 1 i Kvalsund, 1 i Sørøysund, 1 i Nordkapp kommune, 2 i Kjøllefjord-Lebesby og 2 i Kistrand kommune. Videre har sekretæren deltatt i flere møter i Hammerfest, hvoriblant også møte i Sørøysund herredsparti hvor en tvist fra valgets dager ble likvidert. En arrangert tur til flere lag i Hasvik kommune måtte avlyses rett før jul da de fleste medlemmene var borte på fiske. I Talvik og Måsøy kommuner har det ikke lyktes å oppnå forbindelser for arrangementer av møter. Ved juletider, da stortingsmann Karlstrøm var hjemme i Talvik, ble det holdt partimøte der. Formålet for møtene har alle steder vært å få holdt møter for derigjennom om mulig å øke aktiviteten. Enkelte steder var det opptil 1½ år siden partifellene kom sammen. Noen steder hemmes arbeidet av mangel på møtelokaler, men det hender man treffer likegyldighet fra ledelsens side, eller mangel på tiltak. Etter nyttår er arbeidet opptatt igjen med å få arrangert møter, spesielt i de distriktene man ikke nådde før jul.

Reisenes lengde i mil kan vel svare til tur og retur Nordkapp—Lindesnes, kanskje vel så det. Lagene er jo spredt over et meget vidt felt. På møtene har sekretæren talt til ca. 400 partifeller.

Forretningsutvalget har hatt 5 møter. Forbindelsen med lagene er bedret. En regner med at en fortsatt har 47 lokallag, og herredspartier er organisert i en del av kommunene. Når beretningen skrives, kommer det melding om at et nytt arbeiderungdomslag er dannet i Smørfjord i Porsanger. Laget arbeider i et distrikt av Kistrand hvor vi før ikke har lag. Akkurat nå forberedes årsmøtet. Det holdes i dagene 28. februar—1. mars i Hammerfest. Det er dagsordenen for partilandsmøtet, valg av representant, stortingsvalget og spesielt valg av ny formann som har nødvendiggjort at møtet holdes så tidlig på året.

Da flere av lagene våre, spesielt arbeiderungdomslagene, er nye organisasjoner hvor man ikke har øvde tillitsmenn, har A.U.F.s distriktsstyre henstilt til kretspartiet å la reisesekretæren holde korte organisasjonskurs når han besøker slike lag. Om dette er det enighet.

Trondheim.

Formann: Fr. W. Anshus, Trondheim.

Fra 3. kvartal 1951 til 3. kvartal 1952 er medlemstallet økt med vel 10 pst., men det burde vært økt mer. Flere fagforeninger som er anmodet om kollektiv innmelding, angir økonomien som grunn mot dette. Det er i året stiftet 2 nye partilag og 1 arbeiderkvinneforening. 1 arbeiderlag ble ved byutvidelsen 1. januar 1952 overført til bypartiet fra Strinda.

Arbeidersamfunn, kvinneforeninger og arbeiderungdomslag holder regelmessige møter med gode program. I partilaga er virksomheten mindre god. Det er et savn at de fleste tilmeldte fagforeninger ikke behandler partisaker i sine møter. Kvinneforeningene har godt frammøte. I de andre foreningene er det vanskeligere å samle medlemmene. Det er holdt mange og gode foredrag og kåserier i møtene i laga. Landsmøtesakene har vært mottatt med stor interesse.

I representantskapet, som har om lag 250 medlemmer, er det holdt en rekke møter, til dels sammen med Samorganisasjonen. Mange og viktige saker er tatt opp: Partiets og Fylkingens skoleprogram, Prisloven, Kommunens budsjett, Valgordningen, Folketrygden, Boligproblemet — tomtespørsmålet, Elektrisitetsforsyningen og Partiets arbeidsoppgaver. Det er holdt flere tillitsmannsmøter for å forebu valgkampen i 1953. Rodekorpsenes medlemmer har også vært innkalt for orientering i samme sak.

Partiets folk har med godt resultat deltatt i noen offentlige diskusjonsmøter om Prisloven — i ett tilfelle med det lokale Libertas-utvalg som arrangør.

1. mai-feiringen var meget vellykket og hadde stor tilslutning. Samorganisasjonen og partiet arrangerte i fellesskap.

Opplysningsarbeidet har det vært skralt med i de rene parti-lag. I fagforeningene har det vært bedre, i enkelte foreninger meget bra.

De utenrikspolitiske og beredskapsmessige problemer er partiets medlemmer sterkt interessert i. Det samme gjelder for øvrig også flere innenrikspolitiske saker — kanskje fortrinnsvis i den sosiale sektor. Tendensen til at formene for politisk skole- ring og meningsdanning skifter, blir mer og mer tydelig. De viktigste faktorer i denne sammenheng er nok aviser, kring- kasting, tidsskrifter og bøker.

Partiet yter fortsatt stipend til kurs for sine medlemmer og stønad til ymse kultur- og kunstformål.

Det kommunale arbeidet legger meget stort beslag på tid og arbeidskraft for mange partifolk. Det blir på dette feltet gjort mye og godt arbeid, som ofte ikke blir vurdert etter fortjeneste. Av de større og viktigere saker som har vært i forgrunnen nev- nes: Boligbyggingen, elektrisitetsforsyningen, utbyggingen av havna.

Utsiktene for stortingsvalget menes å være gode. Når man diskuterer partiets valgutsikter med folk, hører man ofte føl- gende: «Hvem skulle arbeidsfolk ellers stemme på?»

D r a m m e n .

Formann: Hagbart Kylland.

Drammen Arbeiderparti har med sin framgang fra 29 til 32 representanter i Drammen bystyre fortsatt sin velferdspolitikkk i 1952. Mens tilveksten av nye leiligheter de siste årene har vært ca. 150 kommer, kommer man siste år antakelig opp i 200. For- uten boligbygging, delvis ved sanering av uhensiktsmessig gam- mel bebyggelse, og dels på de nye områder på Åssiden som er innlemmet i byen, er arbeidet med nytt pleiehjem satt i gang og forberedelsene for bygging av nytt søsterhjem ferdig. Utbyg- gingen av havna er fortsatt og trygdeordningene bedret. Kom- munens økonomi er fortsatt meget solid.

Opplysningskomitéen for Drammen er organisert som en sen-

tralorganisasjon for opplysningsvirksomheten i byen og distriktet og forarbeidet for organisering av Drammen Arbeiderteater som en sentralorganisasjon for teatervirksomheten, er ferdig.

Møtevirksomheten har vært stor både i representantskapet og i partilagene.

Ordfører Karl Gundersen er utnevnt til partiets første æresmedlem.

Styret har vært: Hagbart Kylland, formann, Anstein Pettersen, varaformann, Hans Torgersen, kasserer, Andreas Nøkleby, sekretær, og Karl Johansen, styremedlem. Sigrid Hansen fra kvinneutvalget og Rolf Brandt, senere Knut E. Knudsen, fra ungdomslaget.

O s l o.

Formann: Eugen Johannessen.

Kampen om prisloven har preget virksomheten i 1952. Ikke noe sted i landet har kampen mot prisloven vært så sterk som i Oslo. Under ledelse av Osloutvalget for pris- og rasjonaliseringslovene er de utroligste midler tatt i bruk og uten hensyn til hva det koster. Møter, annonser, plakater osv., og ikke minst underskriftskampanjen som til og med ble ført inn på arbeidsplassene der sjefene har forelagt sine funksjonærer lista, og etterpå tatt i skole de funksjonærer som ikke undertegnet.

Våre motstandspartier har ikke sagt noe imot Libertas' gift-agitasjon og mener tydelig nok å høste fordeler av den.

Årets parole har vært: «Styrk partiet» — «Øk medlemstallet». Målet å øke medlemstallet med 10 % var meget vanskelig for Oslo Arbeiderparti. Vi tok imidlertid sikta på en økt tilslutning til de politiske foreningene. Dette arbeid tok til i høstmånedene med stor møtevirksomhet og medlemsverving. Det er for tidlig å registrere noe tall for tilveksten. Det kommer først med oppgjøret for 4. kv. 1952 og 1. kv. 1953. Mange lag vet vi har fått mange nye medlemmer. Noen fagforeninger har også økt med-

lemstallet. Pr. 4. kv. 1952 er det i forhold til i fjor kommet til et nytt lag og tilsammen 473 medlemmer.

På tross av at vi er i mindretall i bystyret, er det vårt parti som fører an og har vunnet i budsjettoppgjørene. Partiet ble imidlertid stående alene om å stemme mot oppføringen av de såkalte nødsboliger. Partiet har holdt hardt på sin linje om høy boligstandard. Materialtilgangen er nå så godt som fri for Oslo boligbygging. De store forberedende arbeider er kommet langt, og store boligbyer reiser seg rundt omkring i Oslo. Det er god økning i tallene for ferdige leiligheter under bygging i forhold til 1951. I 1951 ble det ferdigbygd 2890 leiligheter, mens 4561 var under arbeid. For 1952 (pr. 31. okt.) er tallene ferdigbygd 3130 og under bygging 5828.

Utenrikspolitikken, fredsarbeidet og forsvarspolitikken er fortsatt de saker som er sentrale i kommunistenes splittelsesspekulasjoner i fagforeningene. Et godt arbeid — først og fremst av partigruppene har holdt stillingen. Representantskapet vedtok 2. desember en uttalelse og henvendelse til Sovjet-Samveldet om å godta India-forslaget «Fred i Korea».

Prisstigningen som har vært særlig merkbar i 1952, har også vært et aktuelt spørsmål. Oslo Arbeiderpartis Representantskap vedtok 30. september en henvendelse til Regjeringen om å treffe tiltak for lavere priser på viktige forbruksvarer. Det er også på partiets initiativ valgt et forbrukerutvalg med representanter fra partiet og Samorganisasjonen. Utvalgets oppgave vil bl. a. være å få publikum med på å øve prispress.

Organisasjonen har også vært gjenstand for særlig oppmerksomhet. For Oslo-partiets egen del har det vært i arbeid en stor organisasjonskomité. En foreløpig innstilling er behandlet og f. eks. vedtak om regelmessige tillitsmannsmøter og almannamøter settes i verk fra 1953.

Det har vært en merkbar stigende interesse for program-sakene. Dette skyldes ikke minst at laga er tilsendt program-sakene som utkast og i god tid foran de avgjørende møter.

Medlemstallet pr. 4. kv. 1952 er 62 915.

Internasjonalt samarbeid.

Den sosialistiske internasjonale utfolder i dag en betydelig virksomhet gjennom utsendelse av informasjoner og avholdelse av konferanser og kongresser. Vårt parti deltar aktivt i alle disse formene for internasjonalt samarbeid. Utsendingene fra partiet til Internasjonals kongress i Milano i oktober var Finn Moe og Kirsten Brunvoll. Den siste deltok også i den kvinnekonferansen som ble holdt forut for kongressen. Finn Moe har møtt på Internasjonals rådsmøter og i dens spesialkomité om europeiske problemer. På ekspertkonferansen i Dorking om beredskapsprogrammenes økonomiske og sosiale virkninger, deltok Jens Chr. Hauge. På studiekurset om internasjonale problemer som ble holdt på Branting-instituttet i Frankrike, møtte Torstein Selvik, Tor Oftedal og Erik Loe. Dagfinn Austad representerte partiet på det franske sosialistpartiets kongress, mens Finn Moe og Odd Lien var utsendinger til det tyske sosialdemokratiets landsmøte i Dortmund. Under Europa-rådets møter i Strassbourg har vi vært representert på fellesmøter av utsendinger i rådet som også er medlemmer av de européiske sosialistpartiene. Johan Ona har deltatt i styret fra International Press Centre, som ble opprettet i 1951 med sete i Paris. Kontoret tjener som et samarbeidsorgan for arbeiderpressen i Vest-Europa.

Nordisk samarbeid.

Sekretariatet for den nordiske samarbeidskomitéen lå i 1952 i Finland. I løpet av året ble det holdt to samarbeidskomitémøter i Helsinki.

I møtet 22.- og 23. mars møtte fra partiet Trygve Bratteli, Haakon Lie og Finn Moe, og fra Landsorganisasjonen Alf Andersen, Torbjørn Henriksen, P. Mentsen og Alfred Skar.

Møtet behandlet 3 hovedpunkter:

1. Rapporter om forholdene i Finland, Norge, Sverige og Danmark.
2. Det tyske problem.
3. Sosialdemokratiet og kommunistenes taktikk.

I møtet 29.- og 30. november møtte fra partiet Einar Gerhardsen, Haakon Lie, Martin Tranmæl, Rasmus Nordbø og Alfred Ljøner, og fra Landsorganisasjonen Konrad Nordahl, P. Mentsen, Torbjørn Henriksen, Alfred Ljøner og Alfred Skar.

Foruten orienteringer om aktuelle problemer i de enkelte land behandlet møtet hjelpen til de underutviklede land etter innledning av Haakon Lie og aktuelle jordbruksproblemer med Rasmus Nordbø som innleder fra norsk side.

Partikurs.

I samarbeid med Arbeidernes Opplysningsforbund har det i år blitt holdt kurs for partifellene på en del store industribedrifter. Kursene har vart fra 3 dager til en uke med ca. 25 deltakere. Denne kursvirksomheten som fortsetter, har omfattet arbeidere ved Akers mek. Verksted, Oslo, Standard Telefon- og Kabelfabrikk A/S, Oslo, Kaldnes mek. Verksted, Tønsberg, Eidanger Salpeterfabrikk, Herøya, papirfabrikker i Skiensfjorden og Røssåga Kraftanlegg, Korgen. På et tillitsmannskurs for Lofoten og Vesterålen, deltok 58 partifeller. Alle kursene har vært omfattet med overordentlig stor interesse.

Partikontoret.

Partikontorets personale har vært: Formann Einar Gerhardsen, partisekretær Haakon Lie, organisasjonssekretær Johs. Hansen, økonomisjef Ivar Opsahl, sekretær for stortingsgruppa, Inge Scheflo, faglig sekretær Sverre Sulutvedt, informasjonssekretær Jens Chr. Hauge, fra 24. juni reisesekretær Frank Andersen.

Det øvrige personale består av 3 kontordamer, kassererske, sentralborddame og 2 ekspeditører.

Det faste personale ved Kvinnesekretariatet er formannen, Aase Lionæs, og sekretæren, Thina Thorleifsen, og 1 kontordame.

Kvinnebevegelsen.

Møter.

Kvinnesekretariatet har i 1952 holdt 8 sekretariatsmøter og en tillitskvinnekonferanse og behandlet 92 saker.

Tillitskvinnekonferansen 20. og 21. mai.

Samtlige fylkes-, krets- og de til partiet direkte tilsluttede bypartiers kvinneutvalg var representert, med unntagelse av kvinneutvalget i Gudbrandsdalen og Nord-Helgeland.

På konferansen var det en rekke spørsmål som var oppe til behandling. Einar Gerhardsen innledet om «Partiets politikk», statsråd Langhelle om «Forsvaret av freden», «Husstellopp-læringa» av statskonsulent Birgit Ørud og «Lønnspolitikken og levestandarden» av Landsorganisasjonens nestformann P. Mentzen.

I pris- og rasjonaliseringsspørsmålet vedtok Tillitskvinnekonferansen følgende:

«Tillitskvinnekonferansen slutter seg i prinsippet til de hovedsynsmåter som er lagt fram i innstillingen til pris- og rasjonaliseringsloven.

Samtidig retter konferansen en henstilling til Landsorganisasjonen og Det norske Arbeiderparti om å dra omsorg for at loven blir satt ut i praksis på en slik måte at det tjener forbrukernes interesser med hensyn til varenes pris og kvalitet.»

Etter drøftingen av spørsmålet om «Lønnspolitikken og levestandarden», fattet konferansen følgende vedtak:

«Etter drøfting av spørsmålet om «Lønnspolitikken og levestandarden», vil Tillitskvinnekonferansen henstille til Stortinget å ratifisere den konvensjonen om lik lønn for likt arbeid som ble vedtatt på den internasjonale Arbeidskonferanse i 1951.

Videre vil vi henstille til fagorganisasjonen gjennom sin lønnspolitikk, og til Regjeringen gjennom sin sosialpolitikk, å heve kvinnelønningene i landet som helhet.»

Fra Aust-Agder kvinneutvalg forelå forslag til Tillitskvinnekonferansen om å henstille til Regjeringen å fordele den importerte frukt, appelsiner osv. likt over hele landet.

Tillitskvinnekonferansen fattet følgende vedtak:

«Tillitskvinnekonferansen henstiller til Regjeringen å øke importen av appelsiner slik at barn og ungdom nå kan bli tildelt denne viktige vitaminkilde i tilstrekkelig mengde. Det henstilles videre til Regjeringen å sørge for at den kvotefordeling som nå praktiseres ved utdelingen av importert frukt, endres slik at fordelingen blir lik for de enkelte landsdeler.»

Videre har Kvinnesekretariatet sendt myndighetene følgende henstillinger:

I spørsmålet Andssvakeforsorgen, har Sekretariatet etter anmodning fra Østfold kvinneutvalgs årsmøte i april henstillet til Sosialdepartementet at mennesker som er arbeidsuføre på grunn av åndssvakhet ikke har noen å støtte seg til, unntatt forsorgsvesenet, må få støtte ved at spørsmålet løses i form av uføretstrygd.

Etter forslag fra Sandvika kvinnelag, Bærum, har Kvinnesekretariatet anmodet Sosialdepartementet om ikke å vedta Barnevernskomitéens innstilling § 3 i dens nåværende ordlyd, som går ut på at enkelte fosterhjem ikke behøver tilsyn. Kvinnesekretariatet har støttet forslaget og uttalt at tilsynet med de bortsatte barn bør skjeperes.

I anledning av at spørsmålet Verne- og økonomisk hjelp til kvinner i arbeidslivet ved fødsler var oppe til behandling på det nordiske samarbeidsmøtet i Stockholm den 20. januar, hvor det ble besluttet at representantene i sine respektive land skulle anmode sine Regjeringer om å løse spørsmålet, har Kvinnesekretariatet henstillet til Sosialdepartementet å ta spørsmålet opp til drøftelse på de nordiske sosialkonferanser.

Fra Aust-Agder kvinneutvalgs årsmøte i april er det kommet anmodning om å arbeide for at stønadsreglene i Arbeidsløshetsstrygden forandres, slik at personer over 65 år omfattes av trygden. Kvinnesekretariatet har sendt forslaget med vår anbefaling til Sosialdepartementet, som i skriv har gitt melding om at forslaget er sendt Kommunal- og Arbeidsdepartementet, da alle arbeidsspørsmål deriblant arbeidsløshetsstønad nå sorterer under dette departement. Fra Kommunal- og Arbeidsdepartementet har vi fått opplyst at saka er sendt til det utvalg som er nedsatt

for å behandle en del spørsmål i forbindelse med Arbeidsløshets-trygden.

Fra Vestfoldkvinnenes årsmøte i april er det kommet henstilling til Kvinnesekretariatet om å fremme spørsmålet vedrørende den dårlige søkning til de kommunale husmorskoler for myndighetene. Kvinnesekretariatet har sendt det motiverte forslag over til den nylig oppnevnte departementale komité, som har fått i oppdrag å utrede en rekke spørsmål i forbindelse med skole- og husstelloplæringa.

Til partiet har Kvinnesekretariatet uttalt:

I anledning anmodning fra Drammen kvinneutvalg om å henstille til myndighetene å overveie spørsmålet om rasjoneringen og subsidiene på kaffe fortsatt kan gjelde av omsyn til personer med mindre god økonomi, vil Kvinnesekretariatet uttale som sin mening at partiet nå må ta opp spørsmålet om kompensasjon for prisstigningen til de grupper av folket, pensjonister m. fl., som for sitt underhold utelukkende er henvist til trygder. Under den store prisstigning vi har hatt i de senere år har ikke de trygdede i samme grad som lønsmottakerne fått kompensasjon for prisstigningen, og deres levestandard er derfor ikke blitt forbedret i samme grad som lønsmottakernes.

Studievirksomheten.

Av omsyn til våre medlemmer i Nord-Norge som ikke alltid har høve til å delta i Kvinnesekretariatets årlige sommerkurs, på grunn av de store reiseutgifter, besluttet Sekretariatet å rette forespørsel til Vest-Finnmark kvinneutvalg om dette av praktiske grunner kunne tenke seg å holde et 8 dagers kurs i forbindelse med den Nord-Norske kvinnekongress som for sommeren 1952 var henlagt til Vardø. Kvinneutvalget mottok vår henvendelse med glede. Kvinnekongressen ble holdt den 30. juni og 1. juli og kurset i tida 2.—6. juli. Som forelesere på kurset var Aase Lionæs og Anders Aune. Kongressen, såvel som kurset fikk stor tilslutning fra kvinnene både i Nordland, Troms og Finnmark fylke.

I tida 10.—16. august ble det første kombinerte politisk-faglige kvinnekurs holdt på Sørmarka Folkehøgskole. Som forelesere på kurset var Aase Lionæs, statsråd Langhelle, statssekretær Jens Boyesen, Hans Cappelen, Martin Tranmæl, Konrad Nordahl, P. Mentsen og Haakon Lie. I kurset deltok fra den politiske bevegelse 25 og fra den faglige bevegelse 21 deltakere. 4 representanter fra fagbevegelsen fikk dessverre forfall.

I tida 24.—30. mai arrangerte Kvinnesekretariatet studie- og ferieuken til Sverige, i forbindelse med Den nordiske kvinneuke som våre svenske kamerater denne gang sto for arrangementet av. Det deltok fra Norge 41 deltakere fra de forskjellige landsdeler. Fra norsk side innledet Aase Lionæs om «Kvinnenes etterkrigsproblemer». Reiseleder var Thina Thorleifsen.

Representasjon på fylkeskvinneutvalgenes årsmøter, konferanser og kvinneavdelingenes jubileer.

På fylkeskvinnenes årsmøter, konferanser og jubileer, har Sekretariatet vært representert på følgende:

Årsmøtet i Østfold og Vest-Oppland, ved Aase Lionæs. Dessuten har hun representert Sekretariatet på den Nord-norske kvinnekongress i Vardø den 30. juni og 1. juli.

På Buskerud og Inn-Trøndelags kvinneutvalgs årsmøte ved Ragna Karlsen.

Vest-Agder ved Dagmar Hernes, Telemark ved Kirsten Brunvoll, Akershus ved Edel Ski, Vestfold ved Rakel Seweriin, dessuten har hun representert Sekretariatet på Namdalens kvinneutvalgs tillitskvinnekonferanse den 1. mars. På Haugarland-distriktet, Rogaland og Sunnmøre kvinneutvalgs årsmøter ved Thina Thorleifsen.

På tillitskvinnekonferansen for Sør-Trøndelag den 16. mars var Sekretariatet representert ved Helene Grønnvold.

På Sør-Trøndelag kvinneutvalgs årsmøte på Røros den 22. juni ved Magnhild Hagelia, dessuten har hun representert Sekretariatet på Inn-Trøndelags formannskonferanse på Steinkjer den 12. oktober.

På Aust-Agder kvinneutvalgs årsmøte den 27. april var Sekretariatet representert ved statssekretær Øksnes, og på Namdalen kvinneutvalg den 2. juni ved statssekretær Helge Sivertsen.

På Kråkerøy kvinneforenings 15-årsjubileum den 8. mars var Sekretariatet representert ved Edel Ski.

På Torsnes kvinneforenings 50-årsjubileum, Venneslas kvinneforenings 40-årsjubileum, kvinneforeningen «Fremad», Nittedal, Hamar kvinnegruppe, Røyken kvinneutvalg og Øvre Stabekk kvinnegrupes 25-årsjubileum, Solheim kvinnegruppe, Lørenskog og Furnes kvinnegrupes 20-årsjubileum og Ytre Ardal kvinnegrupes 15-årsjubileum, har Sekretariatet vært representert ved Thina Thorleifsen.

På Arbeidernes Ungdomsfylkings landsmøte den 9.—10. mai ved Ragna Karlsen.

Etter innbydelse til å la oss representere på det 7. Nordiske møte for husstelloplæringa i Oslo i dagene 30. juni og 1. og 2. juli var Sekretariatet representert ved Aase Bjerkholt.

Representasjon i andre land.

På møter i **Stockholm** har Kvinnesekretariatet vært representert på kvinnenens nordiske samarbeidsmøte den 20. og 21. januar, og på Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbunds landsmøte den 3.—6. august ved Aase Lionæs. På den nordiske kvinneukes møter fra den 25.—30. mai var Sekretariatet representert ved Aase Lionæs, som innledet om kvinnenens etterkrigsproblemer, og med Thina Thorleifsen, som reiseleder.

På Det internasjonale Kvinnesekretariats konferanse i Milano i oktober var Sekretariatet representert ved Kirsten Brunvoll. Hun representerte også Sentralstyret på Den sosialistiske Internasjonales kongress på samme sted.

Agitasjons- og foredragsvirksomheten.

Fra den 15. februar og utover de kommende måneder besluttet Kvinnesekretariatet å holde agitasjon for styrkelse av vår bevegelse. Det sentrale opplegget i agitasjonsmåneden var i samarbeid med Norsk Folkehjelp å få reist kommunale helsestasjoner

på de steder hvor sådanne ikke finnes. For øvrig skulle agitasjonen gå inn for å øke medlemstallet med 10 % i 1952.

Som et resultat av agitasjonen kan bl. a. nevnes at vi har fått nye avdelinger i følgende fylker: *Sør-Trøndelag*, 7 nye avdelinger på disse steder: Klubben kvinnegruppe i Nord-Frøya, Soknedal, Råbygda i Orkdal, Snillfjord, Budal, Tydal og Orkland kvinneavdelinger.

Dessuten er det i Trøndelag skipa kvinneavdeling på Foldafoss og Østbyen kvinneforening i Trondheim.

I *Vest-Agder* er det skipa kvinneavdelinger i Sør-Audnedal, Søgne, Årdal, Konsmo og Lyngdal.

I *Rogaland* er det skipa kvinneavdelinger i Nærbø, Riska og Skudenes. Dessuten er Norsk Sjømannsavdelings kvinnegruppe i Haugesund kommet til blant kvinnebevegelsens avdelinger. I *Nordmøre* er det skipa kvinneavdeling i Foldfjord, Øksendal og Aure. *Aust-Agder*: Hornnes og Evje kvinneavdelinger. *Akershus*: Vestre Nes og Østgård kvinneavdelinger. *Østfold*: Tenor småbruker- og arbeiderlags kvinnegruppe og Båstad kvinnegrupper. I *Vest-Oppland*: Bilit og Nordstrand kvinnegrupper. I *Vestfold* er det skipa kvinneavdeling på Skoppum. I *Romsdalen* er Rausand kvinneavdeling gjenopptatt, likeledes Talholen kvinnegruppe på *Hedmark*. I *Hordaland* er det skipa kvinneavdeling i Leirvik, og fra *Bergen* har vi fått melding om at Bergen Kvinnekor har sluttet seg til partiet, og dermed er også denne avdeling kommet blant kvinnebevegelsens avdelinger. I *Vest-Finnmark* er det skipa kvinneavdeling i Kjøllefjord. Tilsammen 35 nye avdelinger.

Fra enkelte kvinneutvalg har vi fått melding om gode agitajonsmøter med god tilslutning, og nye medlemmer har tegnet seg på møtene. Så vi kan si at kvinnebevegelsen har nådd målet med 10 % økning i medlemstallet.

Av foredrag har Kvinnesekretariatets medlemmer holdt på følgende steder:

Aase Lionæs, Fredrikstad, Gjøvik, Nøtterøy, Vardø (2 g.), Jevnaker, Fossnes og Oslo 7 foredrag. Tilsammen 14.

Ragna Karlsen: Sparbu, Godlia og Ski. 3 foredrag.

Kirsten Brunvoll: Tofte, Halden, Skotselven, Notodden, Stabekk og Hønefoss. Tilsammen 6 foredrag.

Rakel Seweriin: Hamar, Namsos (2), Sande, Kolbotn, Sandvika, Hasle, Bryn, Lilleaker, Tønsberg, Bærum og Oslo sentrum 17. Tilsammen 28 foredrag.

Dagmar Hernes: Kristiansand, Bjørkelangen, Østensjø, Bekkelagshøgda, Simensbråten og Torshov. Tilsammen 6 foredrag.

Thina Thorleifsen: Vennesla, Torsnes, Rælingen, Gjøvik, Høvik, Nittedal, Koppervik, Stavanger, Ål, Røyken, Lørenskog, Voss, Furnes, Ski, Oslo, Høybråten, Kjelsås + 6 = 8. Tilsammen 22 foredrag.

Tilsammen er det holdt 79 foredrag av Sekretariatets medlemmer.

Kvinnesekretariatets representanter i forskjellige komitéer.

Som medlemmer av Arbeiderkvinnenes Samarbeidskomité: Aase Lionæs og Ragna Karlsen.

I Felleskomitéen mellom Sekretariatet og Arbeidernes Opplysningsforbund til planlegging av studievirksomheten blant kvinnene: Aase Lionæs og Ragna Karlsen.

Komitéer som Kvinnesekretariatet har samarbeid med:

Som Sekretariatets representant i Landsutvalget for Husmorgymnastikk: Mary Olsen.

Kvinnenes samarbeidskomité for alkoholfritt festliv: Ragna Karlsen.

Kvinnesekretariatets representasjon i offentlige komitéer.

Etter innbydelse er Sekretariatet representert i Statens Ernæringsråd ved Kirsten Brunvoll, og i Statens Husmorvikarråd ved Thina Thorleifsen. Aase Lionæs har for behandling av § 245 tiltrådt Det strafferettslige utvalg og er videre oppnevnt som formann i Statens forbrukerråds utvalg.

Materiell.

«Veilederen» er i 1952 kommet ut i 3 nummer. Den har bl. a. inneholdt spørsmål som agitasjonsmånedene, organiseringen av

alderstrygdede, Barnevernskomitéens innstillinger, opplysningsvirksomheten på forskjellige områder, reparasjoner av Singer symaskiner, retningslinjer for helserådene ved tilsyn med barnevernsinstitusjoner, husmorvikarenes utdanning, vervingen av nye medlemmer til bevegelsen vår, våre interesser som forbrukere m. m.

«Arbeiderkvinnen» er kommet ut i 11 nummer, idet juli- og august-nummeret ble slått sammen, av omsyn til at mange av våre kvinneavdelinger ikke holder møter midt på sommeren.

Sirkulærer er sendt til fylkes-, krets- og de til partiet direkte tilsluttede bypartiers kvinneutvalg vedrørende Tillitskvinnekonferansen i mai og protokollen fra denne til samme utvalg. Til kvinneavdelingene er det sendt sirkulære vedrørende Den nordiske kvinneuken, kurset på Sørmarka Folkehøgskole og Landskvinnekonferansen 1953. Dessuten blir det sendt kvinneavdelingene sirkulære fra partiet gjennom fylkespartiene.

AUF.

Arbeidet i AUF har i 1952 i første rekke vært preget av arbeidet på den indre fronten. Forberedelsene til og avviklingen av landsmøtet i mai ga så vel sentralstyret som distriktslag og lag en stor arbeidsbyrde og var en direkte aktiviserende faktor i vårt organisasjonsarbeid. Men tross dette må en si at ungdommen stort sett stiller seg likegyldig til vårt organisasjonsliv. Dette gjelder faktisk alle former for organisert ungdomsarbeid. Foran landsmøtet og senere har en sentralt hatt et utvalg med den oppgaven å søke å kartlegge hele organisasjonens stilling og dens faktiske muligheter. Dette kartleggingsarbeidet pågår. En håper der å få materiale til mer eksakt å kunne bedømme årsakene til den manglende interesse for organisasjonslivet blant ungdommen. Men allerede nå kan en peke på noen vesentlige årsaker til vanskelighetene: Antall ungdommer i alderen 15—30 år er om lag 25 % lavere enn i 1938; en betydelig del av ungdommen går lengre på skole enn tidligere, ofte utvider den sine

kunnskaper ved kveldskoleundervisning i tillegg til sitt arbeid, den fulle sysselsettingen har medført visse omflytninger av ungdom fra distrikter med små arbeidsmuligheter. Dessuten må en nevne at de lokaliteter som i dag bys organisasjonslivet, er håpløst akterutseilt, hva gjelder utstyr og bekvemligheter, ikke minst når en ser standarden for våre lokaler i relasjon til den høye boligstandard de fleste mennesker i vår tid har. Den likegyldigheten som faktisk alle grupper — ikke bare ungdommen — viser overfor organisasjonslivet, innebærer en overmåte stor fare for vårt demokrati. En analyse av årsakene til tilstanden er derfor ikke bare av interesse for AUF, men for hele arbeiderbevegelsen — og dermed også for hele vårt samfunn.

Organisasjonsapparatet

har i dette året vært viet stor oppmerksomhet. I januar/februar måned ble det avviklet tillitsmannskonferanser i samtlige distriktslag. Konferansene behandlet Fylkingens arbeid fram til landsmøtet og en aktiviseringskampanje for laga, bygget på de kommunale aktuelle spørsmål. Samtlige 30 konferanser hadde representasjon fra AUF's sentralledelse.

I tida august—desember har Ivar Mathisen og George Lieungh besøkt samtlige distriktsstyrer. I konferanser over to-tre dager er alle sider ved distriktsstyrets arbeid gjennomgått og arbeidsplan for tiden fram til sommeren lagt opp. På disse reisene har en dessuten kontaktet fylkespartienes ledelse, partisekretærene, samorganisasjonene og arbeideravisene og sammen med dem diskutert arbeiderbevegelsens stilling i vedkommende distrikt. Disse konferanser har gitt et sterkt bilde av at kontakten mellom de forskjellige deler av arbeiderbevegelsen ikke er så god som ønskelig. Det er tatt initiativet til et nærmere samarbeid mellom parti og kvinnelaga og ungdomslaga lokalt. I alle arbeidsplaner for distriktslagas arbeid har en tatt opp forholdet til fagbevegelsen og pekt på de konkrete oppgaver. Likeledes er arbeidet for arbeideravisene tatt opp som en av våre fremste organisasjonsoppgaver. Et distriktsstudielederkurs ble avviklet på Ut-

øya i august. Kurset behandlet opplegget til organisasjonsanalysen.

Innenfor det enkelte d/lag er det nedsatt en arbeidsgruppe med oppgaven å analysere organisasjonsapparatet og stillingen for øvrig. Materiellet er i ferd med å komme inn til AUF sentralt.

Lederskolen.

AUF's 4. lederskole ble avviklet på Leangkollen, Asker, i tida 2. til 22. mars. Skolen hadde 22 deltakere fra 17 distriktslag. Skolens program la i år større vekt på vår politiske virksomhet, i motsetning til tidligere år da organisasjonsproblemer har vært viet størst interesse. Lederskolen er gått inn som et sterkt ledd i AUF's arbeid for å skolere ungdomsledere. Tillitsmannsspørsmålet er fremdeles det mest brennende for organisasjonen, og en vil legge vekt på å vinne fram til en mer markert oppadstigende linje for utdannelsen av disse.

Landsmøtet.

AUF's 3. landsmøte etter krigen kom sammen i Oslo i dagene 9.—11. mai. Det møtte 246 representanter foruten landsstyret og gjester.

Landsmøtet behandlet mange store og viktige saker, i første rekke arbeidsprogrammet, skoleprogrammet og ungdommen og forsvaret. I en uttalelse om militærspørsmålet sa landsmøtet seg enig i en utbygging av vårt forsvar, men tok avstand fra 18 måneders tjenestetid. AUF's tilmelding til organisasjonen Folk og Forsvar ble med stort flertall stadfestet. Landsmøtet behandlet dessuten mange forslag fra laga, bl. a.: Vår skogpolitikk, sosialiseringsspørsmål m. v. Ved valgene ble Ivar Mathisen, Oslo, valgt til ny formann etter Frank Andersen, Vestfold, som hadde bedt om avløsning. Rolf Hansen, Oslo, ble valgt til ny sekretær. Sentralstyret fikk denne sammensetning: Reidar Hirsti, Sos. Bul., nestformann, Per Kleppe, Turid Rohde Larsen, Kåre B. Werner, Magnus Nilsen, Johnny Johansen. Varamenn: Bernt Lund, Helge Bråttlie, George Lieungh, Tor Johnsen.

Dugnadskurs på Dovrefjell Hotell.

I likhet med i 1951 ble det i mai i år arrangert et dugnads- og studiekurs på Dovrefjell Hotell. Det var 25 deltakere med George Lieungh som kursleder. Kurset gjorde et betydningsfullt opprydningsarbeid på hotellets eiendom, ettermiddagene ble nyttet til studiearbeid. Deltakerne var fra det sørlige Norge.

Utøya.

Den andre driftssesongen av Utøya fikk en noe dårlig start idet styret for øya først ble valgt etter landsmøtet i mai. Det nyvalgte styret fant det riktig og nødvendig å tilsette forretningsfører for øya i de måneder som øye er i særlig bruk. Tilsatt ble Tor Johnsen, Oslo. Tilslutning til øya i sommer har ikke vært slik en ventet. Dette må i første rekke tilskrives det dårlige sommerværet. Av nyanskaffelser til eiendommen kan nevnes at «Kolonien» store sal er innredet til to sovesaler med 57 køyeplasser, det er innkjøpt ny stor komfyr på kjøkkenet, som dessuten har gjennomgått oppussing. Spisesalen er ominnredet. Ellers er det innkjøpt diverse utstyr som gardiner, spiseutstyr, et feltkjøkken m. v.

Foruten vanlig feriebesøkende ungdom har en i sommer leid ut alle værelsene i «Skolestua» til familier med barn. Leien ble gjort meget rimelig — og tiltaket var meget populært. Ellers har øya vært leid ut til kurser og konferanser av forskjellige slag. Et gledelig tegn har også vært fagbevegelsens søkning til øya. Foruten kurser har flere større fagforeninger avvirket pensjonistutflukter til øya. Disse besøkene har vært overmåte vellykket.

Det ble arrangert et åpningsstevne og et avslutningsstevne. Stort sett kan en si at disse var vellykket. Den økonomiske driften av øya sommeren 1952 viser et mindre underskudd.

Fritt Slag.

Omleggingen av «Arbeiderungdommen» til ukeavisen *Fritt Slag* fant sted i september 1951. Året 1952 er avisens første fulle driftsår. Dessverre må en straks slå fast at avisen på langt nær har brakt de resultater en hadde ventet. Avisen har vunnet stor

publisitet, stort sett blir den tatt vel imot, men utbredelsen ligger mye tilbake å ønske. Økonomisk er avisen en voldsom belastning som organisasjonen i det lange løp ikke kan tåle. En håper at de konkurranser og tiltak som er lagt opp rundt årskiftet vil gi gode resultater slik at en har lov til å håpe på en sterk bedring i valgåret.

Tor Oftedal som tiltrådte som redaktør ved starten, ble løst fra stillingen pr. 1. desember etter eget ønske for å kunne ofre seg for nye oppgaver på Arbeidernes Pressekontor. Redaksjonssekretær Oluf Fuglerud er konstituert redaktør fra samme tidspunkt.

Det nordiske samarbeidet

har i året 1952 vært fortsatt med intim kontakt de nordiske ungdomsforbundene imellom. Årets nordiske lederkurs ble avviklet på Sveriges socialdemokratiska Ungdomsförbunds skole, Bommersvik, i tida 3.—9. februar. Fra AUF deltok Frank Andersen, Rolf Hansen, Oluf Fuglerud, Per Kleppe, Turid Rohde Larsen og Rutner Rønnestad. Det danske, norske og svenske ungdomsforbund har i år hatt sine landsmøter hvor de øvrige nordiske land — unntatt Island — har vært representert. Den nordiske samarbeidskomitéen hadde møte i Oslo i desember hvor en la opp programmet for 1953 års lederkurs som skal arrangeres i Danmark, dessuten fastla møtet visse felles sommerplaner.

Sosialistisk Ungdomsinternasjonale

har en i det forløpne år hatt god kontakt med. SUI's vesentligste oppgave i dette året var leiren i Wien. AUF hadde vel 100 representanter med. SUI's sommerskole i London hadde 2 representanter fra AUF, Bjørnulf Sandberg og Rolf Strømkvist. Den sosialistiske ungdomsinternasjonale har vært sterkt engasjert i

Den européiske Ungdomskampanjen

som er et tiltak satt i scene av Europabevegelsen. Denne har fått tilveiebrakt ganske betydelige midler som skulle nyttes til å gjøre Europas ungdom kjent med de aktuelle problemer i Europa både på det økonomiske, politiske, sosiale og kulturelle område.

Den europ iske Ungdomskampanjen har v ert bygd opp med et sentralt sekretariat i Paris og nasjonale sekretariater i de enkelte land. Dagfinn Austad, Kirke- og undervisningsdepartementet, har i ett år virket i det sentrale sekretariatet. Det norske sekretariatet har v ert ledet av Vegard Sletten, Noregs Ungdomslag, formann, og Ragnar Sem, Unge Venstre, som lønnet sekretær. I Norge har de fleste større ungdomsorganisasjoner tatt del i dette arbeid. Det har v ert arrangert en rekke distrikts- og sentrale konferanser der AUF har v ert representert.

Per Kleppe, AUF, deltok som medlem av det norske Arbeidsutvalg i en konferanse i Firenze i september. I oktober arrangerte den Europ iske Ungdomskampanjen en politisk ungdomskonferanse i Haag, etter mønster av Europarådet. AUF deltok på konferansen med Per Kleppe, Erik Lykke, Rolf Hansen og Tor Oftedal.

Folk og Forsvar.

Kontakten med organisasjonen Folk og Forsvar har v ert meget god. Folk og Forsvar har fortsatt sin virksomhet med   arrangere 22 konferanser «Ungdommen og Forsvaret» rundt om i landet. På n r sagt alle konferanser har AUF's representanter spilt en aktiv og positiv rolle. «Ungdommen og Forsvaret» har i noe videre ramme blitt diskutert av representanter fra forsvaret og ungdomsorganisasjonene sentralt over et to dagers m te på Hadeland Turisthotell. Alle disse konferanser har hatt den største betydning for så vel ungdommen fra organisasjonene som offiserskorpset, idet en gjensidig har kunnet utveksle syn på aktuelle forhold og oppgaver innen forsvaret. Fra de ungdomsorganisasjoner som er tilmeldt Folk og Forsvar er det tatt initiativ til et nærmere samarbeid med Forsvarets Undervisnings- og Velferdskorps. Et møte mellom ungdomsorganisasjonenes representanter og folk fra UVK er avholdt og et utvalg nedsatt som skal forberede et mest mulig, intimt praktisk samarbeid.

Med AUF's representant i Ombudsmannsutvalget, Rolf Hansen, følger AUF utviklingen innenfor hele tillitsmannssystemet med største interesse.

Statens Ungdoms- og Idrettskontor.

AUF har i hele året hatt en god kontakt med dette kontoret som står som myndighetenes organ for ungdomsspørsmål. Kontoret arrangerte i april den 2. ungdomskonferanse hvor en bl. a. behandlet et forslag fra AUF om felles ungdomslederkurs på Dombås. Et kursutvalg med AUF's studieleder George Lieungh som formann ble nedsatt til å forberede kurset. Dette ble avviklet på Dovrefjell Hotell i september med ca. 40 deltakere. Tiltaket var meget vellykket og brakte ungdomsorganisasjonenes samarbeid inn i et nytt og mer positivt spor.

Statens Ungdoms- og Idrettskontor sendte i mars ut foreløpig forslag til retningslinjer for et Statens Ungdomsråd. De enkelte organisasjoner har senere behandlet saken og sendt inn sine merknader og eventuelle forslag. Saken har etter hvert modnet seg og en viss avklaring har funnet sted slik at en på den 3. ungdomskonferansen i desember nådde fram til enighet om de mest sentrale spørsmål i saken Statens Ungdomsråd. En har grunn til å tro at saken løses på en tilfredsstillende måte i løpet av de nærmeste måneder. Denne saken ble første gang reist av AUF i 1937.

Det stadig tilbakevendende stridsspørsmål innenfor ungdomsorganisasjonene har vært fordelingen av Stortingets bevilgning på kr. 115 000.00 til ungdomsarbeid. Av denne posten for budsjettåret 1951—52 ble AUF tildelt kr. 4 000.00 til utbedring av Utøya, kr. 4 000.00 til AUF's lederskole og kr. 4 000.00 til instruksjonsvirksomhet.

Tildelingene har vakt en del usaklig kritikk som har vært lett å imøtegå.

Forskjellige saker.

Under forberedelsene til AUF's landsmøte ble spørsmålet om soldatenes lønnsforhold inngående behandlet. På landsstyremøte i februar gjorde dette vedtak om overfor Forsvarsdepartementet å kreve dagpengene hevet til kr. 5.00 og familietilleggene opp til kr. 300 + 70 pr. barn. Saken ble oversendt Forsvarsdepartementet, Stortingsgruppa og DNA's sentralstyre.

Sentralstyret la i september opp til en aksjon i AUF-laga for Prisloven. Det ble utarbeidet materiell og laga oppfordret til å lage møte saken.

Sentralstyret gjorde i møte 28. mars et vedtak hvor en på det skarpeste protesterer mot Frankrikes politikk i Tunis. Uttalelsen ble offentliggjort i pressen og sendt stortingsgruppen, den franske ambassade og DNA's sentralstyre.

Den 7. november gjorde sentralstyret vedtak om å henstille til den norske regjering om at denne gir Norges delegasjon til Unescos hovedforsamling klar beskjed om å stemme mot en søknad fra Spania om opptakelse i Unesco. Uttalelsen ble sendt Regjeringen og DNA's sentralstyre. Etter Spanias opptakelse i Unesco gjorde AUF et vedtak hvor en beklager Unesco's handlinge.

DNA's landsmøte.

Under siste del av partiets skoleutvalgs arbeid har dette vært tiltrådt av en representant fra AUF's skoleutvalg, Thorleif Mathisen. Sentralstyret i AUF har oversendt partiets landsmøte et forslag om at landsmøtet velger en egen kulturkomité med representanter fra alle deler av arbeiderbevegelsen med den oppgaven å trekke opp retningslinjene og stille opp langtidsmålene for arbeiderbevegelsens kulturpolitikk.

Likeledes har AUF oversendt et forslag om at partiets landsmøte setter ned et utvalg for å utrede spørsmålet om sosialisering. Utredningen må ta sikte på å klarlegge hva sosialiseringskravet innebærer, hvilke momenter av økonomisk og psykologisk art som taler for og imot sosialisering, hvilken plass sosialiseringskravet bør ha i partiets politikk og hvilke virkninger det vil få på landets næringsstruktur. Videre må spørsmålet om sammenhengen mellom dagens politikk og målsettingen på lengre sikt utredes.

AUF har oversendt partikontoret et forslag til de ungdomsaker vi mener partiets arbeidsprogram må omfatte.

Framfylkingen.

Landsrådet har i 1952 bestått av Hans Sundrønning, Werna Gerhardsen, Hjalmar Helgesen og Bjørn Fougli fra Det norske Arbeiderparti, Paul Engstad fra Arbeidernes faglige Landsorganisasjon, Solveig Aakervik og Odd Kjus fra Arbeidernes Ungdomsfylking, Sverre Frogner, Arbeidernes Avholdslandslag, samt Framfylkingens sekretær, Rolf Hansen.

Rolf Hansen gikk over som sekretær i Arbeidernes Ungdomsfylking 1. juni. Landsrådet tilsatte Finn Norman som ny sekretær fra 1. desember.

Virksomheten i 1952 har vært jevnt bra. Mangelen på høvelige lederkrefter er fortsatt det største problemet en står overfor ved en utvidelse av virksomheten. Landsrådet har derfor tatt opp arbeidet med å organisere arbeidet for de unge i slike former at en får full og rasjonell utnyttelse av lederkreftene en rår over. Det er lagt særlig vekt på arbeidet med eldstegrupper med sikte på utdanning av Framledere og rekruttering til ungdomslaga.

Organisasjonen.

Framfylkingen har 90 lag med ca. 7 000 medlemmer. Virksomheten veksler i forhold til lokaler og lederkrefter, men der disse er tilfredsstillende, drives et godt arbeid. Framkretser er organisert i Oslo og Sør-Trøndelag.

Leirer og andre arrangementer.

Sommeren 1952 ble det gjennomført en rekke mindre friluftsarangementer.

Skogkulturleiren i Østmarka samlet 35 deltakere i alderen 12—18 år. Det ble ryddet et ganske stort skogfelt for planting. I alt ble det nedlagt 350 dagsverk à 6 timer.

Internasjonal leir i Tyskland samlet 12 deltakere. Leiren ble meget vellykket for de norske deltakerne.

København Framkrets arrangerte en leir hvor 17 norske deltakere var med.

I Sverige hadde en i 1952 to leire, henholdsvis i Göteborg og Västerås. 30 norske deltakere var med på begge leirer.

Nordisk samarbeid.

I mars måned ble det holdt en konferanse i Göteborg. Framfylkingen deltok med Hans Sundrønning og Rolf Hansen. Konferansen tok sikte på arrangement av et senere fellesmøte mellom alle barne- og ungdomsorganisasjoner i Norden.

Dette møtet ble holdt i august måned i Stockholm, hvor en drøftet spørsmålet om ungdommen i overgangsalderen.

Fra Framfylkingen møtte Hans Sundrønning og Werna Gerhardsen.

1. mai-arrangement for barn.

Framfylkingen la også i år opp et program for barnearrangement 1. mai. Så vel ungdomslag som 1. mai-komiteer nyttet programmet.

Julearrangement.

Framlaga har som tidligere i stor utstrekning tatt del i ledelsen av fag- og partiforeningers julefester for barn. Særlig i Oslo ble det gjort en betydelig innsats, der Framlaga hadde ledelsen av over 90 juletreffester.

«Frambu».

Oslo Framkrets har i 1952 ervervet et areal ved Ski for reising av et friluftssenter for Framkamerater. Kretsen fikk vederlagsfritt overdratt en brakke av Oslo kommune, som ble revet, transportert og delvis oppsatt på tomte av Framkamerater og foreldre på dugnad. Stedet forutsettes å få en kapasitet av 100 senger i fullt utbygd stand.

Opplysningsforbundet.

Da Arbeidernes Opplysningsforbund har lagt om sin beretningsperiode for å få den til å følge den sammenhengende studietid, vil de statistiske oppgaver for kalenderåret ikke bli helt korrekte, idet de må avsluttes pr. 1. mars. De endelige tall vil likevel ikke vise synderlig store forandringer.

Da 1952 ikke var valgår hadde Arbeidernes Opplysningsforbund satt store forventninger til året. De er dessverre ikke gått

i oppfyllelse. Antall studiesirkler ligger bare ubetydelig høyere enn i 1951, 959 mot 841 i 1951, og selv om det endelige tall nok vil ligge på omkring 1 000, er det et bevis på at vi ennå ikke har fått noe alminnelige gjennombrudd for studiesirkelmetoden. Antall deltakere i studiesirklene var 10 133, og viser et noe høyere gjennomsnittstall enn tidligere.

Antall kveldskoleklasser var imidlertid betydelig større i 1952 enn året før, nemlig 99 klasser med 1 795 elever mot 57 klasser og 1 136 elever i 1951. Dette tyder på at det særlig er kveldskolene som rammes av valgkampen. Det ble i 1952 avviklet i alt 78 ukes- eller to-ukes kurs med i alt 2 088 deltakere. Sammenlikningsgrunnlag med 1951 foreligger ikke da en nytter en annen grense mellom lange og korte kurs. Av slike kurs (på opptil 3 dager) ble det avviklet i alt 196 med 4 437 deltakere. I alt ble det således avviklet 274 kortere og lengre kurs med tilsammen 6 525 deltakere, mot i 1951 i alt 263 kurs med 6 931 deltakere.

Fagforbundene arrangerer ikke lenger så hyppig selvstendige kurs. Av forelesningsrekker ble i 1952 arrangert 48 med 857 deltakere. I alt deltok 19 310 personer i opplysningstiltak i arbeiderbevegelsen, bare ca. 3 pst. av Landsorganisasjonens medlems-tall.

Folkets Brevskole hadde i 1952 12 000 elever, en mindre tilbakegang fra året forut og en betydelig tilbakegang fra 1950, da skolen registrerte 16 000 elever. Brevskolen synes imidlertid å ha stabilisert seg. Særlig bemerkelsesverdig er det at 70 pst. av skolens elever gjennomfører sine kurs, hvilket er mye for en brevskole.

Om lag halvparten av studiesirklene i AOF var i 1952 brev-sirkler. Samtalelagsformen arbeider seg langsomt men sikkert fram. Mens det ved årsskiftet 1951—52 var registrert ca. 50 var det ved årsskiftet 1952—53 registrert godt og vel 100.

Vanskeligheten med å få den nødvendige bredde i opplysningsarbeidet gjorde at Opplysningsforbundets forretningsutvalg innkalte til en konferanse av forbundets aktive medarbeidere samt de faglige opplysningssekretærer i dagene 4.—7. mars. Konferansen holdtes på Kongsberg. Hensikten var at deltakerne i ro grun-

dig skulle gjennomanalysere hele situasjonen, for om mulig å få årsaken til stagnasjonen når det gjelder opplysningsarbeidet. Konferansen formet seg som et effektivt arbeidsmøte. Den ble inndelt i grupper for de 3 sentrale oppgaver, organisasjonsspørsmålet, emnevalget og metodikken, og gruppene la fram meget gode innstillinger som tjener som retningslinjer for forbundets arbeid. Organisasjonsspørsmålet er og blir forbundets sentrale problem. Uten effektive lokale organer er det uråd å få i gang et lokalt opplysningsarbeid av rimelig omfang. Landsorganisasjonens organisasjonskomité har i sin innstilling til fagkongressen i mai 1953 ikke akseptert Opplysningsforbundets prinsipale krav som er å få høve til å danne lokale opplysningsforeninger bygd på kollektiv tilslutning av alle arbeiderbevegelsens lokale grunnorganisasjoner. Derimot foreslås at de nye lokale faglige fellesorganisasjoner statuttmessig skal tilpliktes å delta i lokale fellesorganer for opplysningsarbeidet og at disse organer skal sikres en bestemt andel av fagforeningenes kontingent til den lokale fellesorganisasjon.

Når det gjelder emnevalget har Opplysningsforbundet nå i alt 32 studierettleiinger bygd på lett tilgjengelige grunnbøker. I 1952 kom følgende nye rettleiinger:

Internasjonal politikk og FN. (Bokkasse.)

Filmstudiering i utenrikspolitikk.

Kunsten å lese en roman.

Seksuell hygiene.

Full sysselsetting.

Av samtalelagsdisposisjoner var det ved årsskiftet utgitt 10 i gruppe I, som er beregnet på nybegynnere, og 11 i gruppe II for viderekomne. Det foreligger således et rikt og allsidig utvalg av materiale for studieinteresserte. I tillegg til forbundets materiale har en så Brevskolens ca. 60 kurs, hvorav mange gjelder emner av interesse for arbeidernes opplysningsvirksomhet.

Forbundets forlagsvirksomhet har i 1952 vært relativt beskjeden. Så lenge forbundet ikke har lokale organisasjoner eller kommisjonærer, må forlagsvirksomheten begrenses til det strengt

nødvendige og til mindre, aktuelle ting som fortrinnsvis kan omsettes gjennom hovedorganisasjonene. I fjor ble utgitt følgende bøker og brosjyrer:

A.B.C. i fagforeningskunnskap.

Plan i det økonomiske liv.

Reidar Hirsti: Fra næringsfrihet til planøkonomi.

Halvdan Koht: Fram til sosialistisk kultur.

Gabrielsen og Strømme: Kunsten å lese en roman.

Syng i arbeid og fest.

Historien om en 100-kroning.

Forbundet har overtatt et større parti av Chr. Michelsen-instituttets skrifter til redusert pris.

Manuskriptet til den store materialsamlingen «Norsk næringsliv og dets problemer» forelå ved årsskiftet og verket vil foreligge utpå vårparten.

For øvrig har vi av nye bøker i kommisjon:

I.L.O.s vei til varig fred.

Stalins Slaveleire.

Scandinavien adult education.

Forsøket på samarbeid med Det norske Arbeiderpartis forlagskommisjonærer om forbundets litteratur har ikke ført til nevneverdige resultater. Forretningsutvalget har for 1953 vedtatt en abonnementsordning for forbundets litteratur, og vil søke oppnevnt kommisjonærer i opplysningskomitéene og de faglige utvalg.

På Gunnar Ouslands 75-årsdag utga forbundet et lite festskrift som en honnør på hele arbeiderbevegelsens vegne.

Forbundets teateravdeling har fått ny ledelse, idet Agnar Mykle fratrådte som sekretær etter at han kom tilbake fra Amerika. Arne Kristiansen har i hele året vært konstituert i stillingen.

Tryggve Aakerviks virksomhet som reisende instruktør for underholdningsarbeidet ble en stor suksess og fortsetter i det nye år.

Representantskapsmøtet i september vedtok å søke opprettet lokale arbeiderteatre etter finsk mønster. Det er et arbeid på

lang sikt som ennå ikke har brakt nevneverdige resultater. Ved årsskiftet hadde teateravdelingen registrert 68 teatergrupper. Den har i årets løp gitt ut:

«Vi løser knuten». (Halvtime med godt humør.)

«En kveld med 4 dramatikere». (Kåserier med instruksjoner til fire scener fra større dramaer.)

«Løftet». (Talekor.)

«Kjære avdøde». (Nytt opplag.)

«Spøk og skjemt i norsk lyrikk». (Lyrikksamling.)

«En kveld med Thorleif Auerdahl». (Kåseri med diktsamling.)

«Instruktøren». (Rettleiing i amatørteater.)

«Nå er det (h)jul igjen». (Juleprogram.)

Forbundets filmavdeling har fått en del nye filmer i årets løp og formidlet i alt ca. 5 000 filmframsyninger i foreningene.

Anskaffelse av ny kortfilm har imidlertid blitt begrenset i påvente av en nyordning av filmvirksomheten. En filmkomité har i løpet av året utarbeidet innstilling om den fremtidige ordning av filmdistribusjonen, basert på prinsippet om at den bør skilles ut fra Opplysningsforbundet som en selvstendig institusjon. Det stigende antall smalfilmapparater i organisasjonene fører til økt etterspørsel etter kortfilm og dermed større virksomhet i filmavdelingen.

Da Folketeatret åpnet måtte filmavdelingen flytte over i nye lokaler i Folketeatret.

Forbundets distribusjonsselskap for spillefilm fortsetter, men i begrenset målestokk idet anskaffelse av ny spillefilm foreløpig er innstilt. Filmsjefen arbeider derfor bare på innskrenket tid, og søker å utnytte selskapets gamle filmpark så godt som mulig.

Forbundets sekretærapparat ble i 1952 i samarbeid med partiet utbygd med nye sekretærer i Oppland og Rogaland. Fra 1. januar 1953 er forbundets kontor i Nord-Norge gjenopprettet med Magne Jønsson, Harstad, som sekretær, og således at utgiftene ved stillingen halveres med partiet, idet Jønsson fortsetter som partisekretær for Sør-Troms og Vesterålen.

Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer

er tilmeldt forbundet i årets løp. Representantskapet fant imidlertid ikke å kunne imøtekomme søknad fra arbeideravholdsorganisasjonen «Verdandi» under henvisning til at forbundet ikke bør ha to organisasjoner av samme karakter. 47 landssammenslutninger er nå tilsluttet A.O.F.

Ole Øisang foretok i løpet av sommeren, delvis på vegne av A.O.F., en reise til Svalbard for bl. a. å undersøke hva det kan og bør gjøres for å få i stand et regelmessig studiearbeid på Svalbard. Det arbeides med å få tilsatt en studielektor på liknende basis som i enkelte industristrøk.

Det nordiske og internasjonale samarbeid er meget omfattende. Den nordiske studiekonferansen holdtes i 1952 i Finnland. Anders Mørk, Ivar Viken og Arne Kristiansen representerte A.O.F. Med de tre nordiske land utveksles fortsatt kursdeltakere. De to skolene i utlandet som forbundet er direkte interessert i, Genève-skolen og Manchesterskolen, fortsatte i 1952 og må nå betegnes som stabilisert og sikret for framtida, både hva angår statsstønning og forbundsstipend.

Forbundet formidler også andre utenlandsstipend, til dels på vegne av L.O. Det foresto også opplegget, uttakingen og avsendingen av 56 norske arbeidere i M.S.A.s såkalte Work Study Program. A.O.F. foresto også utdelingen av Unesco's reisebidrag til gruppereiser av arbeidere, og nyttes i stigende utstrekning som internasjonalt kontaktorgan for arbeiderbevegelsen. Anders Mørk deltok i L.O.-delegasjonen til Amerika etter særskilt innbydelse av de amerikanske myndigheter og i den hensikt å studere opplysningsarbeidet innen amerikansk fagbevegelse.

Sammen med partiet har forbundet i 1952 anskaffet 20 magnetofoner som på ulike vilkår er plasert rundt om i de distrikter hvor det ansees hensiktsmessig. Arbeidet med å organisere programtjenesten pågikk ved årsskiftet. Også filmbandprogrammer er under utarbeidelse, og en har håp om å kunne få plasert en del apparater rundt om på rimelige vilkår.

Samarbeidet med landets øvrige studieorganisasjoner innen Samnemnda for studiearbeid fortsetter. Samnemnda er blitt et meget virksomt organ, og har bl. a. i årets løp fått i stand en

forsøksordning med en fast ansatt studiekonsulent for Nordland fylke. Samnemndas tidsskrift er utkommet med 8 numre og ekspederes fortsatt fra A.O.F.s ekspedisjon.

Arbeidernes Avholdslandslag.

Arbeidernes Avholdslandslags virksomhet må i første rekke bedømmes etter det arbeid organisasjonen kan gjøre utad. Vi ser det som vår første oppgave å bedre edrueighetsforholdene i takt med den øvrige utvikling i samfunnet, både økonomisk, sosialt og kulturelt. Det er her vi må sette inn de krefter og midler vi rår over.

Opplysningsarbeidet på arbeidsplassene har i året som gikk krevd den største part av arbeidet fra administrasjonens side. Arbeidsmengden her har vært så stor at det har vært nødvendig å tilsette en ekstra sekretær for et tidsrom av 7 måneder.

En rekke parti-, ungdoms- og kvinnelag har vært besøkt og innad i organisasjonen er hovedtyngden av arbeidet lagt på å stabilisere og aktivisere lagsarbeidet. Dette har vært nødvendig av hensyn til den rekruttering av ungdom som har funnet sted i det siste.

Om virkningen av dette arbeid kan vi ved årets avslutning si, at vi har inntrykk av at interessen og forståelsen for edrueighetsarbeidet er i stadig vekst blant arbeiderne.

Den faglige virksomhet.

Gjennom faglige utvalg, samorganisasjoner og klubbstyre har vi nå opprettet avtaler med 550 av landets større bedrifter. Ved disse bedrifter som beskjeftiger om lag 90 000 mann er det registrert 600 kontakter.

Opplysningsarbeidet på arbeidsplassene drives i første rekke ved spredning av småskrifter. Personlige konferanser og informasjonsmøter med kontaktene blir også holdt med visse mellomrom i distriktene.

Problemet, drikk på arbeidsplassen, har en større rekkevidde enn de fleste tenker over. Det berører jo ikke bare arbeidsplassen

og produksjonen, men virker også tilbake på hjemmene og samfunnet. Ethvert kulturelt løft som kan gjøres på arbeidsplassene og i hjemmene, må derfor sees som en investering i den menneskelige trivsel. Her ligger uten tvil Arbeidernes Avholdslandslags største og viktigste oppgave. Med vår virksomhet på arbeidsplassene har vi nå lagt grunnlaget for et opplysningsarbeid som vi håper vil gi gode resultater i åra framover.

Organisasjonsarbeidet.

Lagsmøtevirksomheten har vært ganske livlig. Frammøteprosenten ligger forholdsvis høyt og tilgangen på nye medlemmer øker. Dette skyldes i første rekke at det har vært lagt større vekt på å stabilisere arbeidet i laga, og frafallet har vært mindre enn foregående år.

Foredragsvirksomheten har vært noe mindre enn tidligere på grunn av sekretærens virksomhet på arbeidsplassene. Men av de 60 foredrag som er holdt faller om lag halvparten på parti-, ungdoms- og kvinnelaga. Hertil kommer sentralstyrets medlemmer og distriktslagas ledelse som stadig er i aktivitet. En del forarbeide for dannelse av nye lag er også gjort og disse vil forhåpentlig komme med i det nye året.

Opplysningsarbeidet.

Landslagets årlige sommerkurs ble holdt på Leangkollen i uken 3.—10. august. Denne gang var det bare påmeldt 20 deltakere mot 30 i 1951. Dette kan skyldes fordeling av feriene, og det neste kurs er derfor lagt opp en måned tidligere. Studiearbeidet i laga viser derimot en mindre økning. Men det er ennå langt igjen før denne virksomhet får den bredde den bør ha i vår spesielle organisasjon. Vanskeligheten er at en rekke av våre medlemmer deltar i andre organisasjoner hvor de er med i studiearbeidet.

Helgekurs over lørdag og søndag er prøvd med godt resultat, og denne form for kurser vil bli utvidet. Det samlede resultat av studiearbeidet ser slik ut:

Sommerkurset på Leangkollen 3.—10. august, 20 deltakere.

Helgekurs på Kråkerøy 26.—27. april, 16 deltakere.

Helgekurs i Bergen 8.—9. november, 20 deltakere.

9 studieringer, 117 deltakere.

Den del av opplysningsvirksomheten som ikke blir registrert er de foredrag om dagsaktuelle spørsmål som holdes i en del av våre lag. I en organisasjon hvor de fleste lag har ukentlige møter må denne foredragsvirksomhet sees som bredt innslag i opplysningsarbeidet.

Landsmøtet.

Det 7. ordinære landsmøte ble holdt på Hamar i dagene 31. mai—2. juni. Foruten de ordinære saker ble disse spørsmål behandlet:

1. Kulturtiltak og arbeidsinnsats. Innleder statssekretær Helge Sivertsen.
2. Alkoholspørsmålet. Den økonomiske og sosiale belastning på samfunnet. Innleder rektor Olav Sundet.
3. Barne- og ungdomsarbeidet. Innleder Sverre Frogner.

I samarbeid med A.U.F.s distriktslag i Hamar ble det under landsmøtet arrangert en sammenkomst på Domkirkeodden og et større stevne i Hamar park. Talere var statsråd Lars Moen, ordfører Johan Nyberg fra Sverige og Fylkingens formann Ivar Mathisen. Martin Tranmæl ble gjenvalgt som formann.

A-pressen.

Avisenes opplag.

A-pressens opplag ved utgangen av 1952 er ca. 355 000 og er det høyeste opplagstall som våre aviser noensinne har hatt. Stort sett har imidlertid avisenes opplag i 1952 stått stille i likhet med norsk presse for øvrig.

Til tross for den gledelige utvikling som våre aviser har hatt i årene etter krigen, er det fortsatt store distrikter hvor A-pressen har en altfor liten utbredelse.

Trykkeriutstyr:

Også i 1952 er våre aviser tilført en rekke nye maskiner, selv om det har vært i et forholdsvis mindre omfang enn i de tidligere etterkrigsårene.

Foruten en del settemaskiner og aksidensmaskiner av forskjellige slag kan det nevnes at Bergens Arbeiderblad nå har fått en ny 32-sidig rotasjonspresse. Avisens nåværende 20-sidige presse vil i løpet av 1953 bli montert i Demokraten, Fredrikstad. Nybrott, Larvik har fått skiftet ut sin foreldede Heureka-presse med den langt bedre 8-sidige Duplex-presse, som ble ledig da Hamar Arbeiderblad fikk montert sin nye 24-sidige rotasjons-presse.

Hovedmaskinene til Opland Arbeiderblads nye trykkeri som skal anlegges når avisens nye avisbygg blir ferdig på forsommeren 1953 er allerede skaffet. Den skal bl. a. overta den 16-sidige rotasjonspressen som ble ledig da Fremtiden fikk sin nye 32-sidige presse.

Det kan også nevnes at for en rekke av våre aviser som i dag trykker på hurtigpresser som bare kan trykke 2 sider av gangen og med en hastighet som vanligvis bare kan produsere 500 fire-sidige aviser pr. time, er det i løpet av året funnet ordninger som vil bety at de i løpet av 1953 vil få montert 8-sidige flattrykksrotasjoner som kan produsere fra 3000 til 4500 8-sidige aviser pr. time. Det gjelder avisene Vest-Finnmark Arbeiderblad, Hammerfest, Rana Blad, Mo i Rana, Helgeland Arbeiderblad, Mosjøen, Hardanger Folkeblad, Odda og Sogn Folkeblad, Høyanger. Bortsett fra Hardanger Folkeblad som har kjøpt en brukt, men god 8-sidig Duplex i Sverige, er disse forbedringene ordnet ved å overføre til de nevnte aviser presser som i 1953 vil bli ledige ved utvidelse i andre av våre aviser. De nevnte utvidelsene vil derfor kunne foretas uten noe nevneverdig kapitalutlegg for oss. Nordlands Framtid, Bodø, har overtatt en 8-sidig Duplex fra Nordlys, Tromsø. Den nye pressen har en nesten dobbelt så stor trykkhastighet som den Cox-O-Type-pressen avisen nå benytter.

I løpet av 1952 har 5 av våre aviser fått nye fotoelektriske klisjémaskiner. Tidligere har ingen av våre lokalaviser selv kunnet lage sine egne klisjéer. Det er neppe noen tvil om at disse avisenes konkurransevne er blitt vesentlig bedret ved å ha kunnet ta disse maskinene i bruk.

Avisbygg.

De første årene etter krigen så en det slik at det viktigste var å skaffe avisene våre de mest nødvendige maskiner for fremstilling av avisen, og aksidensmaskiner som kunne støtte opp under avisens økonomi. Investeringer til bedring av avisenes ofte forviltede lokalforhold ble redusert til et minimum. Det har av gode grunner heller ikke vært så enkelt å få byggetillatelse i denne tiden, selv om et stort antall av våre aviser var krigsskadde og hadde lokalær i ofte helt elendige barakker.

En har imidlertid sett det slik at det nå var nødvendig å skaffe en rekke av våre aviser bedre lokaler. Dette vil imidlertid måtte bety at våre investeringer på andre områder, og da først og fremst maskiner, må reduseres til et minimum.

Det er nå under bygging eget avisbygg for Vest-Finnmark Arbeiderblad, Hammerfest, Nordlands Framtid, Bodø, Rana Blad, Mo i Rana og Opland Arbeiderblad, Gjøvik. Samtlige disse vil få sine bygg ferdige i løpet av 1953. Dertil foretar nå Helgeland Arbeiderblad, Mosjøen og Demokraten, Fredrikstad, utvidelser av sine nåværende lokaler. Også Hardanger Folkeblad, Odda og Sogn Folkeblad, Høyanger vil flytte inn i nye lokaler i 1953.

I 1952 foretok Nybrott, Larvik en utvidelse av sine trykkerilokaler.

Avisene Tidens Krav, Kristiansund og Fremover, Narvik, vil få bedret sine lokalforhold i forbindelse med reising av nytt Folkets Hus i disse byene.

Som en forstår vil der i løpet av 1953 skje en vesentlig bedring i avisenes lokalforhold, men fortsatt vil der være mange av våre aviser som har utilfredsstillende lokaler.

Økonomien.

Også i 1952 var der en sterk stigning i avisenes utgifter, men heldigvis steg inntektene tilsvarende. Opphevelsen av papirrasjoneringen og reduksjonen av subsidiene til avispapiret fra 1. oktober 1952 vil sammen med lønnsøkningen og en stigning i brev- og avisportoene føre med seg en sterkere utgiftsøkning i 1953 enn i noe tidligere år. Der er i løpet av 1952 drøftet en rekke tiltak for å kunne gjøre det mulig at A-pressen best mulig kan møte denne situasjonen. Fortsatt er imidlertid A-pressens kapitalbehov vårt største problem.

Trykksakarbeider for arbeiderbevegelsens organisasjoner.

Et viktig ledd i vårt arbeid for å kunne nå fram til en bedring av våre avisers økonomi er vår utbygging av avisenes allerede igangværende aksidenstrykkerier og ved anlegg av nye. Men etter hvert som disse bygges ut vil det stadig bli større vansker med å skaffe trykksaker i tilstrekkelig mengde.

I 1952 er der utført et utstrakt akkvisisjonsarbeid blant arbeiderbevegelsens organisasjoner etter trykksakarbeider til våre aksidenstrykkerier, og dette har ikke vært uten resultat. Det har nemlig vist seg at våre organisasjoner i overraskende stor grad unnlater å benytte arbeiderbevegelsens egne trykkerier.

Da driftsresultatet av våre aksidensavdelinger vil være av den aller største betydning for avisenes økonomi, er det vårt håp at vi etter hvert vil kunne få iallfall alle arbeiderbevegelsens organisasjoner til å benytte våre egne trykkerier og som nå er fullt ut konkurransedyktige. På dette område kan der sikkert også gjøres atskillig lokalt.

Avisenes erstatningskrav.

I 1952 fikk en endelig avgjort alle våre avisers erstatningskrav overfor Justisdepartementets Oppgjørsavdeling for tap under krigen og okkupasjonen. Det er nok flere av våre aviser som ikke har fått noe helt tilfredsstillende erstatningsoppgjør, men

erstatninger utover det som nå er gitt vil det ikke være mulig å kunne få, og dette erstatningsoppgjøret må derfor nå betraktes som avsluttet.

Kjøp av Romerikes Blad.

Romerikes Blad, Jessheim, som ble startet av nå avdøde M. Jul Halvorsen, ble ved formidling av Norsk Arbeiderpresse A/S kjøpt av A/L Akershus Arbeiderpresse. Romerikes Blad vil fra overtagelsen den 1. april 1953 bli trykt i Akershus Arbeiderblads trykkeri i Lillestrøm, og antall utgivelsesdager vil bli økt fra 2 til 3 ganger ukentlig.

Ved kjøp av Romerikes Blad er nå samtlige tidligere privateide arbeideraviser tatt over av de lokale arbeiderorganisasjoner.

International Press Centre (IPC).

Også i 1952 har en fortsatt å bygge ut det organiserte samarbeid mellom A-pressene i de vesteuropeiske land. Den Sosialistiske Internasjonale har hele tiden tatt del i dette arbeid, og selv om en selvsagt ikke bør overvurdere de resultater som et slikt samarbeid vil kunne bety, har norsk A-presse helt siden dette arbeid ble tatt opp i september 1951 gått positivt inn for dette arbeid.

Det organ som skal forestå det daglige arbeid har fått navnet International Press Centre (IPC). I oktober 1952 åpnet IPC sine kontorer i Paris og som direktør ble ansatt Robert Pontillon, Frankrike. Det hele er lagt forholdsvis beskjedent an og foruten Pontillon er der bare ansatt en kontordame, og den samlede norske arbeiderpresses kontingent er ikke større enn kr. 3500,00.

Det er god grunn til å anta at det samarbeid som nå er organisert og påbegynt mellom de vesteuropeiske lands A-presser vil gi de resultater som en med rimelighet kan kreve.

Johan Ona er valgt som medlem av styret i IPC som representant for den skandinaviske A-presse, og er dertil medlem i styret for det teknisk-økonomiske byrå.

Kurser og konferanser.

Foruten deltakelse i konferanser arrangert av IPC og en nordisk A-pressekonferanse har der i 1952 bl. a. vært arrangert to redaktør- og disponentkonferanser for drøfting av forskjellige spørsmål, og dertil et journalistkurs for yngre journalister.

Avisenes navn og antall, deres redaktører og disponenter pr. 31/12 1952.

Også i 1952 har det vært distrikter som har ønsket å få hjelp til start av nye aviser, men en har ikke funnet å kunne imøtekomme slike søknader.

Nedenfor følger en oppgave over samtlige våre aviser og deres utgiversted og navnene på avisenes redaktører og disponenter ved utgangen av 1952.

Av oppstillingen går det fram at vi har i alt 44 aviser, hvorav 28 kommer ut alle hverdager, 1 avis fire ganger ukentlig, 11 aviser tre ganger ukentlig og 4 aviser to ganger ukentlig. Dette er som ved utgangen av 1951.

Avisenes navn, deres redaktører og disponenter pr. 31/12 1952.

<i>Avisens navn:</i>	<i>Utgiversted:</i>	<i>Redaktør:</i>	<i>Disponent:</i>
<i>Alle hverdager:</i>			
Arbeiderbladet	Oslo	Olav Larssen	Edmund Norén
Arbeider-Avisa	Trondheim	Ole Øisang	John Aae
Bergens Arbeiderblad	Bergen	Torstein Selvik Jørgen Hustad	Peter Myklebust
Dagningen	Lillehammer	Johan Johansen	Knut Grythe
Demokraten	Fredrikstad	Erling B. Kvaale	John Johannessen
Fremover	Narvik	Odd Finseth	Egil Alstad
Fremtiden	Drammen	Jon Vraa Kaare Wilhelmsen	Knut A. Næss
1ste Mai	Stavanger	Trond Hegna Harald Riis	Brynjulf Haaland
Glåmdalen	Kongsvinger	Halvor Steffensen	Øivind Løchen
Halden Arbeiderblad	Halden	Paul Hovding	Johs. Andreassen
Hamar Arbeiderblad	Hamar	E. O. Solbakken	Einar Emilsen
Haugaland Arbeiderblad	Haugesund	Godtfred Gauden	Ole S. Kristoffersen
Horten Arbeiderblad	Horten	Paul Bentsen	Paul Bentsen
Moss Arbeiderblad	Moss	Pedro Edvardsen	Einar Solstad
Nordlands Framtid	Bodø	L. O. M. Braseth	Andreas Erikstad

<i>Avisens navn:</i>	<i>Utgiversted:</i>	<i>Redaktør:</i>	<i>Disponent:</i>
Nordlys	Tromsø	Ingvald Jaklin Andr. Asbjørnsen	Petter Hansen
Nybrott	Larvik	Ingjald Nordstad	Carl Henry
Opland Arbeiderblad	Gjøvik	Sig. Solheim	Aslak Slette
Rjukan Arbeiderblad	Rjukan	Halvor Røysland	Konrad Anderson
Romsdal Folkeblad	Molde	Peder Næsheim	Gunnar Toft
Sarpsborg Arbeiderblad	Sarpsborg	Nils Hønsvald Bjarne Nygård	Asbj. Kristiansen
Sunnmøre Arbeideravis	Alesund	Reinhardt Rørvik	Arnold S. Olsen
Sørlandet	Kristiansand	Alf Salvesen	Helge Thorsen
Telemark Arbeiderblad	Skien	Knut Kvigne	Wærn Halvorsen
Tiden	Arendal	Ths. Trommestad	Bjarne Henriksen
Tidens Krav	Kristiansund	Arvid Dyrendahl	Hjalmar Dønheim
Vestfold Arbeiderblad	Tønsberg	Håkon Hoff	Jacob Røgeberg
Vestfold Fremtid	Sandefjord	Ivar Tollnes	Karsten Johansen
<hr/>			
<i>4 ganger ukentlig:</i>			
Folkeviljen	Harstad	Erling Hall Hofsø	Per Johansen

Avisenes navn, deres redaktører og disponenter pr. 31/12 1952.

<i>Avisens navn:</i>	<i>Utgiversted:</i>	<i>Redaktør:</i>	<i>Disponent:</i>
<i>3 ganger ukentlig:</i>			
Agder Folkeblad	Flekkefjord	Sverre Rostøl	Tor Pedersen
Akershus Arbeiderblad	Lillestrøm	Oscar Gystad	Thorleif Berntsen
Arbeidets Rett	Røros	Aksel Meland	Olav Solli
Finnmarken	Vadsø	Sverre Nilsen	Kåre Hanssen
Folkets Røst	Askim	Thorbjørn Dahl	Helfred Andreassen
Follo Arbeiderblad	Ski	Gunvald Wagelie	Øivind Henriksen
Helgeland Arbeiderblad	Mosjøen	Torfinn Skogsås	Torfinn Skogsås
Namdal Arbeiderblad	Namsos	Sigurd Krekling	Gustav Sve
Rana Blad	Mo i Rana	Ole Moe	Eilif Granhaug
Sogn Folkeblad	Høyanger	Per Dingsøy	Per Dingsøy
Vestfinnmark Arb.blad	Hammerfest	Halvor Brox	Aksel Olsen
<i>2 ganger ukentlig:</i>			
Firdaposten	Florø	Simen Kr. Hangaard	Simen Kr. Hangaard
Hardanger Folkeblad	Odda	Per Torgersen	Aage Johansen
Risør Arbeiderblad	Risør	Kjell Røstad	Kjell Røstad
Romerikes Blad	Jessheim	Harald Halvorsen	Harald Halvorsen

Styrene.

Norsk Arbeiderpresse A/S har ved utgangen av 1952 dette styre:

Styremedlemmer:	Personl. varamenn:	Aksjegruppe:
1. Konrad Nordahl, formann	Parelius Mentsen	Serie A
2. Emil Torkildsen	Kaare Pehrson	» A
3. Josef Larsson	Karl Furuskjegg	» A
4. Einar Gerhardsen, nestform.	Olav Larssen	» B
5. Ivar Opsahl	Edmund Norén	» B
6. E. O. Solbakken	Nils Hønsvald	» B
7. Knut A. Næss	Einar Emilsen	» C

Arbeiderpressens Samvirke har ved utgangen av 1952 dette styre:

Medlemmer:	Varamenn:
Knut A. Næss, Fremtiden, form.	Einar Emilsen, Hamar Arb.bl.
Ivar Opsahl, DNA, nestform.	Johs. Hansen, DNA
Olav Larssen, Arbeiderbladet	Rolf Gerhardsen, Arbeiderbl.
Edmund Norén, Arbeiderbladet	Frithjof Roaas, Arbeiderbladet
Bjarne Nygård, Sarpsb. Arb.bl.	Ingjald Nordstad, Nybrott
John Aae, Arbeider-Avisa	Helge Thorsen, Sørlandet
Arvid Dyrendahl, Tidens Krav	Per Dingsøy, Sogn Folkeblad
Petter Hansen, Nordlys	Aslak Slette, Opland Arb.blad
Jørgen Hustad, Bergens Arb.bl.	Halvor Steffensen, Glåmdalen
Josef Larsson, N. Arb.pr. A/S	Kaare Pehrson, N. Arb.pr. A/S
Per Haraldsson, Arb.p. Pressef.	Tor Oftedal, Arb.p. Presseforb.

Administrasjonen.

Disponent for disse to selskapene har vært Johan Ona. Redaktør for Arbeidernes Pressekontor var Karl Pape og annonsesjef ved Arbeiderpressens Annonsekontor, Odd Arnstorp.

AP.

Ved siden av spesialtjenesten til avisene, som også i 1952 har vært betydelig, og det mer vanlige og rutinemessige arbeid, er det særlig prislovproposisjonen som har preget AP's virksomhet. Atskillig bildemateriale ble sendt ut i den forbindelse.

Spesialtjenesten med å besvare spørsmål fra avisene om lokalpolitiske og andre lokale saker, lokale rettssaker og distriktssaker i Stortinget, har fortsatt som året før. Til spesialtjenesten kan nevnes den strømsparingskampanje som de 19 A-avisene i Østlandsområdet arrangerte som en stor tegnekonkurranse. AP formidlet forbindelsen mellom avisene og Samkjøringen for Øst-Norge. Konkurransen ble meget vellykket og Samkjøringen var begeistret for tiltaket.

Ytterligere utbygging av AP har stått på programmet også siste året. Forretningsutvalget og styret har drøftet spørsmålet om fotoelektrisk klisjémaskin til AP, bl. a. for å kunne betjene avisene med lokalt bildestoff fra kommunale og andre deputasjoners besøk i hovedstaden, fra sports- og andre stevner m. v. av landsomfattende interesse. Visse praktiske vansker har hindret planen realisert, men det arbeides fortsatt med den.

Fra nyttår 1953 skal AP forsøke seg med regelmessige utenriksoversikter ved siden av utenriksstoffet og et forsøk med å skaffe avisene lettere stoff. På disponent- og redaktørkonferansen siste år ble det uttrykt ønske om en slik utvidet tjeneste.

Utenrikstjenesten. Alt i mars ga Jakob Sverdrup uttrykk for at han gjerne ville komme hjem igjen etter å ha vært A-pressens korrespondent i London i om lag 3 år. Han sluttet i stillingen fra 1. august. I mellomtiden hadde en drøftet spørsmålet om også å opprette kontor i Washington for A-pressen, men økonomisk ville det bli vanskelig å ha egen korrespondent både i London og Washington. På disponent- og redaktørkonferansen var det alminnelig stemning for å legge ned London-kontoret foreløpig og finne en midlertidig ordning der, og forsøke med egen korrespondent i Washington. Alt i august reiste så Anders Buraas til USA for å overta.

Forbindelsen med Stockholm og København er som tidligere.

I løpet av året opphørte ordningen med utveksling av korrespondent mellom Jugoslavia og norsk arbeiderpresse etter at avtalen var utløpet. Milan Bajec reiste tilbake til Beograd i slutten av juni, og Kaare Fr. Wilhelmsen kom hjem i juli.

AP har i løpet av året fått en ny forbindelse, idet International Press Centre (IPC) åpnet sine kontorer i Paris i november. Dermed har A-pressen i Vest-Europa fått et verdifullt bindeledd og formidler av viktig politisk, økonomisk, sosialt og kulturelt stoff. IPC's direktør er Robert Pontillon. Disponent Johan Ona, Arbeiderpressens Samvirke, er representant i IPC's styre for A-pressen i de nordiske land.

Jubileum. 3. juni 1952 var det 40 år siden AP ble opprettet. En ble enig om ikke å arrangere noen større jubileumsfestligheter. Derimot kom personalet i AP og Arbeiderpressens Samvirke sammen til en enkel tilstelning. APF's fagblad omtalte jubileet i en historisk oversikt. Samtidig med AP's 40 år, kunne Sølve Harm feire 25-års jubileum ved kontoret og ble overrakt en erkjentlighetsgave.

Personalet. Også i 1952 har det vært en del forandringer i personalstaben. I januar ble Olav Brunvand utnevnt til statssekretær i Forsvarsdepartementet og Karl Pape ble konstituert i redaktørstillingen i den tid Brunvand har permisjon. Samtidig ble Ole Rodahl konstituert som redaksjonssekretær. Inger-Anne Ribu sluttet 1. februar og ble etterfulgt av Berit Onarheim, som kom fra Bergens Arbeiderblad. Hun sa opp ut på høsten for å gå over i annen stilling. Inntil videre har Inger-Anne Ribu påtatt seg ansvaret for kvinnestoffet m. v.

Utenlandsreiser. Flere av kontorets folk har i løpet av året vært på utenlandsreiser til Sør-Amerika, USA, Middelhavet, Frankrike og andre europeiske land. Tor Oftedal deltok i Den sosialistiske Internasjonales kurs om «Europa og Atlanterhavs-samfunnet» som representant for Det norske Arbeiderparti. Kurset ble holdt på La Brevière i Frankrike. I hvert tilfelle dreier det seg om innbydelser til reisene eller stipendiereise.

«Arbeiderbladet».

Det er utgitt 304 ordinære aviser og trykt i alt 22 014 350 eksemplarer. Gjennomsnittlig pr. dag 74 187. (I 1951: 71 454.) Fordelt på lørdager og alminnelige dager er opplaget dette: 88 522 og 71 226. Avisens sidetall var 4 228 mot 4 146 i 1951.

Under Vinter-olympiaden ble det gitt ut 9 ekstra-aviser på grønt papir i magasinformat i et samlet opplag på 312 600 eksemplarer. Dette opplagstall er ikke tatt med i tallene for den ordinære avis.

Det betalte opplag er stort sett uforandret. I abonnementet er det ved årsskiftet en nedgang på 168, mens løssalget viser en noe større stigning. Annonsemengden viser en sterk stigning, fra 1204 til 1344 annonsesider.

Papirrasjoneringens opphevelse fra 1. oktober og den sterke stigning i avispapirprisen gjorde det nødvendig å forhøye annonseprisene fra 1. november. Også abonnementsprisen er forhøyet, men bare med 2 kroner pr. år. Løssalgspriisen ble økt fra 30 til 35 øre.

I desember ble A/S Distribusjonssentralen stiftet med en kapital på 30 000 kroner. Selskapet ble dannet av Arbeiderbladet sammen med to andre morgenaviser i Oslo. Det nye selskap som trer i virksomhet i 1953, vil etter hvert overta buddistribusjonen av avisene.

Budsjettet for 1952 var ført opp med 7,5 mill. kroner i inntekter og i utgifter. Regnskapet viser en samlet inntekt på kr. 7 896 020.56 og en samlet utgift på kr. 7 750 961.23. Overskudd kr. 145 059.33, hvorav kr. 14 582.16 føres over kapitalkonto og resten anvendes til avskrivninger og avsetninger. Budsjettet for 1953 er satt opp med 9,2 mill. kroner i samlet inntekt og utgift.

«Kontakt».

Tidsskriftet «Kontakt» er som tidligere kommet med 11 nummer i året. En kan spore én viss nedgang så vel i abonnement som løssalg i årets løp.

A.s Fram Forlag.

Forlagets virksomhet i 1952 har i alt vesentlig innskrenket seg til å forberede en rekke bøker og publikasjoner for utgivelse i 1953.

Arbeiderbevegelsens Arkiv.

Arkivets styre har i 1952 bestått av Henrik Hjartøy, formann, Hans Hegg og Øistein Marthinsen fra L.O., Randolph Arnesen og Olaf Wang Johnsen fra D.N.A.

Arkivet har i løpet av året fått tilført mye nytt arkivmateriale til oppbevaring, særlig fra fagforeninger i Oslo. Plassen i de rommene Arkivet disponerer er derfor nå temmelig sprengt, og Arkivet undersøker mulighetene av å finne et høvelig sted for oppbevaringen av sine dublettsamlinger. En håper å finne en løsning på dette spørsmål i nær framtid.

Det har vært holdt ett styremøte i løpet av året. Her behandlet en spørsmålet om Arkivets uinnbundne avisårganger. Etter søknad fikk Arkivet av L.O. stilt til disposisjon kr. 3000.00 til innbinding av disse avisårganger. En behandlet også spørsmålet om Olav Kringens etterlatte boksamling på «Villa Kringen» ved Otta. Etter vedtak reiste Aage Henriksen til Otta i august og tok ut av Kringens boksamling de bøker som Arkivet var interessert i å innlemme i sine samlinger. Det ble ca. 400 bøker og en mengde brosjyrer, tidsskrifter og publikasjoner av forskjellig art som berører arbeiderbevegelsen. Arkivet har også kjøpt en annen, mindre boksamling av sosialistisk litteratur.

Bytteforbindelsen med de øvrige nordiske arbeiderarkiver har fortsatt som vanlig. Arbetarrörelsens Arkiv i Stockholm feiret sitt 50-års jubileum i august, og vårt arkiv var i den anledning representert ved Henrik Hjartøy og Hans Hegg.

Utenom den vanlige tilvekst fra organisasjonene og andre faste forbindelser, har Arkivet mottatt gaver fra Tiden (Oslo) og Tiden og Kooperativa Förbundets Förlag (Stockholm).

Arkivet har mottatt gaver fra følgende privatpersoner: Halvdan Koht, Ole M. Engelsen og Mathias Mathisen. Arkivet har

likeledes mottatt en billedsamling fra Utenriksdepartementets Pressetjeneste.

Den historiske komité har bestått av: Henrik Hjartøy, formann, Alfred Skar, Anton Andresen, Edvard Bull og Øivind Berntsen.

De saker som Den historiske komité har arbeidet med og som er utførlig omtalt i forrige års beretning, har ikke fått noen endelig behandling og avgjørelse fra hovedorganisasjonenes side. Når det gjelder forbundenes arkivforhold, innkalte L.O.s administrasjon representanter fra forbundene til møte 6. september til behandling og orientering om spørsmålet. Ingen av de tilstedeværende representanter uttalte seg mot det forslag som Den historiske komité har utarbeidet for en framtidig ordning av forbundenes arkivforhold.

Arkivet har mottatt oppgaver over fagforeningenes stiftelsesår fra 13 forbund, og det vil bli utarbeidet en rettleiing til hjelp for skriving av fagforeningenes historie.

En del lokalhistoriske arbeidsgrupper er i gang rundt om i landet, og noen av dem har gjort meget godt arbeid. Folk som arbeider med et eller annet emne innenfor arbeiderbevegelsens historie søker stadig til Arkivet etter materiale, enten ved personlig frammøte eller pr. korrespondanse.

Arbeiderbevegelsens komité for produksjonsøking.

Etter krigen har Arbeiderbevegelsen måttet beskjefte seg med produksjons- og produktivetsproblemer på en annen måte og et annet omfang enn tidligere. I kampen for å heve levestandarden har produktivitetsspørsmålene presset seg fram og blitt de sentrale. Den samme utvikling har funnet sted i så godt som alle vesteuropeiske land. De sosialdemokratiske partier og fagbevegelsen har på en annen måte enn tidligere måttet gå aktivt inn for å søke å heve produktiviteten. Landsorganisasjonene har i mange land trukket konsekvensene av dette og styrket sine administrasjoner med nødvendig faglig hjelp som særlig kunne trekke opp retningslinjer og tilrettelegge rasjonaliserings- og produktivetsarbeidet. I vårt land nedsatte Arbeidernes faglige

Landsorganisasjon og Det norske Arbeiderparti i 1951 et felles organ, Arbeiderbevegelsens komité for økt produksjon. Den skulle være et konsultativt organ for hovedorganisasjonene i produksjonsspørsmål og et utøvende organ i den utstrekning hovedorganisasjonene ga bemyndigelse til det.

I 1952 har Komitéen bestått av disse medlemmer:

Fra Landsorganisasjonen: Alf Andersen, Josef Larsson, Kåre Pehrson, Deif S. Olsen og John Wivegh.

Fra Det norske Arbeiderparti: Haakon Lie, Gunnar Ousland, Reidar Danielsen, Øivind Birkeland og Gunnar Bråthen.

Som konsultative medlemmer i Komitéen er dessuten oppnevnt: Anton Andresen, Oddvar Halvorsen, Egil Ahlsen og Paul Engstad.

Alf Andersen er oppnevnt som Komitéens formann. Som Komitéens sekretær og daglige leder er Per Borgersen ansatt.

Et spesielt arbeidsutvalg bestående av Alf Andersen, Haakon Lie, Reidar Danielsen og de konsultative medlemmer har vært i virksomhet mellom møtene i selve Komitéen.

I arbeidsåret 1952 har Komitéen særlig arbeidet på disse felter:

1. Bransjerådene.

Det er allerede høstet erfaringer for at en i vesentlig grad kan heve produktiviteten i en bransje gjennom organisatorisk rasjonalisering og arbeidsfordeling mellom bedriftene. En har også sett hvorledes prisene har vært holdt nede gjennom spesialisering og at en konsentrasjon av produksjonen på færre typer kan heve kvaliteten. I det praktiske rasjonaliseringsarbeid har en mer og mer kommet til den erkjennelse at en gjennom organisatoriske tiltak, strukturrasjonalisering, raskt kan heve produktiviteten. Ut fra disse synspunkter har Komitéen lagt betydelig vekt på det arbeid som kan utføres av bransjerådene. I denne anledning har en derfor søkt kontakt med de faglige representanter i bransjerådene og drøftet de erfaringer som er oppnådd. For ytterligere å stimulere interessen for strukturrasjonalisering arrangerte Komitéen i tiden 10.—13. juni f. å. en infor-

masjonskonferanse på Støtvigs hotell, Larkollen, hvor en drøftet disse spørsmål:

Norsk industris stilling og konkurransevne, bransjerådenes kartleggingsarbeid, korttids- og langtidsplaner for bransjerådene, markedsanalyser for de enkelte bransjeråd, produksjonssamvirke innen bransjerådene — standardisering og spesialisering, bransjevisse produktivitetsundersøkelser.

På konferansen deltok representanter for de fleste fagforbund.

Etter oppmoding fra deltakerne har Komitéen besluttet å holde regelmessige informasjonskonferanser om tilsvarende rasjonaliseringsproblemer.

2. Kommunenes næringspolitikk.

I løpet av året har Komitéen hatt kontakt med representanter i en rekke bykommuner og på en tilsvarende måte som når det gjelder bransjerådene drøftet tiltak som kommunene kan sette ut i livet for å støtte næringslivet med sikte på å heve produktiviteten. Blant de spørsmål som en særlig har drøftet kan nevnes tiltak for å hjelpe den mindre industri ved reising av industribygg, kommunal støtte til bedrifter for fremme av sosiale tiltak for de ansatte, mer hensiktsmessige lukningsvedtekter for forretninger m. v.

3. Opplysningsarbeidet.

Det er Komitéens oppfatning at en vellykket løsning av produktivitetsspørsmålene krever at det alminnelige kunnskapsnivået om produksjonsspørsmålene heves. Det forutsetter en omfattende innsats og investering i opplysningsarbeidet. Komitéen har med sikte på opplysningsarbeidet i 1953 tilrettelagt et større skoleringsprogram som skal drives i de fleste samorganisasjonsdistrikt sønnenfor Nordland fylke. Skoleringsprogrammet omfatter kurser i samarbeidsforhold, arbeidsinstruksjon, forenkling av arbeidsmetoder og praktiske arbeidsoppgaver for produksjonsutvalgene og korrespondanseundervisning i bedrifts-

organisasjon, arbeidsstudier, bedrifts- og yrkesøkonomi, produksjonsutvalgsarbeid, arbeidsvurdering og nye lønssystemer. Komitéens plan er blitt godkjent av Sekretariatet og settes ut i livet med støtte fra M.S.A.s tekniske hjelpeprogram for Norge.

For å overvåke gjennomføringen av planen har Landsorganisasjonen oppnevnt en egen komité, Komitéen for produktivitetsarbeid. Den består av:

Alf Andersen, formann, Josef Larsson, Kåre Pehrson, John Wivegh, Leif S. Olsen, Egil Ahlsen og Per Borgersen, sekretær.

Planen forutsetter at det utdannes elleve instruktører som i hvert sitt distrikt skal drive kursvirksomhet for faglige tillitsmenn og produksjonsutvalgsmedlemmer fra de enkelte byer. Med sikte på utdannelsen av instruktørene er det gjort avtale med Statens Teknologiske Institutt som skal ha det faglige ansvar for arbeidet. Med sikte på korrespondanseundervisningen er det gjort avtale med Folkets Brevskole som vil stå ansvarlig for denne. For året 1953 er disse instruktører stilt til disposisjon for de nedennevnte distrikt:

Oslo og Akershus: Harald Andersen, Jens Østlie.

Østfold: Hans Kr. Sandaas.

Vestfold: Harald E. Olsen.

Buskerud: Einar K. Hansen.

Telemark: Kåre Beckstrøm.

Sørlandet: Odd Hamre.

Rogaland: Per Aase.

Bergen og fylkene: Ralph Christiansen.

Hedemark og Oppland: Harald Boyesen.

Trøndelag: Birger Breivik.

En regner med at instruktørene i løpet av det kommende år vil ha mellom 6—8000 kursdeltakere.

Med sikte på oppfølgingen av virksomheten har Komitéen besluttet å innby 16 fastlønnede forbundstillitsmenn til å få en tilsvarende utdanning som distriktsinstruktørene. Disse vil regelmessig besøke kursdeltakerne innenfor sitt forbund og søke å være dem behjelpelige med opplegg i produksjonsutvalgsarbeid.

der. Det første instruktørkurs for forbundstillitsmenn ble holdt på LO-skolen i tiden 7.—21. desember.

Med sikte på å høste praktiske erfaringer i T.W.I.-arbeidet arrangerte Komitéen i januar måned det første instruktørkurs for fastlønte faglige tillitsmenn. Flere av dem har senere drevet gruppearbeid i T.W.I.-kurset «Samarbeidsforhold for faglige tillitsmenn». Ved årets utgang hadde en fått inn disse rapporter fra deltakende forbund:

Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund	80	deltakere
Norsk Skotøyarbeiderforbund	95	»
Norsk Arbeidsmannsforbund	13	»
Arbeidernes Opplysningsforbund	9	»
		<hr/>
		197 deltakere
		<hr/>

Rapportene fra instruktørene ga Komitéen et klart inntrykk av at T.W.I-metoden var særdeles gunstig når det gjaldt kurs for faglige tillitsmenn. I stor utstrekning betydde metoden en belivelse av kursarbeidet og aktivisering av kursdeltakerne.

Den norske fagbevegelsen har etter krigen ikke bare tatt positivt standpunkt for rasjonaliseringsbestrebelsler innen næringslivet, men også påtatt seg store forpliktelser ved å gå inn i produksjonsutvalgs- og bransjerådsarbeid og for øvrig latt seg representere i en rekke institusjoner, komitéer og utvalg som arbeider med samfunnsregulering, produktivitets- og rasjonaliseringsspørsmål. Til tross for dette preges hele det praktiske rasjonaliseringsarbeid av arbeidsgiverorganisasjonene. Komitéen har pekt på nødvendigheten av enten å bygge ut et felles teknisk kontor eller at de større forbund oppretter sine egne tekniske avdelinger. Av de sentrale arbeidsoppgaver har en særlig pekt på strukturrasjonalisering, teknisk rasjonalisering, produktivtetsundersøkelser og opplysnings- og informasjonsvirksomhet. Komitéen har også stilt forslag om at en fra Statens side må

gjøre tiltak for å reformere undervisningen ved yrkesskoler og høyskoler og legge større vekt på produktivitetsspørsmålene. En har også pekt på nødvendigheten av at Staten ved tekniske skoler og høyskoler setter i gang organisert kursvirksomhet for skoling av faglige tillitsmenn i rasjonaliserings- og produktivitetsarbeid.

Regjering og Storting.

Ved årets begynnelse hadde Regjeringen denne sammensetning: Statsminister Oscar Torp, utenriksminister Halvard M. Lange, industriminister Lars Evensen, landbruksminister Rasmus Nordbø, sosialminister Aaslaug Aasland, forsvarsminister Jens Chr. Hauge, samferdselsminister Nils Langhelle, justisminister O. C. Gundersen, handelsminister Erik Brofoss, fiskeriminister Peder Holt, finansminister Trygve Bratteli, kirke- og undervisningsminister Lars Moen, kommunalminister Ulrik Olsen.

Omkring midten av januar trådte Jens Chr. Hauge ut av Regjeringen og Nils Langhelle ble forsvarsminister. Samtidig ble Jakob Pettersen ny sjef i Samferdselsdepartementet. I desember gikk O. C. Gundersen ut av Regjeringen og Kai Knudsen ble sjef for Justisdepartementet.

Da Stortinget trådte sammen i begynnelsen av januar, valgte gruppen følgende gruppe styre: Einar Gerhardsen, formann, Nils Hønsvald, viseformann, Arne Strøm, sekretær. Styremedlemmer: Natvig Pedersen, Olav Oksvik, Rakel Seweriin, Jens Steffensen, Johs. Olsen og Olaf Watnebryn. Varamenn: Olav Meisdalshagen, Gunvald Engelstad, Hartvig Svendsen og Henry Jacobsen. Olav Larssen møtte i styret som representant for sentralstyret.

Til presidenter i Stortinget ble fra Arbeiderpartiets gruppe valgt: G. Natvig Pedersen, stortingspresident, Johan Wiik, visepresident i Stortinget, Olav Oksvik, visepresident i Odelstinget og Aldor Ingebrigtsen, visepresident i Lagtinget. Aldor Ingebrigtsen avgikk ved døden 14. november. Valg av ny president i hans sted ble først foretatt da Stortinget trådte sammen i 1953.

I trontalen for 1952 het det bl. a.:

«Norge vil gi sin fulle støtte til de Forente Nasjoners arbeid for internasjonal avspenning, begrensning av rustningene og for teknisk og økonomisk hjelp til underutviklede land. På alle områder der forholdene ligger til rette for det, vil Norge være med å bygge ut det nordiske samarbeid.

Regjeringen ser det som sin første plikt å trygge landets selvstendighet. Den vil gå inn for at Norge som medlem av Atlanterhavspakten tar sin forholdsmessige del av byrdene ved å bygge ut demokratienes fellesforsvar, som skal forebygge krig og trygge fred og frihet. Så snart det er mulig, vil programmet for den fortsatte utbygging av vårt forsvar fram til 1954 bli lagt fram for Stortinget. Det vil bli foreslått visse endringer i forsvarets organisasjon, befalsordning og øvinger. Det vil også bli lagt fram melding om sivilforsvarets oppbygging og forslag til lov om dets organisasjon. Arbeidet med å bygge ut det økonomiske forsvarsberedskap vil bli fortsatt.

I den økonomiske politikk vil Regjeringen gå inn for full sysselsetting og rasjonell bruk av arbeidskraften. Den vil legge forholdene best mulig til rette for en voksende produksjon og ta sikte på en rimelig fordeling av produksjonens resultater. Det utvidede forsvarsprogram stiller store krav til vår økonomi, men Regjeringen finner at bedringen i landets økonomiske stilling gjør det mulig å gjennomføre et samlet investeringsprogram av om lag samme omfang som siste år og en viss øking av det private forbruk.

Regjeringen vil legge stor vekt på at utbyggingsprogrammet for Nord-Norge blir satt i verk i år.

For å få bygd flest mulig boliger finner Regjeringen det nødvendig å opprettholde de nå gjeldende grenser for størrelsen på leilighetene. Hovedvekten vil legges på å få oppført fler-familiehus.

Stortinget vil få en melding om den pågående kraftverkutbygging og det fremtidige byggeprogram.

I jordbruket vil det bli lagt vekt på utvidet nydyrking med særlig sikte på å øke brukenes størrelse og kornproduksjonen. Arbeidet med skogreisningen i kyststrøkene vil bli påskyndet.

Forslaget til statsbudsjett er satt opp med sikte på å motvirke inflasjon. Tonnasjeavgiften vil bli foreslått forhøyet, og beregnet dels av tonnasje og dels av fraktene. Satsene for skatter og avgifter ellers vil bli foreslått i det vesentlige som før.

I den utstrekning importprisene gjør det mulig, vil Regjeringen

i samarbeid med de faglige og økonomiske organisasjoner gå inn for å hindre en ytterligere stigning av det innenlandske prisnivå. Den forutsetter at det også i neste budsjettår vil bli brukt nærmere 700 millioner kroner til å holde prisene nede. Av dette beløp vil om lag 250 millioner kroner bli dekket av prisreguleringsfondet gjennom konjunkturavgifter på eksportindustrien. Det vil bli satt i verk tiltak for å sikre det lave rentenivået. Det blir lagt fram forslag for å skaffe statsbankene nødvendige utlånsmidler og forslag til lov om aksje- og statsbankers innskottsreserver i Norges Bank.

Regjeringen vil fortsette arbeidet med å styrke skoleverket i takt med den økonomiske utbygging av landet. Den vil legge fram forslag om oppretting av teaterskole, og om en fast ordning med vandrestillinger av bildende kunst.»

Regjeringen bebudet videre i trontalen at det ville bli lagt fram forslag til ny prislov og et forslag til lov om direkte ligning av jord- og skogbruk.

*

I sin tale i Stortinget om statsbudsjettet for 1952—53 pekte statsråd Bratteli på at det mest bemerkelsesverdige trekk ved den økonomiske utviklingen i 1951 var den sterkt bedrede stilling i landets utenriksøkonomi. Mens det i 1950 var et underskudd på vare- og tjenestebalansen på ca. 800 millioner kroner, viste 1951 et overskudd på ca. 190 millioner kroner, altså en samlet bedring på ca. 1 milliard kroner fra 1950 til 1951. Landets produksjon økte i 1951 anslagsvis med 3 % i mengde, vesentlig på grunn av bedre produktivitet. For 1952 håpet Regjeringen å kunne øke produksjonen med ytterligere 3 %, uten å øke den sivile sysselsetting.

Budsjettet for 1952—53 var gjort opp med en sluttsum på 3735 millioner kroner. Statsråden understreket at det var lagt avgjørende vekt på å utforme budsjettet slik at det motvirket inflasjonsfaren. Driftsbudsjettet var gjort opp med et overskudd på 500 millioner kroner, hvilket var tilstrekkelig for å dekke anleggsutgiftene på kapitalbudsjettet og avdragene på statsgjelden.

Dermed ble det mulig å gjøre opp hele budsjettet med balanse. 4/5 av budsjettstigningen skyldtes de økte utgifter til forsvaret, statens økte utgifter til lønninger og pensjoner og til utbyggingen av kraftverkene, statsbanene og telegrafverket. Skatter og avgifter ble foreslått stort sett uforandret. Bare tonnasje- og fraktagiften ble foreslått økt fra ca. 30 til 120 millioner kroner.

Blant de største utgiftspostene på budsjettet var 900 millioner kroner til forsvaret, 450 millioner kroner til prissubsidier og 565 millioner kroner til investeringer.

I nasjonalbudsjettet for 1952 regnet Regjeringen med et underskudd i balansen med utlandet på 120 millioner kroner. En gikk ut fra at topprisene for enkelte eksportprodukter ikke ville holde seg så høye som i 1951.

Debatten om Regjeringens budsjettforslag fant sted i begynnelsen av april. Ordsiftet endte med at de fire borgerlige opposisjonspartier la fram hvert sitt forslag til uttalelse om finanspolitikken. Det lyktes dem ikke, slik som året før, å bli enige om en fellesuttalelse. Høyre krevde i sitt forslag bl. a. en omlegging av inntektsbeskatningen, slik at progresjonsgrensen ble hevet til en årsinntekt på 20 000 kroner. Bondepartiet anbefalte også skattelettelse og dessuten omlegging av investeringene til fordel for jordbruket. Venstre gikk inn for voldgift i arbeidstvister, mindre investeringer i statstiltak og større bevilgninger til bygging av veier. Kristelig Folkeparti krevde likeles lettelse i beskatningen og dessuten oppmuntring av spareviljen, rasjonalisering av den offentlige administrasjon og bedring av kommunikasjonene i landdistriktene. Debatten forløp stort sett heldig for Arbeiderpartiet fordi den kom på et tidspunkt da finansministeren kunne peke på en radikal bedring av Norges utenriksøkonomiske stilling — et område der opposisjonen tidligere var kommet med mange dystre spådommer.

I slutten av april la Regjeringen fram proposisjonen om en 3-årsplan for utbyggingen av forsvaret. Programmet hadde før det tidspunkt en rekke ganger vært oppe til behandling i Arbeiderpartiets stortingsgruppe, der det etter hvert ble gitt flere

redegjørelser fra de statsråder som hadde deltatt i de forskjellige internasjonale konferanser mellom representanter for de land som sto tilsluttet Atlanterhavspakten. Gruppen ga sin prinsipielle tilslutning til 3-årsplanen på et møte 17. januar. Programmet forutsetter at det for perioden 1. juli 1951—1. juli 1954 skal brukes i alt 3,4 milliarder kroner til ordinære og ekstraordinære beredskapsutgifter: 980 millioner kroner for budsjettåret 1951/52, 1290 millioner kroner for 1952/53 og 1130 millioner kroner for 1953/54. Forutsetningen for programmet var at Norge alene skulle dekke 2.75 milliarder. Resten skulle skaffes til veie utenfra ved bruk av 300 millioner kroner i motverdmidler og 350 millioner kroner i netto tilskudd (infrastruktur).

Programmet la særlig vekt på de kvalitative sidene av forsvaret. Tjenestetiden skulle utvides til 18 måneder for marinen og flyvåpenet fra 1. juli 1952. For hæren, kystartilleriet og luftvernartilleriet forutsatte proposisjonen innføring av 18 måneders tjenestetid fra 1. juli 1953. Ved utgangen av 3-årsperioden skulle Norge kunne mobilisere 240 000 mann — 180 000 mann i hæren og heimevern og 60 000 mann i de andre våpenarter. Hovedbegrunnelsen for utvidelsen av tjenestetiden var at en til enhver tid må ha et minimum av styrker mobilisert og det er ikke mulig å ha tilstrekkelige styrker parat uten stadige repetisjonsøvelser hvis en nøyer seg med bare 12 måneders tjenestetid. Regjeringen mente at 18 måneders tjenestetid var å foretrekke fremfor stadige repetisjonsøvelser.

Stortinget sluttet seg praktisk talt enstemmig til forsvarsprogrammet, men ville ikke gi noe bindende tilsagn om utvidelse av tjenestetiden i hæren. En slik forlengelse ville bl. a. kreve en betydelig utvidelse av hærens etablissementer. Stortinget skal vurdere forlengelsen av tjenestetiden på ny våren 1953.

I løpet av 1952 viste det seg for øvrig at det ikke var mulig å gjennomføre forsvarsprogrammet i et så hurtig tempo som forutsatt, slik at flere hundre millioner av de bevilgningene som ble gitt for budsjettåret 1951/52 måtte føres over på budsjettåret 1952/53.

Prisloven.

Den såkalte Sjaastad-komités innstilling om en varig prislov og en rasjonaliseringslov ble lagt fram i mars og vakte en voldsom debatt i pressen. På et relativt tidlig tidspunkt sa Regjeringen fra at rasjonaliseringsloven ikke ville bli tatt opp til avgjørelse i Stortinget før etter stortingsvalget 1953. For prislovens vedkommende ble det imidlertid fremmet en proposisjon i midten av september. Proposisjonen bygget på flertallsinnstillingen fra Sjaastad-komitéen. Men det ble foretatt en hel rekke, og til dels vesentlige endringer i komitéens lovutkast. Lovens formål ble avgrenset til å gjelde prisregulering og kontroll med private konkurransereguleringer. Regjeringens forslag innebar også en utvidelse av Stortingets kontroll med den prispolitikk som loven ga hjemmel for. Regjeringen hadde ellers tatt meget hensyn til de rent juridiske innvendinger som var kommet mot komitéflertallets forslag.

Proposisjonen fikk en gunstigere mottakelse enn komitéutkastet, når det gjaldt den lovtekniske siden av saken. Men agitasjonen mot lovens fullmaktsbestemmelser fortsatte stort sett som før.

Regulering av lønningene for offentlige tjenestemenn.

Av andre viktige saker som ble behandlet i årets løp kan nevnes den store lønnsreguleringen for offentlige tjenestemenn som ble vedtatt av Stortinget 26. juni, da en delte opp lønnsklassene i 28 forskjellige klasser med en grunnlønn på kr. 3800.00 i klasse 0, stigende til kr. 27 200.00 i kl. 28. Dessuten ble det gitt et like stort dyrtidstillegg for alle grupper på kr. 2700.00. For lønnsklassene fra 0 og opp til 15 var det dessuten stipulert 3 alderstillegg. Reguleringen betydde en vesentlig bedring av reallønnen for samtlige tjenestemenn, men særlig for tjenestemennene i de høyere lønnsklasser.

Hjelp til underutviklede land.

I overensstemmelse med en proposisjon fra utenriksdepartementet vedtok Stortinget i slutten av juni å bevilge 10 millioner

kroner til hjelp til underutviklede land. Bevilgningen gjaldt for terminen 1952/53. Stortinget vedtok samtidig regler for opprettelse av et fond til å forvalte de midler som kom inn. Fondet skal bestå av midler som Stortinget bevilger og av de midler som skaffes tilveie ved bidrag fra almenheten. Fondets styre består av 5 medlemmer, hvorav 3 velges av Stortinget.

Det Nordiske Råd.

Vedtektene for rådet ble behandlet i Stortinget 25. juni. Utenrikskomitéen hadde delt seg i et flertall og et mindretall. Flertallet besto foruten av Arbeiderpartiets representanter av Sven Nielsen (H) og Venstres gruppefører Neri Valen. Mindretallet besto av de øvrige borgerlige representanter, bl. a. Hambro, som innstilte på ikke-bifall av proposisjonen. Under debatten i Stortinget ble det fra samtlige representanter understreket at uenigheten i denne saken ikke var noen uenighet om målet, nemlig å styrke og utvide det nordiske samarbeid. Men det var uenighet om hvilke midler som var mest gagnlig for å nå dette mål. Mindretallets forslag ble forkastet med 74 mot 39 stemmer. Etter denne voteringen vedtok Stortinget mot 18 stemmer vedtektene for rådet.

Direkte ligning av jord- og skogbruk.

Etter forslag fra Finansdepartementet innstilte flertallet i kommunalkomitéen på at en skulle gå over til direkte ligning av jord- og skogbruk. Loven gjøres gjeldende fra 1. januar 1954 og gjelder for skatteligning til stat og kommune fra og med budsjettåret 1954/55. Inntekten av skogbruket ansettes til det gjennomsnittlige utbytte for de 5 år som sist har gått. For de som driver jordbruk, fastsetter loven bestemmelser om regnskapsplikt, etter størrelsen av de dyrkede arealer.

Elektrisitetsutbyggingen.

I St. meld. nr. 38 for 1962 la Industridepartementet fram resultatene av utbyggingen for de siste årene etter krigen. Maskinkapasiteten var ved årsskiftet 1944/45 ca. 2.4 mill. kW og økte

fram til utgangen av 1951 med henimot 1 mill. kW. Programmet for årene 1952/57 er for de pågående eller vedtatte utbygginger ca. 1.5 mill. kW. Før krigen var kraftproduksjonen 9—10 milliarder kWh. i 1951 var produksjonen henimot 18 milliarder kWh. Kraftproduksjonen er ujevnt fordelt på landsdelene. Ved årskiftet 1951/52 manglet fremdeles 14—15 % av befolkningen elektrisk strøm.

Valgordningen.

I begynnelsen av november la utenrikskomitéen fram sitt forslag til ny valgordning. Arbeiderpartiets representanter gikk inn for grunnlovsforslag 6, alt. 3 om opphevelse av bondeparagrafen og en ny fordeling av mandatene. Forslaget innebar at alle byer unntatt Oslo og Bergen skulle velge sammen med landdistriktene. Blant de vesentlige endringer i mandatfordelingen var at Oslo skulle få 13 mandater mot før 7. En forutsetning for forslaget var dessuten at Stortinget senere vedtok en ny valglov med bruk av den såkalte ulike talls metode (Lagües metode) men første divisor skulle være 1,5. Da debatten i Stortinget hadde pågått i to dager, ble det på et gruppemøte i Arbeiderpartiet vedtatt å godta 1,4 som første divisor. Ved den endelige votering i Stortinget ble det vedtatt å oppheve bondeparagrafen med 101 mot 47 stemmer. Bare en av Arbeiderpartiets representanter stemte for å opprettholde paragrafen, mens Høyre sprakk i to omtrent like store deler. Det var nok til at en fikk det nødvendige $\frac{2}{3}$ flertall til opphevelse av paragrafen.

